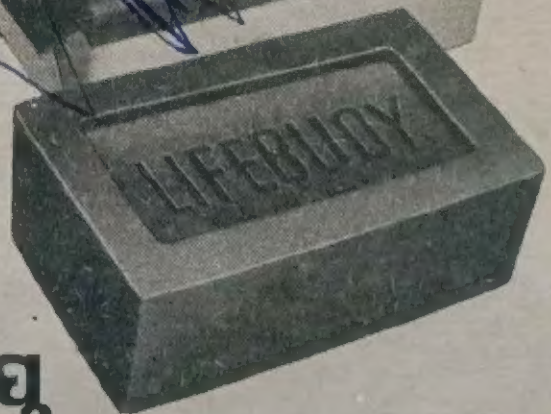
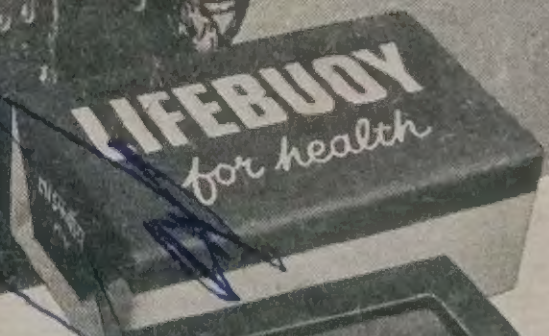
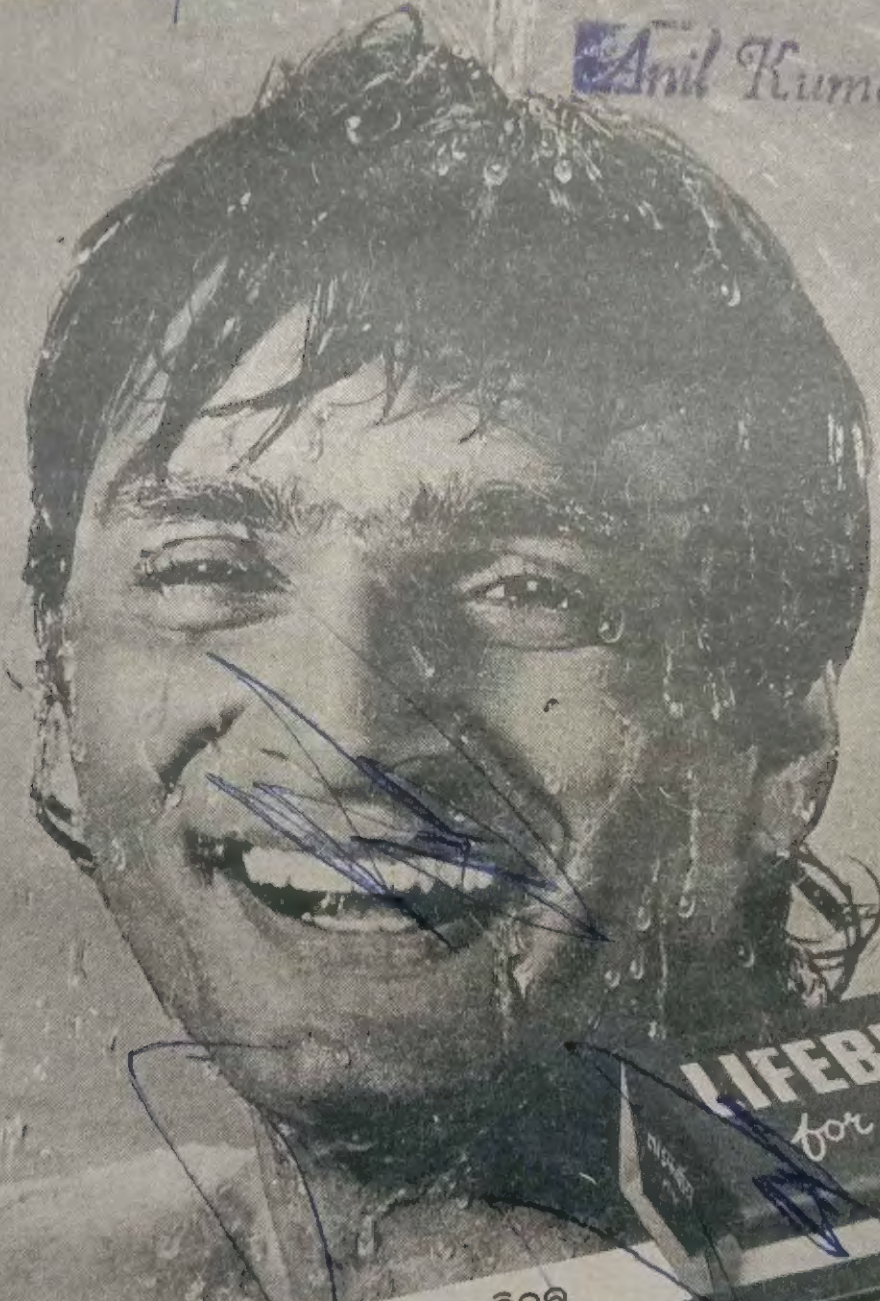

ଲାଇଫବଡ଼ି ସେଭର୍, *Anil Kumar Panigrahy*
ସାସ୍ତ୍ରୀ ସେଭର୍।

Anil Kumar Panigrahy

ଲାଇଫବଡ଼ି କହିଲେ ବୃଦ୍ଧାୟୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ । ସାରା ଦିନର
କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ପରେ..... କିଂବା ଖୁବ୍ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ
ଚାଷୁଆ ଶେମ ଖେଳିଦେଲା ପରେ..... ଲାଇଫବଡ଼ିରେ
ଗାଧୋଇ ପଡ଼ିଲେ କି ଆରମ୍ଭ..... ସତରେ କେତେ ପରିଚ୍ଛାର
ଲାଗେ, ନିଜକୁ କେତେ ସୁସ୍ଥ ମନେ ହୁଏ ।

ଲାଇଫବଡ଼ି

ଧୂଳିମଇଲାରେ ଚଢ଼ିଥିବା ଜୀବାଣୁଙ୍କୁ ଧୋଇଦିଏ ।

“ମୁଁ ଇଣ୍ଡୋ, ଦାନ୍ତର ଷ୍ଟେଟ ଷ୍ଟେଟ
ଅବର୍ଜିଆ ଦାନବସବୁ ମୋ ଦାନ୍ତ କଣା
କରି ଦେଇ ପାରିବେ!”

କାରଣ ମୋ ମା'ମୋତେ ବୁଝେଇ
ଦେଇଥିଲେ ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ
ହେଉଛି ଜୀବାଣୁ ('ବ୍ୟାକଟେରିଆ')
ଯାହାକି ଖାଦ୍ୟକଣ ସହିତ ମିଶି
ଅମୁଗୁଡ଼ି ଓ 'ଦାନ୍ତର ଏନାମେଲ'କୁ
ଆକ୍ରମଣ କରି 'ଦାନ୍ତ କଣା'କରନ୍ତି ।

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଜାଣିଥିଲି ମୁଁ ସ୍ୱଚ୍ଛ କାରଣ
ମୋର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଅସ୍ତ ହେଉଛି

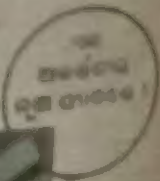
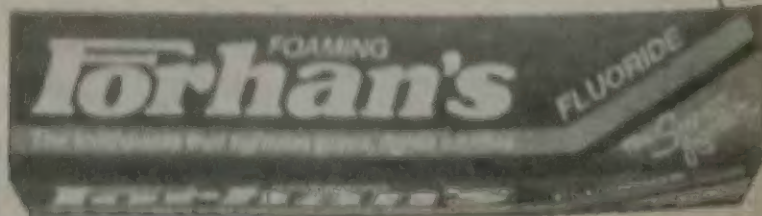
ମୋର
ସ୍ୱଚ୍ଛ
ଦାନ୍ତରେ!

ଫୋରହ୍ୟାନ୍ସ ଫ୍ଲୋରାଇଡ ।
ଦାନ୍ତକଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମରେ ଏହା ମୋତେ
ବିଜୟୀ ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ମୋ ସ୍ୱଚ୍ଛତାରେ ଥିବା
ଫ୍ଲୋରାଇଡ ମୋର 'ଦାନ୍ତ ଏନାମେଲ'କୁ ସୁରକ୍ଷିତ
କରିଦିଏ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ 'ଦାନ୍ତକଣା' କରେଇ ଦିଏ ନାହିଁ ।

ମୋ ମା'ସତରେ ଭାରି ଭଲ । ମୁଁ ମୋ ମାଙ୍କଠାରୁ ମୋର
ସ୍ୱାଦଭରା, ଫେଣଭରା ସ୍ୱଚ୍ଛତାରେ କଥା ସବୁ
ଶିଖି ନେଇଛି ।”

ସର୍ପ କିଣିଗରେ ହିଁ ଅତି ଅଧିକ ବିକ୍ଷେପ

Anil Kumar Panigrahy

“ହତ କହୁଛି, ସର୍ପ କିଣିବା ଭଳି ବେଶୀ ବୁଦ୍ଧମାନଙ୍କ କାମ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ଏହାର ପାଖାପାଖି ପାର୍ଶ୍ୱ ଅପତନ ପରସାର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ଅସ୍ୱଳ୍ପ କରିଦିଏ ।”

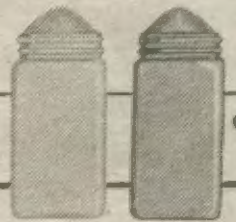
ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ? ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ସର୍ପର ଦାମ ବେଶୀ

“ଆଜ୍ଞା ବାବୁ, ପ୍ରଥମେ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ତ ଦେଖନ୍ତୁ । ଏକମାତ୍ର ସର୍ପଟି ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଧବା କରି ଧୂସର ଆଉ ଲୁଗାପଟାକୁ ଋଷ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ସ୍ୱରକ୍ଷିତ । ସେଇଥିପାଇଁ ତ ସବୁବେଳେ ଲୁଗାପଟା ନୂଆ ଭଳି ଦିଶେ । ଫଳରେ ନାନା ଲୋକେ ଅପତନର ବେଶୀ ବେଶୀ ପଲସା କଥେ । ଏବେ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ଅସ୍ୱଳ୍ପ କରିବାର ମାନେ କୁହିଲେ ତ ?”

ଠିକ୍ ଅଛି ଲଳିତା ଦେବୀ, ବିଚ୍ଛୁ ବ’ଣ ଖାଲି ଏତିକି ?

“ନା, ନା, ଆହୁରି ଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ୧/୨ କିଲୋ ସର୍ପ ପାଉଁଶର ୧ କିଲୋ ସାଧାରଣ ପାଉଁଶର ସହିତ ସମାନ । ମାନେ, କିଲୋ ସାଧାରଣ ପାଉଁଶର ସେତେ ଲୁଗାପଟା ଧୂସର, ଅଧ କିଲୋ ସର୍ପରେ ସେତିକି ଧୋଇ ଦୁଏ । କାହେଲେ ସର୍ପରେ ଆହୁରି ଲକ୍ଷ ପାଉଁଶଟି, ନୁହେଁକି ?”

୧ କିଲୋ
ସାଧାରଣ ପାଉଁଶର

୧/୨ କିଲୋ
ସର୍ପ

ଏହାର ଅର୍ଥ ସର୍ପ ନିକଟ୍ତ ଉପାୟରେ ବି
ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ପଲସା ଅସ୍ୱଳ୍ପ କରିଦିଏ

“.....ତେବେ ଏକାଧିକ ଲୋକେ ଅପତନର ଲକ୍ଷ ଦୁଏ । ଶହା କାହେ କାରଣାର..... ଭଳିଟି ଶୁଣିଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ । ସେଇଭଳି, ଶହା ପାଉଁଶର ଆଉ ସର୍ପ ଭିତରେ ବୁଲନ୍ତା ନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ସର୍ପ କିଣିବାରେ ହିଁ ଅତି ଅଧିକ ବିକ୍ଷେପ ।”

Wonder what her smile meant.
I'd walked up to her
and offered my pack
of fresh mint
bubble gum.
She popped
one in.

And she smiled

Was it my charm, or was it my bubble gum?

Foxy Foxy
Spearmint Bubble Gum

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚକ୍ରପାଣୀ'

ସଂଳାପକ : ନାଗି ରେଡ୍ଡୀ

ଶିବ-ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଶ୍ରୀରାମ ପରମ୍ପରା ଗୋଟିଏ ମହାନ ଅଂଶ । ଭରତର ଦକ୍ଷିଣ ବନ୍ଦୁରେ ରାମେଶ୍ୱରମ୍ ରୂପେ ଏବଂ ଉତ୍ତର ବନ୍ଦୁରେ କେଦାରନାଥ ରୂପେ ଶିବ ପୂଜିତ । ଶିବଲୀଳ ଏହି ସଂଖ୍ୟାରେ ଶେଷ ହେଲା । ଆରମ୍ଭ ହେବ ଉତ୍ତର-ରାମ-ଚରିତ ।

ଅମରବାଣୀ

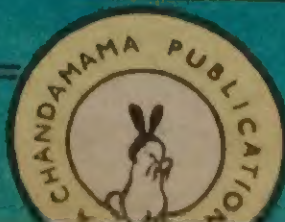
ଶନୈଃ ପତ୍ନୀଃ ଶନୈଃ କନ୍ୟା ଶନୈଃ ପବିତ୍ରଲଂଘନମ୍ ।
ଶନୈର୍ବିଦ୍ୟା ଶନୈର୍ବିତ୍ ପଞ୍ଚୋତାନ୍ ଶନୈଃ ଶନୈଃ ॥
[ଏକ ପରେ ଏକ ପାଦ ପକାଇ ଯାହା କରିବାକୁ ପଡେ;
ରେଜେଇ ପିଲେଇ କରାହୁଏ କ୍ରମାଗତ ସୁତୀ ଚଳାଇ, କ୍ରମେ
କ୍ରମେ ପବିତ୍ର ଆଶ୍ୱତ୍ଥଶ କରିହୁଏ; କ୍ରମେ କ୍ରମେ ବଦ୍ୟା ଓ
ବିଷ୍ଣୁ ଆସେ । ଏ ପଞ୍ଚକାର୍ଯ୍ୟର ବିଧି ଏହିପରି ।]

ବର୍ଷ : ୨୦

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୯୮୭

ଅଙ୍କ : ୩

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୫୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

ସାନ ସୁନୁର ମନ ମୋଟେ ଭଲ ନାହିଁ
ଖେଳ ଖେଳିବା ବିନା ତ ରହି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପିପ ଜିପ ବା କରୁବ ପା ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ
ଖେଳ ସାଙ୍ଗ ସାଥୀ କେହି ଗୋଟି ପାଖ ନାହୁଁ ନାହିଁ ॥

ଏକା ଖେଳିବା ଲାଗି ବହୁ ଭାବି ବିନି
ବାବୁରୁ କହିଲା ପିପ ମୁଁ ରଙ୍ଗ ରଙ୍ଗିଆ ସାଥୀ ।

କାଗଜ ଉପରେ ଦେଖ, କଲମ କରେ ଗଠି
ସୁଷ୍ଟି ହେଲା ବୁଡ଼ି, ନଟୁ, ବିଲେଇ, ଗଠିଆ, ହାଟି ॥

ଏକେ ସତେ ଭଲ ପୋଶା, ପାବୁଆ, ନେଲିଆ
ବାଦମୀ, ହଳଦି ସୁଣି ପାଟଳ, ନାଲିଆ ।

ଭାଉଲେଟ୍, ଗାଈଗଣି ଆଉ ନରଙ୍ଗି, କାଳିଆ
ତମ ଲାଗି ପ୍ରତି ସେଟେ ଯେ ଦିଏ ରଙ୍ଗିଆ

ମନେ-ତାଡ଼କ ସଙ୍ଗୀତ !

ମାଟ୍ରିଲ୍ ଜଣେ ଉଦ୍ଭବକ ଏକ ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ର ବାଦ୍ୟର କରକ୍ଷୁ, ଯାହାର ବୋତାମ ଚପିଲେ ତାହା ଏଭଳି କେତେକ ଧ୍ବନି ବାଦ୍ୟର କରବ ଯାହାକି ମଣିଷଙ୍କ କାନକୁ ଶୁଣାଯିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେ ଧ୍ବନି-ତରଙ୍ଗ ମଣୀମାନଙ୍କୁ ତଡ଼ିବ ।

ପ୍ରବାଣୀ

ଶହେ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ବୟସ୍କା ଜାପାନୀ ବୁଦ୍ଧାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଇଂଲଣ୍ଡର ଅଧିବାସୀ ୧୧୨ ବର୍ଷ ବୟସ୍କା ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱର ସବୁଠାରୁ ବେଶି ବୟସର ନାରୀ ।

ବହୁଠୁଁ ବଡ଼ ଶିକ୍ଷକ ନାହିଁ

ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନେକେ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଜରିଆରେ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସପକ୍ଷରେ ମତ ଦେଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ କହୁଛନ୍ତି, ବହୁ ପଡ଼ି ଜଣେ ଛାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବିଷୟକୁ ଯେପରି ବୁଝେ ଓ ମନେ ରଖିପାରେ, ଟି.ଭି. ଦ୍ୱାରା ସେ ସେତେଦୂର ଲଭିବାକୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଗୁପ୍ତତର ବହୁକ

କେନ୍ଦ୍ର କୌଣସି ବେଆଇନ୍ ଜିନିଷ ନେଇ ବିମାନ ବନ୍ଦର ଦେଇ ଗଲବେଳେ କର୍ମଚାରୀମାନେ ସବୁବେଳେ ଧର ପାଉଛନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏପରି ଏକ ବହୁକ ଉଦ୍ଭବିତ ହେଉଛି, ଯାହାକି ବେଆଇନ୍ ଜିନିଷ ଲୁଚାଧିକା ସ୍ଥାନକୁ ବଳେ ବଳେ ମୃତୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଦେବ ।

କଚ

ଯେତେବେଳେ ବାରମ୍ବାର ଦେବତା ଓ ଅସୁରମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଯୁଦ୍ଧରେ ନିହତ ଅସୁରମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଗୁରୁ ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ ମୃତସଞ୍ଜିବନୀ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ସୁନର୍ଜୀବନ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଦେବତାମାନେ ସ୍ଥିର କଲେ, ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବି ମୃତସଞ୍ଜିବନୀ ଶିଖିନେବାକୁ ହେବ । ସେମାନେ ଦେବଗୁରୁ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ପୁତ୍ର କଚକୁ ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଲେ ।

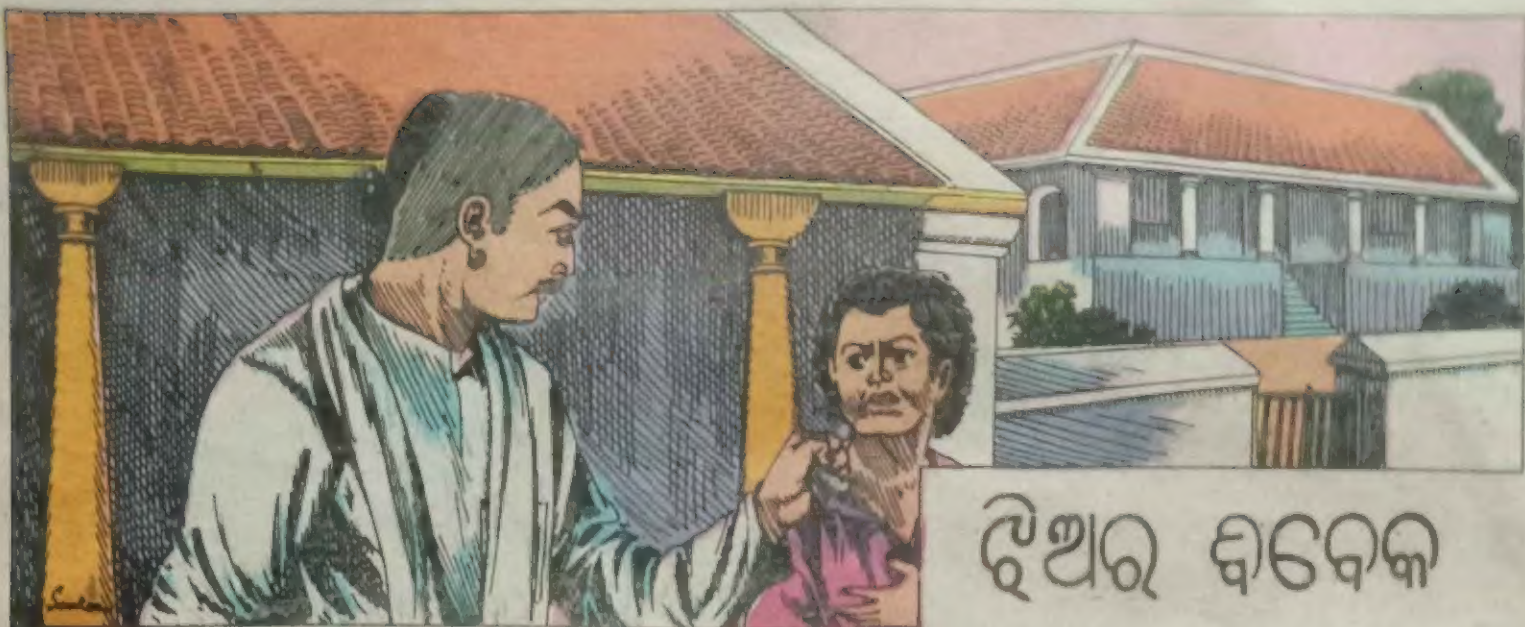
କଚ ଯାଇ ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଶିଷ୍ୟତ୍ବ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓ ନିଜ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟପାତ୍ର ହେଲେ । ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କନ୍ୟା ଦେବଯାଗୀ ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ଭଲ ପାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଅସୁରମାନେ କଚଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁମାନ କରି ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ । ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଏହା ଜାଣି ମନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ ।

ଅସୁରମାନେ ପୁଣି ଥରେ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରି, ଜଳାଇ, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପାନୀୟ ସହ ମିଶାଇ ଦେଲେ । ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ ତାହା ପାନ କରି ଯେତେବେଳେ ଘଟଣା ବୁଝିଲେ, ସେତେବେଳେ ନିଜ ପେଟ ଭିତରେ ଥିବା କଚଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସଞ୍ଜିବନୀ ମନ୍ତ୍ର ଶିଖାଇ ତା'ପରେ ତାଙ୍କୁ ବାହାର ଆସିବାକୁ କହିଲେ । କଚ ତାଙ୍କ ପେଟ ଚରି ବାହାର ଆସି ନିଜେ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ଗୁରୁଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ବଦାୟି ନେବାକୁ ବାହାରନ୍ତେ ଦେବଯାଗୀ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ ହେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଏକେ ଗୁରୁ-କନ୍ୟା ଭଗ୍ନୀ ସଦୃଶ, ତା' ଉପରେ ପୁଣି କଚ ଶୁକ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପେଟରୁ ବାହାରିଥିବାରୁ ଦେବଯାଗୀଙ୍କ ସହୋଦର—ଏଇ ଯୁଦ୍ଧରେ କଚ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ ।

କୃତ୍ତା ଦେବଯାଗୀ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ, “ମୃତସଞ୍ଜିବନୀ ମନ୍ତ୍ର ତମ ନିଜ ପାଇଁ କାମ ଦେବ ନାହିଁ !” ସେଥିରେ କଚଙ୍କର ଦୁଃଖ ନଥିଲା । ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ମନ୍ତ୍ର ଶିଖିଥିଲେ ।

ଝିଅର ବିବେକ

ସ୍ତ୍ରୀ ନଦୀ କୂଳରେ ଛୋଟ ଗାଁଟିଏ ଥାଏ । ନାମ ଗୟପୁର । ଅନେକ ପୁରୁଷାଳରୁ ସେ ଗାଁରେ ଗୋଟିଏ ମହାଦେବ ମନ୍ଦିର ଥାଏ । ଶିବରାତ୍ରି ବେଳେ ସେଠାରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ମେଳା ବସୁଥାଏ । ପ୍ରାୟ ଆଠ ଦଶଦିନ କାଳ ଗାଁ ଲୋକେ ନିଜ ନିଜ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଭୁଲିଯାଇ ମେଳାରେ ମଗ୍ନରୁ ରହୁଥାନ୍ତି । ଦୂର ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରୁ ବହୁତ ଲୋକ ଆସୁଥାନ୍ତି । ସହରରୁ ବେପାରୀମାନେ ଆସି ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ଦୋକାନ ବସାଉଥାନ୍ତି ।

ଗଙ୍ଗାଧର ସେ ଗାଁରେ ଜଣେ ସାଧାରଣ ଗୃହସ୍ଥ । ସେ, ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଝିଅ କୁମ୍ଭଦୀନା ମେଳାକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଘରେ ଅବଶ୍ୟ ସେମାନେ ଚାଲ ପକାଇ ଯାଇଥାନ୍ତି, ତଥାପି ଗଙ୍ଗାଧର ମନରେ ଦକ ଥାଏ । ଗାଁର ସବୁ ଲୋକ ତ ମେଳାରେ; ଗୌର କାହାର ଘରେ ପଶି ସବୁ

ନେଇଗଲେ ବି କେନ୍ଦ୍ର କିଛି କହିବାକୁ ନାହିଁ । ମେଳାରେ ଗୋଟାଏ ଯାହାଉନୟ ଦେଉଥାଏ । କୁମ୍ଭଦୀନା ଓ ତା' ବୋଉ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଯାହା ଦେଖୁଥାନ୍ତି । ଗଙ୍ଗାଧରକୁ ସେ ଯାହା ବିଶେଷ ଭଲ ଲାଗୁ ନଥାଏ । ସେ ତେଣୁ ସହଲ ଭରକୁ ଫେରି ଆସିଲା ।

ଜନ୍ମ ଆଲୁଅରେ ସେ ଦେଖିଲା, ତା' ଘର ବାସନ୍ଦାରୁ ତଳକୁ ପିଲଟାଏ ଡେଇଁପଡ଼ି ଚାଲି ଯାଉଛି । ଗଙ୍ଗାଧର ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ତା' ଜାମା ଟାଣି ଧରିଲା । ଦେଖିଲା; ସେ ପିଲ ଅପରିଚିତ । ସେ ଯେ ଗୌର, ଏଥିରେ ଆଉ ତା'ର ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ ।

ଚଢ଼ାର କରି ଗଙ୍ଗାଧର ପଚାରିଲା, “ହଇରେ ଟୋକା ! କ'ଣ ଗୌର କରିଛୁ ?”

ସେ ପିଲଟିର ମୁହଁରେ ବିକଳ ଭାବ ପୁଟି ଉଠିଲା । ସେ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ସେଥିରେ

ଗଜାଧରର ସହେଦୀ ଦୃଢ଼ ହୋଇଗଲା । ସେ
ପିଲାଟିର ପିଠିରେ ଗୋଟିଏ ଧକ୍କା ବସାଇ
କହିଲା, “ମାନି ଯାଉଛୁ ନା ମାଡ଼ ଖାଇ
ବେଦମ୍ ହେବୁ ?”

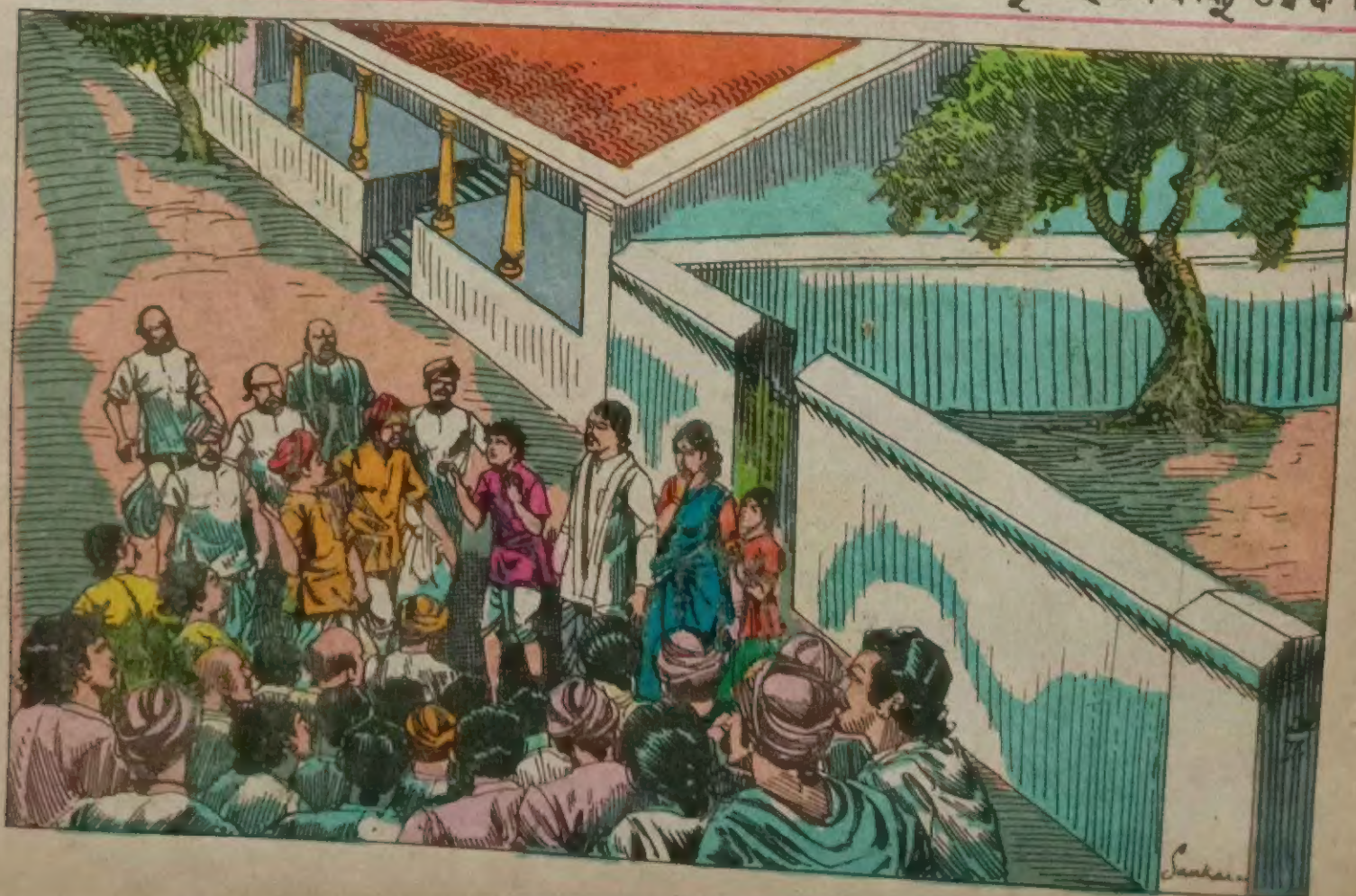
ତଥାପି ପିଲାଟି ମୁହଁରୁ କଥା ବାହାରିଲା
ନାହିଁ । ଗଜାଧରର ପାଟି ଶୁଣି ଲୋକ
ଜମିଗଲେ । ଜଣେ ବଡ଼ପାଟିଆ ଲୋକ ଭାଡ଼
ଠେଲି ଆଣି ଆସି ପିଲା ଗାଲରେ ଗୋଟାଏ
ଚଟକଣି ଥୋଇଲା ଓ ଧମକ ଦେଇ କହିଲା,
“ନିଜକୁ ବୋକା ବୋଲି ଦେଖାଇଲେ କ’ଣ
ଆମେ ଛାଡ଼ିଦେବା ? ଆମେମାନେ ଓଲ
ବୋଲି ଭାବୁଛୁ ?” ସେ ଆଦୁର ଗୋଟାଏ ମାଡ଼
ବସାଇବାକୁ ଯାଉଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଟକି
ଝିଅଟିଏ ବାହାର ଆସି ତା’ ହାତ ଧରି ପକାଇ

କହିଲା, “ଆରେ ବାବୁ, ମାଡ଼ ଦେବା ପୁରୁଷ
ସେ କ’ଣ ଚୋର କରୁଛି, ସେତକ ଆଣେ
ଦେଖ !” ସେ ଝିଅ ଆଉ କେହି ନୁହେଁ,
କୁମ୍ଭିନୀ । ମା ଝିଅ କେତେବେଳେ ଆସି
ଭାଡ଼ ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ।

ସେଉଁଠୁ ପିଲାର ଲୁଗାପଟା ଚଲସ
କରୁଥିଲା । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ତା’ ଜାମା
ପକେଟରେ ଦୁଇ ଗୁର ପଇସା ମାନ ଅଛି ।
ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ।

“ଯଦି ଚୋର ନ କରିଛି, ତେବେ କରୁଛି
କ’ଣ ? ଗଜାଧର ପଚାରିଲା ।

“ବାବୁ, କିଛି ନକହି ଗୁଲ୍‌ଯିବ ବୋଲି
ଭାବୁଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଏତେ କଥା
ହେଲାଣି, ମୋତେ ସବୁ କହିଦେବାକୁ ହେବ ।

ଶୁଣି କେବେ । ବାରବର୍ଷ ଚଳଇ କଥା ।
 ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଭଗବତ୍‌ର ପିଲା । ମୋତେ
 କଠିନ ବେମାର ହୋଇଥାଏ । ମୋ ବାପା
 ବିଶ୍ୱାସ ବୈଦ୍ୟ ବଳଭଦ୍ର ଦାସଙ୍କୁ ଯାଇ
 ଭେଟିଲେ । ସେଗର ଲକ୍ଷଣ ଶୁଣି ବୈଦ୍ୟ
 ଗୋଟିଏ ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ ଔଷଧ ତିଆରି
 କରିବେ ବୋଲି କହିଲେ । ସେଥିରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ
 ଭସ୍ମ ଲଗିବ । ସେ ବାପାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ସୁନା
 ଆଣିବା ପାଇଁ କହିଲେ । ଆମେ ସେତେ-
 ବେଳେ ଅତି ଶରୀର ଥିଲୁ । ବାପା ସୁନା
 କାହୁଁ ଆଣିବେ ? ସେ ହତାଶ ହୋଇ
 ଫେରୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଶୋଷ ଲାଗିଲା । ସେ ଏହି
 ଘରେ ଆସି ପାଣି ମାଗିଲେ । ଆପଣହିଁ ତାଙ୍କୁ
 ପାଣି ଦେଇଥିବେ । ପାଣି ଗିଲସ ଧରି ଆପଣ

ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇଥିବା ବେଳକୁ ଆପଣଙ୍କ
 ଅଙ୍ଗୁରୁ ଗୋଟିଏ ସୁନାମୁଦ୍ରା ଖସି ପଡ଼ିଲା ।
 ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ତାହା ବଣିଆ ପଟରୁ
 ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ମୋତେ ମୃତ୍ୟୁ କବଳରୁ
 ରକ୍ଷା କରିବା ନାମନ୍ତେ ବାପା ନିଜ ବିବେକର
 ତାଡ଼ନା ସତ୍ତ୍ୱେ ସୁନା ମୁଦ୍ରାଟି ଉଠାଇ ନେଇ
 ଚାଲିଗଲେ । ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ମୁଁ
 ସୁସ୍ଥ ହେଲି । ବାପା ବେପାର କରି କିଛି ଧନ
 ଅର୍ଜିଲେ । ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ କହିଗଲେ ଆପଣଙ୍କ
 ପାଖରେ ଯେମିତି ହେଲେ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା
 ପଡ଼ିଆଇ ଦେବାପାଇଁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ
 ଆସିଥିଲି ।”

ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ସୁନାମୁଦ୍ରାର ଦାମ
 ମାତ୍ର କୋଡ଼ିଏ ଭରିଣ ଟଙ୍କା ଥିଲା । ପାଞ୍ଚଶହ

ଟଙ୍କା ଶୁଣି କେହି କେହି ହସିଲେ । କେହି କେହି କହିଲେ, “ଟଙ୍କା ଭାରି ଗୁଲକ । ଗୋଟାଏ ଗଲ୍ଲ ତ ଆଉ କରିଦେଲା ।”

ଗଙ୍ଗାଧର କହିଲା, “ସେକଥା ତ ବୁଝିଲି । ତେବେ ତୁ ପାଞ୍ଚଟି ଟଙ୍କା ଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଆମ ଘର ଭିତରେ ପଶିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲ କାହିଁକି?”

“ବାରୁ, ଘର ଭିତରେ ପଶିବାକୁ କାହିଁକି ଚେଷ୍ଟା କରିବି? ମୁଁ ଟଙ୍କା ଥଳିଟି ଝରକା ଭିତର ଦେଇ ପକାଇଦେଇ ଗୁଲି ଯାଉଥିଲି!” ପିଲା କହିଲା ।

“ଏମିତି କଥା?” କେହି ଜଣେ ଥଟ୍ଟା କରି କହିଲା । “ବର୍ତ୍ତମାନ ଘର ଭିତରୁ ଟଙ୍କା ଥଳି

... ଟଙ୍କା କହିବ କି ସେ ଗୋଟିଏ କେହି ଜଣେ ଉଠାଇ ନେଇ ଯାଇଛି । ନା କ’ଣ?” ଆଉ ଜଣେ କହିଲା ।

“ଆପଣମାନେ ମୋତେ ଏମିତି ଅବଶ୍ୟକ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ଏଇଠି ଅଛି ଆପଣମାନେ ଯାଇ ଦେଖନ୍ତୁ । ମୁଁ ମିଛ କହୁଥିଲେ ମୋତେ ଯାହା ଚାହୁଁ ଦେବେ, ମୁଁ ମାନି ନେବି ।” ପିଲାଟି ଆଖି ପୋଛି କହିଲା ।

“ସତେ? ଆଜ୍ଞା ଦେଖିବା ।” ଏହା କହି ଗଙ୍ଗାଧର ଘର ଖୋଲିଲା । ତା’ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗାଁର ଦୁଇ ଜନଜଣ ମୁଣିଆ ଲୋକ ବି ଘର ଭିତରେ ପଶିଲେ । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ସତରେ ଝରକା ତଳେ ଗୋଟିଏ ଥଳି ପଡ଼ିଛି । ସେମାନେ ଥଳି ଖୋଲି ଦେଖିଲେ, ଚାହିଁ ଭିତରେ ଟଙ୍କା ଅଛି—ପାଞ୍ଚଟି ସରିକି ହେବ ।

ସମସ୍ତେ ହଠାତ୍ ନୀରବ ହୋଇଗଲେ । କାହାରି କାହାରି ମୁହଁରେ ଅନୁଚାପର ଭାବ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଅନୁଚିତ ହେଲା ଗଙ୍ଗାଧର । ସେ କହିଲା, “ବାସ୍ତବିକ, ସବୁ କଥା ନ ବୁଝି ଜଣକୁ ହଠାତ୍ ଚୋର ବୋଲି କହିବା ବଡ଼ ଅନ୍ୟାୟ ହୋଇଛି ।” ତା’ପରେ ସେ ପିଲାଟିକୁ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ବାପା, ତମେ ଆମ ଘରକୁ ଆସ ।” କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳକୁ ପିଲାଟି ଦୁରେଇ ଗଲଣି । ତାକୁ ଆଉ କେହି ଅଟକାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଲେକେ ଯିଏ ଯାହା ବାଟରେ ଚାଲିଗଲେ ।
ଶାଲି ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ଓ କୁମ୍ଭଦିନୀ ଆସି ସେଠାରେ
ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଗଙ୍ଗାଧର, ହସି ଉଠି କହିଲା, “ଆଜ
ଦୁଇଦିନ ପରେ କୁମ୍ଭଦିନୀର ଜନ୍ମଦିନ ।
ମୋର ବଡ଼ ଇଚ୍ଛାଥିଲା ତା' ଜନ୍ମଦିନ ଭଲ
ଭାବରେ ପାଳନ କରିବି । କାରଣ ତାକୁ
ଦଶବର୍ଷ ପୁରବ । ଟଙ୍କା ମିଳିଗଲା । ଭଲ
ହେଲା । କେବେ ମୋ ଅଣ୍ଟିରୁ ସୁନା ମୁଦି
ଖସି ପଡ଼ିଥିଲା, ମନେ ନାହିଁ ।”

ହଠାତ୍ କୁମ୍ଭଦିନୀ ଟଙ୍କା ଥଳଟି ଗଙ୍ଗାଧର
ହାତରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ କହିଲା, “ବାପା, ଏ
ଥଳି ତମର ନୁହେଁ ।”

ଗଙ୍ଗାଧର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତାକୁ ଅନାଇଲା ।
ସେ ପୁଣି କହିଲା, “ବାପା! ବାରବର୍ଷ ତଳେ
ତମେ ଏ ଘରେ ନଥିଲ । ମୋ ଜନ୍ମର
ବର୍ଷକ ପୂର୍ବରୁ ତମେ ଏ ଘର କିଣିଲ ବୋଲି
ମୁଁ ଜାଣେ । ବାରବର୍ଷ ତଳେ ଏ ଘରର

ମାଲିକ ଥିଲେ ରଘୁ ଜେଜେ । ସେ ବର୍ଷାରେ
ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ଯାଏନି,
ଏ ଟଙ୍କାଥଳି ତାକୁ ଦେବି ।” କୁମ୍ଭଦିନୀ
ଚାଲିଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା ।

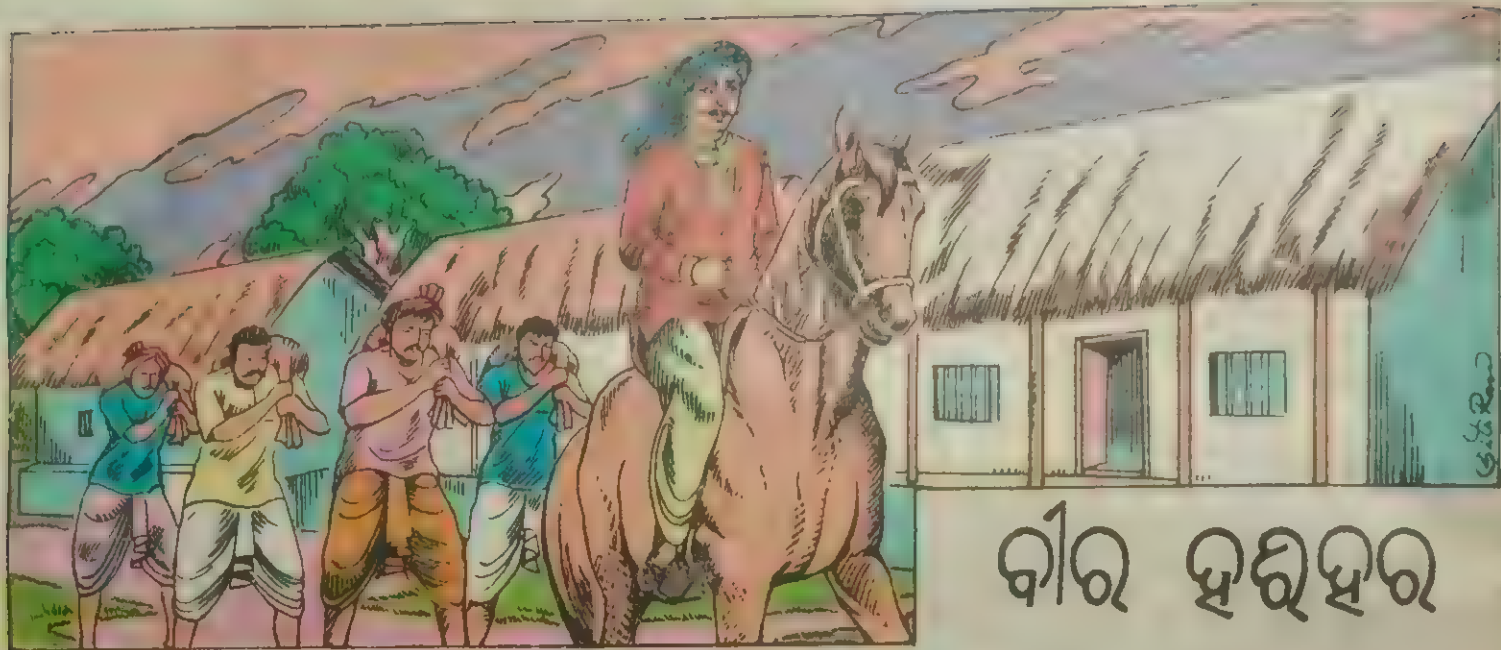
“ଆରେ ହିଅ, ତୋ ଜନ୍ମଦିନ...”

“ବାପା! ରଘୁ ଜେଜେଙ୍କ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଓ
ଆଶୀର୍ବାଦ କ'ଣ ମୋ ଜନ୍ମଦିନ ପାଇଁ ବଡ଼
କଥା ନୁହେଁ? ଶାଲି ଚାହିଁଲେ କେଜି
ଦେଇଦେଲେ କ'ଣ ହେବ?” କୁମ୍ଭଦିନୀ
ବାପାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ରହିଲା । ଯେମିତି
ସେ ଗଙ୍ଗାଧର ମୁହଁରେ ପ୍ରଶଂସାର ଭାବ ଲକ୍ଷ୍ୟ
କରିଛି, ସେମିତି ସେ ହସି ହସି ଦୌଡ଼ି
ଚାଲିଗଲା ରଘୁ ଜେଜେଙ୍କ ଘରଆଡ଼େ ।

“ମୋ ହିଅର ବିବେକ ଆମଠାରୁ କେଡ଼େ
ମହତ୍ତ୍ୱ!” ଗଙ୍ଗାଧର କହିଲା ।

“ସେ ମୋର ବି ହିଅଟି? ମୋ ବିବେକ
କ'ଣ କମ୍ ମହତ୍ତ୍ୱ?” ହସି ଦେଇ କହିଲା
କୁମ୍ଭଦିନୀର ବୋଉ ।

ବୀର ହରିହର

ଶଙ୍ଖେଶ୍ୱରର ମହେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ ଥିଲେ ଜଣେ ବଡ଼ ଜମିଦାର । ତାଙ୍କ ପୈତୃକ ଜମିଦାର ଶଙ୍ଖେଶ୍ୱରଠୁଁ କିଛି ଦୂରରେ ସେ ଆଉ ଶଶି ଏ ଜମିଦାର କିଣିଥିଲେ । ସେଠାକାର ପ୍ରଜାମାନେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସି କଟେରୀରେ କର ଦାଖଲ ନ କରିବାରୁ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଗୁମାସ୍ତା କହିଲେ, “ସେମାନଙ୍କୁ ଚାଗ୍‌ଦା ନ ଦେଲେ ସେମାନେ କର ଦେବେ ନାହିଁ ।

“ତେବେ କ’ଣ କରାଯିବ ?” ଜମିଦାର ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ନିଜେ ଲୋକ ନେଇ ଯାଏଁ । ଟଙ୍କା ଅମୁଲ୍ କରି ଆଣିବି ।” ଗୁମାସ୍ତା କହିଲେ ।

ଜମିଦାର ଏ ପରାମର୍ଶ ଠିକ୍ ବୋଲି ବୁଝିଲେ । ଗୁରୁଜଣ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଧରି ଗୁମାସ୍ତା ବାହାର ତଳେ ।

ଦୁଇବର୍ଷି ଜମିଦାରରେ ସେମାନେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରହି ସବୁ ଖଜଣା ଅମୁଲ୍ କଲେ । ଚତୁର୍ଥ ଦିନ ସେମାନେ ଶଙ୍ଖେଶ୍ୱର ଅଭିମୁଖେ ବାହାରିଲେ । ଗୁମାସ୍ତା ଆଗେ ଆଗେ ଧରେ ଧରେ ଘୋଡ଼ାରେ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ଗୁରୁ ଗୁରୁକ ଟଙ୍କା ଥଳିମାନ ପିଠିରେ ପକାଇ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ଭ୍ରଷଣ ହେଉ ବର୍ଷା ହେଲା । ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ଦୋକାନ ପିଣ୍ଡାରେ ଅନେକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ବର୍ଷା ଛୁଟିଯିବା ପରେ ସେମାନେ ପୁଣି ବାହାର ପଡ଼ିଲେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବା ବେଳକୁ ସେମାନେ ଭଲ ବାଟକୁ ଆସି ଯାଇଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଶଙ୍ଖେଶ୍ୱରରେ ମଝିଗଡ଼ ପୁରରୁ ପହଞ୍ଚିବାର ଆଶା ନଥାଏ । ଗୁରୁମାନେ ଗୋଟିଏ ବରଫେ ମୁଲ୍‌ଟେ

କମି ପଡ଼ିଲେ ଓ ଗୁମାସ୍ତା କହିଲେ, “କାହା
ଆଉ ଆଜି କାହିଁ ଚାଲିବା ଆମ ପାଖରେ ସବୁକି
ହୁଏ । ଆଜି ଏଇଠି ରୋଷିଆଳୀ କର
ଗଲେ ତ ଖୋଇବିନି । ଆପଣ ଯାନ୍ତୁ ।”

ଗୁମାସ୍ତା କହିଲେ, “ଠିକ୍ ଅଛି । କିନ୍ତୁ
ସତର ରହିବା । ତାଜିଣି ଖୋଲିଲେ ଜଣି
ହେଉଛି ।” ଏହା କହି ସେ ଚାଲିଗଲେ ।

ସେଥିରେ କରି ଶାଲପିଇ ସାରି ଚାଲି ଟଙ୍କା
ଥଳକୁ ରଖି ତା’ ଗୁରୁକଡ଼େ ଗୁରୁଜଣ
ଖୋଲିଲେ । କାହାକୁ ନିଦ ଆସି ନଥାଏ;
ହଠାତ୍ ସେମାନେ କେନ୍ଦ୍ର ଜଣେ ନାକୁଆ
ସ୍ତରରେ କହୁବାର ଶୁଣିଲେ, “ତମମାନଙ୍କ
ବହୁତ ତ କମ୍ ନୁହେଁ ଦେଖୁଛି ! ମୋ
ଗଛତଳେ ଆସି ମନଇଚ୍ଛା ସେଥିରେ କରି
ଶାଲବ ଅଥଚ ମୋ ପାଇଁ କିଛି ରଖିବ ନାହିଁ !
ଧୂଣି ଆଗମରେ ଶୋଇବ ! ଆରେଃ !”

ସେମାନେ ଉପରକୁ ଅନାଇଲେ । ଦେଖିବା
ବେଳକୁ କିଏ ଗୋଟାଏ ବିକଟାଳ ରୂପରେ
ସେମାନଙ୍କୁ ଅନାଇଛି । ତା ଆଖି ସୋଡ଼କ
ଜଳୁଛି । ସାପ ଭଳି ଲମ୍ବ ତା’ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି
ଦୁଇ ପଡ଼ିଛି । ସେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇଛି ।

ଚିତ୍କାର କରି ସେମାନେ ଟଙ୍କା ଥଳତଳ
ଛାଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଲେ । ସେମାନେ ଗଲେ-
ଗୁରୁଜଣ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଘାଟ ଆସି ।
ଗୁମାସ୍ତାଙ୍କ କର କାହାଣୀରେ ବାହାରି ତାଙ୍କୁ
ସେମାନେ ନାହାନ୍ତି ଉଠାଇଲେ ଓ ମୁକୁ କହିଲେ ।

ଗୁମାସ୍ତା ସେମାନଙ୍କୁ ଲମ୍ବ୍ୟ କରି କହିଲେ
“ଜନିଜଣଙ୍କୁ ତ ଦେଖୁଛି, ଆଉ ଜଣେ ?”

ସେତେବେଳେ ଜନିଜଣ ବୁଝିଲେ ଯେ
ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ହରିହରକୁ ଛାଡ଼ି ସେମାନେ
ପଳାଇ ଆସିଛନ୍ତି ।

“ତମେ ଜନିଟା ଏଡ଼େ ମୁଢ଼ ! ପଳାଇ
ଆସିଲ ତ ଆସିଲ, ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଆସିଲ କିପରି ?
ଗୁମାସ୍ତା ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ବିରଳ ହୋଇ
ଏ ବିଷୟରେ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଯାଇ ଶବ୍ଦ
ଦେଲେ । ଜମିଦାର ଓ ଗୁମାସ୍ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଦୁଇ ଗୁରୁଜଣ ପହଞ୍ଚିଲେ ଯାହା ସେ ଗଛ ଆଡ଼େ
ଚାଲିଲେ । ସେମାନେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା
ବେଳକୁ ଘେର ହୋଇ ଆସିଲଣି । ସେମାନେ

ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ, ହରିହର ଟଙ୍କାଥଳି ସବୁକୁ
ଆବୋରି ବସିଛି । ଧରେ ସେ ମୁଣ୍ଡ ତୋଳିଲା ।

“ସାବାସ୍, ହରିହର, ସାବାସ୍ ! ତୋ ଭଳି
ସାହସୀ ପରିଚରକ ପାଇ ମୁଁ ଗର୍ବିତ । ଅନ୍ୟ
ଜନଜଣ ଭୂତ ଦେଖି ପ୍ରାମେୁଞ୍ଚ । ଦୌଡ଼ିଲେ ।
ତୁ ଏକା ଟଙ୍କାତଳ ଜଣ ବସି ରହିଲୁ । ଏହା
କ’ଣ କମ୍ କଥା ?” ଜମିଦାର କହିଲେ ।

ଗୁମାସ୍ତା ବି କହିଲେ, “ହରିହର ଭିତରେ
ଏଭଳି ସାହସ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣତା ଲାଗି
ରହିଛି ବୋଲି ମୁଁ ବି ଜାଣି ନଥିଲି ।”

ଜମିଦାର ଓ ଗୁମାସ୍ତା ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି
ଗୁଲିଗଲେ । ହରିହର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଗୁଲି
ଗୁଲି ଯାଇ ଶଙ୍ଖେଶ୍ୱରରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ
ତା’ ସାହସ କଥା ଗୁରୁଆଡ଼େ ପ୍ରଚାର ହୋଇ
ଗଲାଣି । ଲୋକେ ତାକୁ କେତେ ଅଭିବାଦନ
ଜଣାଇଲେ । ସେ ସିଧା ଘରକୁ ଗଲା । ସେଠି
ଦେଖିଲା, ଜମିଦାର ତା’ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଖକୁ ପାଞ୍ଚଶହ
ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ପଠାଇ ଦେଇଛନ୍ତି !

ସ୍ତ୍ରୀ ତାକୁ କଣ୍ଠସ୍ୱର ନିମ୍ନ କରି କହିଲେ,
“କଥା କ’ଣ କହିଲୁ ? ତମେ ମୁଞ୍ଚି
ଯାଇଥିଲୁ କି ?”

“ଆଉ କ’ଣ ତେବେ ? ସେ ଭୂତକୁ
ଦେଖି ମୋ ଗୋଡ଼ ଚଳିଲା ନାହିଁ । ଯେତେ-
ବେଳେ ସେ ଓହ୍ଲାଇବାର ଦେଖିଲି,
ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଡେଇଁ ହସାଇଲି । ଘେର
ବେଳକୁ ଜମିଦାର ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ କଥାବାଣ୍ଟ
ଶୁଣି ମୋ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ।”

“ମୁଁ ସେଇଆ ଅନୁମାନ କରିଥିଲି । ଶୁଣ ।
ଭୂତ, ତମେ ଓ ମୋ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି
ଅସଲ କଥା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ତମେ ବି ଆଉ
କାହାକୁ କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ବୁଝିଲୁ ?”
ସ୍ତ୍ରୀ ହସି ହସି କହିଲା ।

ହରିହରକୁ ସେହି ଦିନରୁ ସମସ୍ତେ ବାର
ହରିହର ବୋଲି ଡାକନ୍ତି । ଜମିଦାର
ଦେଇଥିବା ପୁରସ୍କାର ଟଙ୍କାରେ ସେ ଗୋଟିଏ
ଦୋକାନ କଲା ଓ ଉଲଟି କଲା ।

ବହୁ-ବ୍ୟାପ

[୩]

[ବ୍ରହ୍ମସେନ ଆକର୍ଷିତ ଭାବରେ ବଣ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଅଜବ ଉଦ୍ୟାନର ଅଧିକାରୀ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ପିତା ମହାବଳୀ ତାରକେଶ୍ବର ସେ ସମ୍ପାଦ ପାଇ ସେଠାରୁ ଆସି ତାଙ୍କ ସହ ସାଥୀ ହେଲେ । କେବେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ତତ୍ତ୍ବଶାଳୀ ତାଙ୍କୁ ଖବର ଦେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ସେ ବଦାୟ ନେଲେ । ତା'ପରେ—]

ପିତା ମହାବଳୀ ତାରକେଶ୍ବରଙ୍କୁ ବଦାୟ ତିନିଦିନ ଭିତରେ ଜୀବନରେ କେତେ କାହିଁ
ଦେଇ ବ୍ରହ୍ମସେନ ନିଜ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଗଲା ସତେ ! ସେ କେବେ
ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରି ଆସି ଦେଖନ୍ତି ତ ପ୍ରାସାଦ ଏଭଳି ଅଭ୍ୟୁତ ଘଟଣାମାନ କଳ୍ପନା ବି
ଆଖରେ ଅନେକ ଲୋକ ଶୁଣି ଜମାଇଛନ୍ତି । କରପାରି ନଥାନ୍ତେ ! କିନ୍ତୁ ପାଖକୁ ଯାଇ ସେ
ପ୍ରଥମେ ସେ ଭାବରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଲୋକେ ବିମର୍ଷ ଦେଖା ଯାଉଛନ୍ତି ।
କେବଳ ଅଦିନନ୍ଦନ ଜଣାଇବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ସେ କାରଣ କ'ଣ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।
ଶବ୍ଦରେ ତାଙ୍କ ଗୁଡ଼ି ପୁଲି ଉଠିଲା । ଦୁଇ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଉଚ୍ଚ କଣ୍ଠରେ

କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆମକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ! ଏ ବଣରେ ଯେଉଁ ବାସସ ଉଗ୍ରାସ ରହିଛି, ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ମମ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା’ ଅନୁଚରମାନେ ଆମମାନଙ୍କ ପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଧରିନେଇ ଯାଉଥିଲେ । ଏବେ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି ।”

ବାସସ ଉଗ୍ରାସର ନାମ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ପ୍ରଥମେ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଡରିଗଲେ । ପରେ ପରେ ସେ ନିଜକୁ କହିଲେ କି ଏଣିକି ସେ ଆଉ ରାଜକୁମାର ମାତ୍ର ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ; ସେ ଜଣେ ରାଜା । ତାଙ୍କର ପାଦ ମିତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ, ସବୁ ଅଛନ୍ତି । ସେନାବାହନ ରହିଛି । ରାଜକୋଷରେ ଧନରତ୍ନର ଅଭାବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଜାମାନେ ତ ସୁଖରେ ଚଳୁଛନ୍ତି । ସେ ଭରବେ କାହିଁକି ? ପ୍ରଜାକୁ ଯିଏ ହରକତ କରିବ, ଯିଏ ମଣିଷ ହେଉ ବା ବାସସ ହେଉ, ତା ର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ତମ ପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ବା ତମ ବସତରୁ ମଣିଷକୁ ଯିଏ ଧରି ନେଇଯାଉଛି, ଯିଏ ଉଗ୍ରାସ ବୋଲି ଜାଣିଲ କିପରି ?”

ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣି ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଗୁଞ୍ଜରଣ ଉଠିଲା । ସେମାନଙ୍କ ନେତୃ ସ୍ଥାନୀୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଗକୁ ଆସି କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ଉଗ୍ରାସ ବା ତା’ ଅନୁଚରମାନେ ଆମ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁଙ୍କୁ ଉଠାଇ ନେଇଯିବାର ଆମେ ଦେଖିଛୁ । ମଣିଷଙ୍କୁ ନେଇଯିବା ବେଳେ ଆମେ ଦେଖିନାହୁଁ ସତ, କିନ୍ତୁ ବାସସ ଛଡ଼ା ମଣିଷଙ୍କୁ ନେଇଯିବ କିଏ ?”

“ଉଗ୍ରାସ ବା ତା’ ଅନୁଚର ଭଳି ଦିଶୁଥିବା କୌଣସି ବାସସ କୌଣସି ମଣିଷକୁ ଉଠାଇ ନେଇ ଗଲାବେଳେ ତମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ଦେଖିଛି କି ? କିମ୍ବା କୌଣସି ଲୋକ ବାସସ କବଳରୁ ଖସି ଆସି ତମମାନଙ୍କୁ ତା’ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା କଥା କହିଛି କି ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପୁଣି ପଚାରିଲେ ।

ଲୋକେ - ନାରବ ରହିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମୁଖପାତ୍ର ପୁଣି କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ଉଗ୍ରାସର ଅନୁଚରମାନେ ମୋ ନିଜ ଝେଲକୁ ନେଇ ଯାଇଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଛି । ତେବେ, ସତକଥା

କହିଲେ, ଜୌଣସି ମଣିଷକୁ ଗୋମାନେ
 ନେବାର ଆମେ ଦେଖିନାହୁଁ । ତେବେ
 ରାକ୍ଷସ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଏ ବା ଏ କାମ
 କରିବ ? ଆପଣ ନିଶ୍ଚିତ ହୁଅନ୍ତୁ, ଏହା
 ଚାହାରି କାମ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଏ ଯୁକ୍ତିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ
 ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପାଳିତ ପଶୁକୁ ଉଗ୍ରାସ ବା
 ତା’ ଅନୁଚରମାନେ ନେଇ ଯାଉଥିଲେ ବୋଲି
 ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଦୃଢ଼ ହୋଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ
 ମଣିଷକୁ କିଏ ନେଇ ଯାଉଛି, ତାହା ସେ
 ବୁଝିପାରୁ ନଥିଲେ ।

ତେବେ ସେ ନିଜ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକଟ ନ କରି
 କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଆପଣମାନେ ଚନ୍ଦ୍ରା କରନ୍ତୁ
 ନାହିଁ । ଘରକୁ ଯାନ୍ତୁ । ମୁଁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଉଗ୍ରାସ
 ଓ ତା’ ଅନୁଚରମାନଙ୍କୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ଆଣିବାର
 ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ତାଙ୍କ ପ୍ରଧାନ
 ମନ୍ତ୍ରୀ ଜଙ୍ଗଲ ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ପଡ଼ିଲେ । ସେ
 ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି କହିଲେ, “ମହାରାଜ,
 ଉଗ୍ରାସ ବଡ଼ ଭାସି ରାକ୍ଷସ ବୋଲି ଶୁଣିଛି ।”

ପ୍ରାସାଦ ଆଡ଼କୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ
 କହିଲେ, “ମନ୍ତ୍ରୀବର ! ସେ ଭୟଙ୍କର ରାକ୍ଷସ
 ହୋଇପାରେ । ତା’ ବୋଲି କ’ଣ ଆମେ
 ପ୍ରଜାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ପାଇବା ମରେ ମଧ୍ୟ ତା’
 ଅନ୍ୟାୟ ପ୍ରତି ଆମ ବୁଦ୍ଧି ରହିବା ?
 ସେନାପତି ଶକ୍ତିସିଂହ କାହାନ୍ତି ?”

ସେନାପତି ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଥିଲେ ।
 ଆଗକୁ ଆସି କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ଆଜ୍ଞା
 କ’ଣ ?”

“ସେନାପତି ! ତୁମ ସୈନ୍ୟଦଳର ଅବସ୍ଥା
 କିପରି ? ସେମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହସୀ ଓ
 ଯୁଦ୍ଧ-ନିପୁଣ ତ ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପଚାରିଲେ ।

ସେନାପତି ଏ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁଭବ
 କଲେ । ସେ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆମ
 ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ ସେନାପତି
 ହୋଇ ବା କ’ଣ କହିବି ! ଆପଣ ସେମାନଙ୍କୁ
 ଆଦେଶ ଦେଇ ଦେଖି ପାରନ୍ତି । ଆଦେଶ
 ପାଇଲେ ସେମାନେ ଏ ପବନମାଳ ଚାଲି
 କରିଦେବେ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ହସିଲେ । “ସେନାପତି ! ପବନକୁ ଚୁନା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ପବନ ବାଧା ଦେବ ନାହିଁ । ସେ କାମ ଯିଏ ହେଲେ ବି କରି ପାରିବ । ତୁମ ସୈନ୍ୟମାନେ ରାକ୍ଷସକୁ ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି କି ?” ସେ ପଚାରିଲେ ।

“ଆପଣ କ’ଣ ରାକ୍ଷସ ଉଗ୍ରାସ କଥା କହୁଛନ୍ତି ? ସେ ରାକ୍ଷସ ବଡ଼ ଭୀଷଣ...” ସେନାପତି ବାକ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସତେ ଅବା ତାଙ୍କ ପାଟି ଜାବ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପୁଣି ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଶକ୍ତିସିଂହ, ସେନାପତି ହୋଇ ତମେ ରାକ୍ଷସର ନାମ ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ଏମିତି ଭରିଗଲେ ତଳିବ ? ତମେ ଏମିତି ହେଲେ ସୈନ୍ୟମାନେ

କେମିତି ହୋଇଥିବେ ? ଆଜ୍ଞା, ଆମ ଶୈନ୍ୟ ଶିଖାର କେଉଁଠି ?”

ସେନାପତି ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କୁ ନେଇ ପ୍ରାସାଦର ପଶ୍ଚିମ ଭାଗର ଛାତ ଉପରକୁ ଉଠିଲେ । ତା’ପରେ ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ପଥୁରୁଆ ପଡ଼ିଆ ଆଡ଼କୁ ହାତ ଦେଖାଇ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ସେଇଠି ଶିଖାର ନିର୍ମାଣ ସଜାଣେ କାମ ଚାଲିଛି । ସ୍ଥାନକୁ ସମତଳ କରାଯାଉଛି ।”

ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ହଜାର ସରିକି ଲୋକ ବଣ ବୁଦ୍ଧା ପରିସ୍କାର କରି ଓ ପଥର ତାଡ଼ି ସ୍ଥାନଟି ଶିଖାର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲେ । ଖାଲି ପ୍ରାସାଦ ଓ ଧନଧାନ୍ୟ ନୁହେଁ, ତାଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ସେନାଦଳ ଅଛନ୍ତି, ଏହା ବୁଝି ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ବେଶ୍ ଶବ୍ଦ ଅନୁଭବ କଲେ । ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧ

ସାଧକଙ୍କ ଦୟାରୁ ସେ ହଠାତ୍ ଏ ସୌଭାଗ୍ୟର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିଲେ, ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ମନେ ମନେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇଲେ ।

“ମହାଗୁଜ, ଶୁଣସ ଉଗ୍ରାସ ବରୁଦ୍ଧରେ ଅଭୟାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆମକୁ କେତୋଟି ବସ୍ତୁରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ ।” ସେନାପତି ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ।

“ସେନାପତି ! ଉଗ୍ରାସ ବରୁଦ୍ଧରେ ସୈନ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମୋର ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇ ତା’ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ସେ କେଉଁଠାରେ ରହେ, ତମେ ତାହା ଜାଣିଛ ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପଚାରିଲେ ।

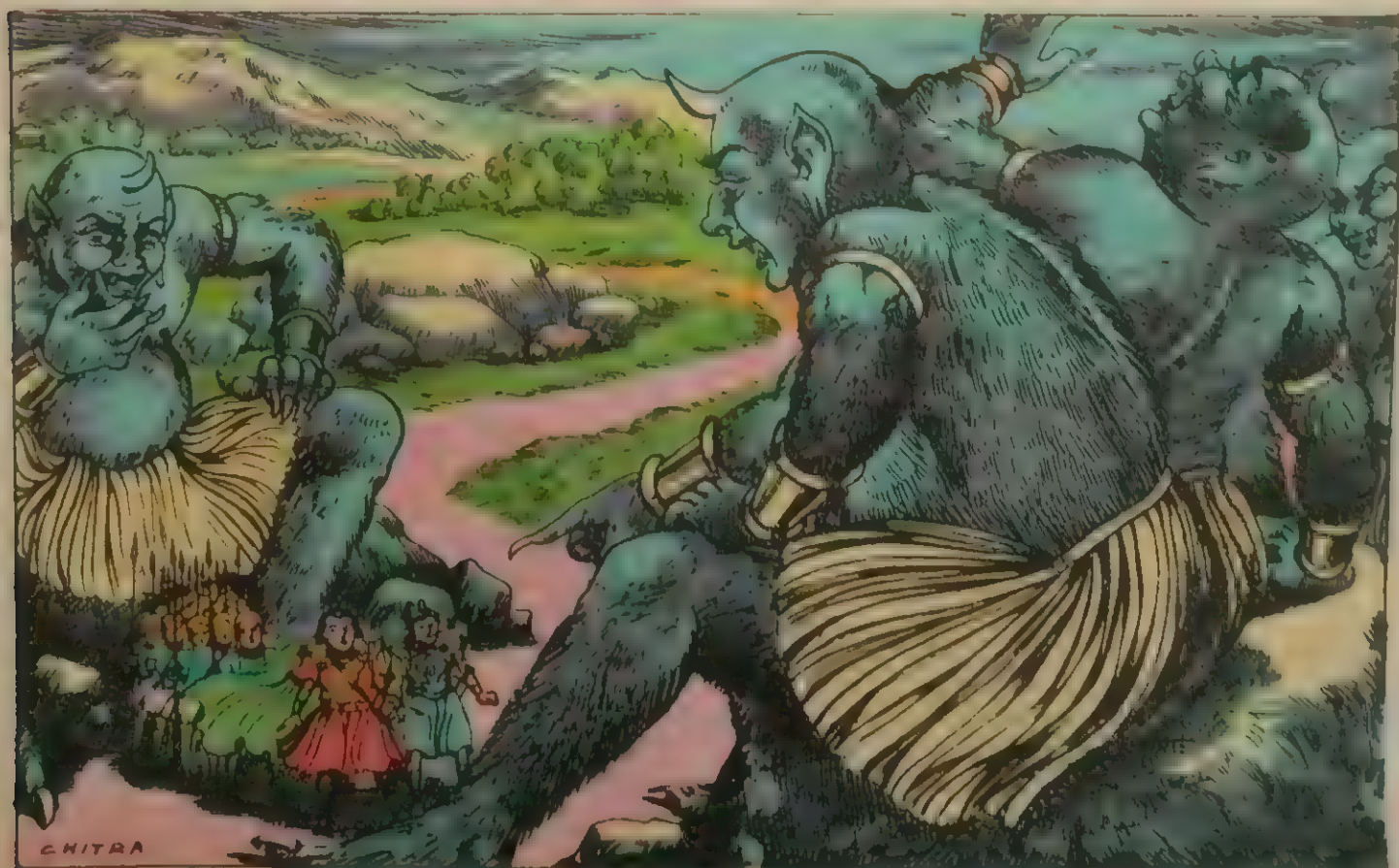
“ମହାଗୁଜ, ଗୁପ୍ତରେ ଲଗାଇ ତା’ର ନିବାସର ସନ୍ଧାନ ଆଣିଦେଇ ପାରିବି । ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଦୁଇପହର

କିନ୍ତୁ ଆପଣ କ’ଣ ଏକା ତା’ ପାଖକୁ ଯିବେ ?”

“ସେନାପତି ! ସାଥରେ କେତେଜଣ ସୈନିକ ନେଇଯିବି । ତମେ ନିଜେ ବି ମୋ ସହ ଆସିପାର ।”

ସେନାପତି ଚକ୍ରିପିନ୍ଦୁ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କର ଯେପରି ଇଚ୍ଛା ! ଶାଲି ମୁଁ କାହିଁକି, ଆମର ସମୁଦାୟ ସୈନ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାଣପାତ କରିବାକୁ ପଛେଇବେ ନାହିଁ ।”

ଶୁଣସର ଠିକଣା ଜଣାଥିବା ଗୁପ୍ତରେ ପାଖରେହିଁ ଥିଲେ । ଠିକଣା ବୁଝି ସେନାପତି ଓ କେତେଜଣ ସୈନିକ ଧରି ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଶୁଣସର ନିବାସ ଆଡ଼େ ଚାଲିଲେ । ସେମାନେ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଦୁଇପହର

ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଉତ୍ତାସର ଅନୁଚରମାନେ କେନ୍ଦ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ଶୋଇଥିଲେ, କେନ୍ଦ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ଦିବା ନିଦ୍ରା ପରେ ଉଠି ବସିଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ଦଳ ଉପରେ ଆଖି ପଡ଼ିବାରୁ ସେମାନେ ପ୍ରଥମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଓ ପରେ ଅଛନ୍ତାସ୍ୟ କଲେ । ଜଣେ ଆଉ ଜଣକୁ କହିଲା, “ଏମାନେ ତ ବହୁତ ବବେକ ! ଆମ ଆଡ଼ାର ହେବା ନିମନ୍ତେ ବଳେ ବଳେ ଆସି ଏଠି ପହଞ୍ଚି ଯାଇଛନ୍ତି !”

ସେମାନଙ୍କୁ ଅନାଇ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ଶୁଣ । ମୋ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ । ତମ ରାଜାଙ୍କୁ ଖବର ଦିଅ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ସହ ଦେଶା କରବାକୁ ଚାହେଁ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ଦୃଢ଼ତା । ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ “କାହିଁକି ? ପ୍ରଭୁ ମଣିଷଙ୍କ ପାଦ ଖଣି ଯେ ପକାଇ ନୁହେଁ ? ତମ ମାତା କାଣି ଯେଉଁ ସୁସ୍ୱାଦୁ ଯେ ଆମ ରାଜା ଖାଇବେ ? ତମେ ତ ବହୁତ ଗୁରୁ ଯେ ଶକ ପିନ୍ଧିଛ ! ତମେ କୌଣସି ରଜା ନୁହଁ ତ ?”

“ହଁ, ମୁଁ ରଜା ଚନ୍ଦ୍ରସେନ । ଏଠାରୁ ପାଞ୍ଚ ହୋଇ ଦୁଇରେ ମୋର ବିଶାଳ ପ୍ରାସାଦ । ଦେଖିନାହିଁ ? ବର୍ତ୍ତମାନ ବାଜେ କଥା ବନ୍ଦ କରି ରାଜସରଜି ଉତ୍ତରକୁ ଖବର ଦିଅ । ନହେଲେ ମଜା ଦେଖାଇବ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କର ଏଭଳି ଦମ୍ଭପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ଶୁଣି ରାଜସମାନେ ହସ ବନ୍ଦ କଲେ । ଜଣେ କହିଲା, “ଓଃ, ଆପଣ ରଜା ! ଆମେ ଜାଣି ନଥିଲୁ । ଆମ ରଜା ଉତ୍ତାସ ଆପଣଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆମକୁ ସବୁ କହିଛନ୍ତି । ଆପଣ ଆମକୁ ଆମର ଶ୍ରୀ ନେତା ଯୋଗାଇ ଦେବେ, ସେକଥା ବି ଆମେ ଜାଣିହୁଁ ନା ବସନ୍ତ । ଆମେ ଖବର ଦେଉଛୁ ।”

ଏହାପରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ବାଟ କଡ଼ାଇ ନେଇଗଲେ । ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ଶୋଭାଇ କରି ଉତ୍ତାସର ପ୍ରାସାଦ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥାଏ । ତାହାର ନିର୍ମାଣ ଓ ଅବସ୍ଥିତି ଏପରି ଯେ କୌଣସି ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାକୁ ଅଧିକାର କରିବା ସମ୍ଭବରେ ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜସରଜି ମ-

ତାକୁ ଅଧିକାର କରି ପାରିବେ କି ନାହିଁ,
ତାହା ସନ୍ଦେହର କଥା ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ବସ୍ତ୍ର ଧରି ଘରରେ ସେ ଦୁର୍ଗ
ନିରାଶ କରି ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ସେ ମୁଖ୍ୟ
ଦ୍ଵାର ଅବରୋଧ କରିବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବଳ
ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ ଶୁଣିଲେ । ଆଗକୁ ବଢ଼ିଯାଇ ସେ
ଦେଖିଲେ, ଉଗ୍ରାସ ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଚ ଶିଳା
ଉପରେ ବସିଛି ।

“ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ! କ’ଣ, ତମ ଜୈଷ୍ଠ ପୁତ୍ରକୁ
ନେଇ ଆସିଛ ?” ଏହା ପଚାରି ସେ
ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଓ ତା’ପରେ ତାଙ୍କ
ପଛରେ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଆଡ଼କୁ କଟମଟ କରି
ଅନାଇଲ ।

“ଉଗ୍ରାସ ! ତମର କ’ଣ ମତଭ୍ରମ
ହେଲାଣି ? ମାତ୍ର ଦୁଇଦିନ ତଳେ ତମ ସହ
ମୋର କଥା ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଭିତରେ
କ’ଣ ଅଠର ବର୍ଷ ବିତଗଲାଣି ବୋଲି ତମର
ଧାରଣା ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ଉଗ୍ରାସ ପୁଣି ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ କଲା ଓ କହିଲା,
“ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ! ଶେଷସର ମତ ଠିକ୍ ଥିବା
ଅବସ୍ଥାରେ ବି ସେ ମଣିଷ ପ୍ରତି କେଡ଼େ
ଭୟଙ୍କର ହୋଇ ପାରେ, ସେକଥା ସମସ୍ତେ
ଜାଣନ୍ତି । ତା’ର ମତଭ୍ରମ ହେଲେ ସେ
କେଡ଼େ କ୍ଷତି ନ କରିବ ?”

“ଉଗ୍ରାସ ! ମୁଁ ସେହି ବିଷୟରେ ତମ ସହ
କଥା ହେବାକୁ ଆସିଛି । ତମ ଅନୁଚରମାନେ

ମୋ ପ୍ରଜାକୁ ଧ୍ଵଂସ କରୁଛନ୍ତି !” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ
ଆଶେପ କରି କହିଲେ ।

“ତମ ପ୍ରଜା ?” ଉଗ୍ରାସ ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହେଲା ଭଳି କହିଲା । ତା’ପରେ ପୁଣି କହିଲା,
“ଅବଶ୍ୟ । ତମେ ସେପରି କହିପାର । ହଁ,
କ’ଣ ହେଲାଟି ?”

“ବଣ ଭିତରେ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପଶୁମାନଙ୍କୁ
ତଥା ମଣିଷକୁ ବି ତମ ଅନୁଚରମାନେ ନେଇ
ଆସୁଛନ୍ତି । ଏହା ଅନ୍ୟାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ।”
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ କହିଲେ ।

ଉଗ୍ରାସ ଏହା ଶୁଣି ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ବସି
ରହିଲା । ଅଳ୍ପ ସମୟ ନାହିଁ ରହି ସେ
କହିଲା, “ଶୁଣ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ । ତମ ଧାରଣା

ଭୁଲ । ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁମାନେ ଅପହରଣ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ମୋ ଅନୁରେ ନୁହନ୍ତି ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଉତ୍ତେଜିତ ଭାବରେ ପଚାରିଲେ,
“ଉଗ୍ରାସ ! ତମେ କ’ଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛ
ତମ ଅନୁଚରମାନେ ନିଶ୍ଚୟ, ସେମାନେ ମଣିଷ ଖା’ନ୍ତି ନାହିଁ ?”

“ମୁଁ ସେକଥା କହୁ ନାହିଁ । କେବେ କେବେ ପବ ବା ଉତ୍ସବରେ ରାକ୍ଷସମାନେ ମଣିଷ ଖାଇ ପକାନ୍ତି । ମଣିଷକୁ ହଲବାଣି ହରକତ ବି କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବସ୍ତ୍ରରୁ ମଣିଷ ଅପହରଣ କରି ଆଣିବା ଆମର ଅଭ୍ୟାସ ନୁହେଁ । ଯେଉଁମାନେ ସେ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଆମଠାରୁ ବି ବଳି ହୁଅନ୍ତି ।” ଏହା କହି ଉଗ୍ରାସ ଟିକିଏ ତୁପ୍ତ ରହିଲା ।

“କିଏ ତେବେ ସେମାନେ ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପଚାରିଲେ ।

“ଚନ୍ଦ୍ରସେନ, ତମେ ଅଶ୍ୱିନୀପୁର ନାମ ଶୁଣିଛ ?” ଉଗ୍ରାସ ପଚାରିଲା ।

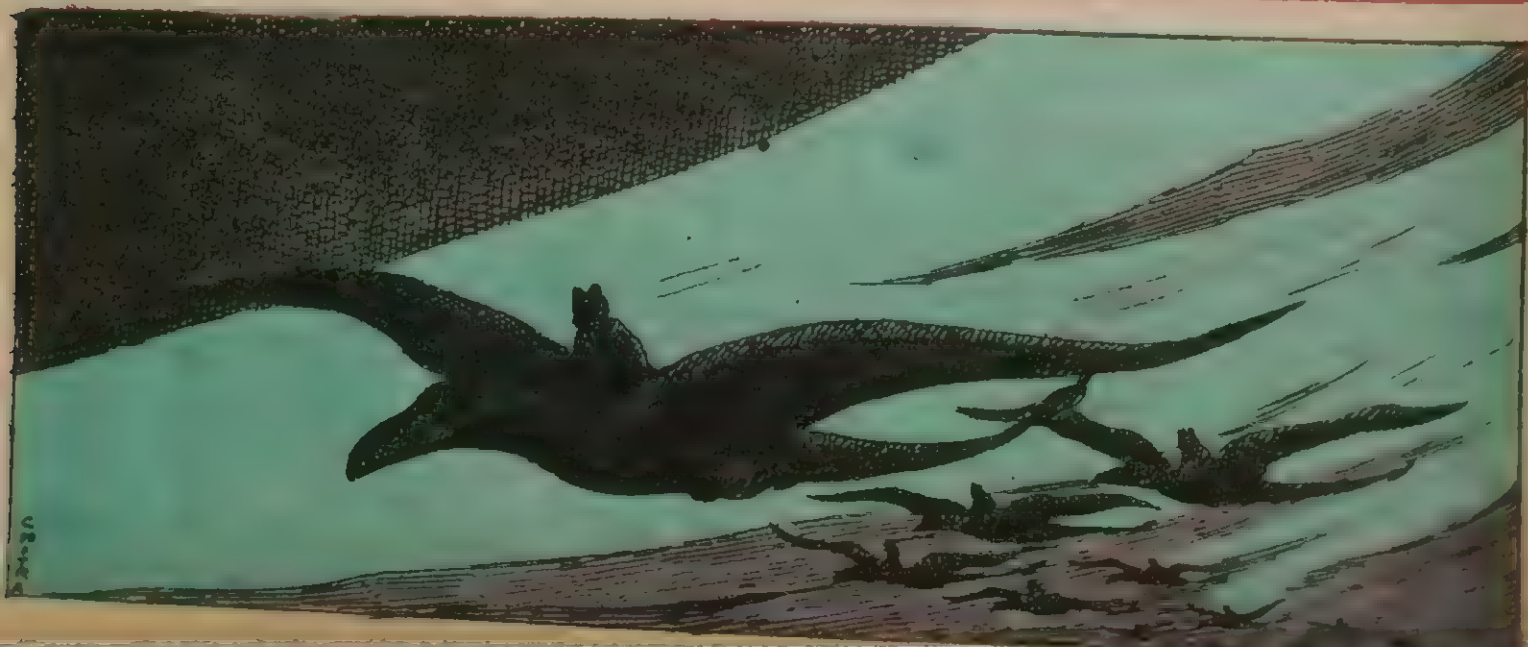
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ କିଛି ନ କହି ଉତ୍ତର ଦେଇ ରାକ୍ଷସ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ରହିଲେ ।

ରାକ୍ଷସ ପୁଣି କହିଲା, “ଚନ୍ଦ୍ରସେନ, ତମେ ଆଜି ରାତିକ ଏଠି ରହିଯାଅ । ଯେଉଁ ହୁର ଜୀବକ କଥା କହୁଛି, ସେମାନେ ରାତିରେ ଭ୍ରାତୃଶକାର ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ସକାର ହୋଇ ଏ ମୂଲକକୁ ଆସନ୍ତି । ସେ ପକ୍ଷୀଙ୍କୁ ସାମନା କରିବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ବି ସହଜ ନୁହେଁ । ଥରେ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଗୋଟାକୁ ଆମେ ଧରିଥିଲୁ । କିନ୍ତୁ ସେ ମରିଗଲା । ତା’ କକାଳ ଅଛି । ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ?”

“ନା, ଉଗ୍ରାସ । କକାଳ ଦେଖି ଲଭ କ’ଣ ? ତମ ପରାମର୍ଶ ମାନି ବରଂ ରାତିରେ ଆମେ ଏଇଠି ରହିବୁଁ । ଆମକୁ ସେ ଭ୍ରାତୃ ଆଗନ୍ତୁକମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦିଅ ।” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ କହିଲେ ।

ଉଗ୍ରାସ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସମ୍ମତ ଦେଲା ।

(ହମଶଃ)

ପରଶ ପଥର

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ଭୂତାକୁ ଭୂତା ଶୀତଳ
ପବନ ସାଙ୍ଗକୁ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟ
ପିଛୁଥାଏ । ବଜ୍ରଧ୍ୱଜ ଓ ଶୂନଶୂନ୍ୟଙ୍କ ରଞ୍ଜି
ମଝିରେ ଶୁଭୁଥାଏ ଅବିଶ୍ୱାସୀନଙ୍କ ଅଛଦାସ୍ୟ ।
ଘନ ଘନ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ
ଭୟାବହ ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ବିହମାର୍କ ତଳେ ମଧ୍ୟ ବିଚଳିତ
ବୋଧ ନକରି ପୁନଃବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ଦୃଷ୍ଟି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ଦୃଷ୍ଟାଭେଦ
କରି ଶବ୍ଦକୁ ଉତ୍ତାରି ଆଣିଲେ । ଡେବେ,
ତାପରେ ଶବ୍ଦକୁ କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ସେ
ଚୁନୁଶାନ୍ ଶୁଣାନ ପଥ ଅତ୍ୟନ୍ତ କରିବାକୁ
ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦହୀନ ବେତାଳ
କହିଲା, “ରାଜା ! ତମ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷରେ ତମେ
ବାରମ୍ବାର ଅସଫଳ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦମ୍ଭ
ଛାଡ଼ୁନାହୁଁ । ଏହା ତମ ମତଭ୍ରମର ଲକ୍ଷଣ

ବେତାଳ କଥା

ନୁହେଁ ତ ? ଥରେ ଥରେ ସାଧୁ ସନ୍ଥମାନଙ୍କର ବି ମନ୍ତ୍ରଣା ହୋଇଥାଏ । ତମକୁ ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି । ମନଦେଇ ଶୁଣ; ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମସ୍ତର ଲାଭ ମନେ ହେବ ।

ବେତାଳ ଗପିଲା : ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ବୃଦ୍ଧପୁର ନଗରରେ ରହୁଥିଲେ ହରିଦାସ ଏବଂ କୁମରସିଂହ । ଦୁହେଁ ବେପାର କରି ବହୁତ ଉଚ୍ଚତ କରିଥିଲେ । ତେବେ ହରିଦାସ ସାଧୁ ସଜ୍ଜାଟ ବ୍ୟବସାୟୀ ହିସାବରେ ମୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା । ସେତକ ନୁହେଁ, ସେ ନାନା ପ୍ରକାରେ ଲୋକଙ୍କର ବହୁତ ଉପକାର କରୁଥାଏ । ସହରର ଲୋକେ ତାକୁ ବହୁତ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥିଲେ । ପବ ପବାଣୀରେ ତା’

ଘରକୁ ଦେଖି ପଠାଉଥିଲେ; କୌଣସି ସମୟରେ ଉପୁଜିଲେ ତା’ ପରମର୍ଶ ଲୋଡୁଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ କୁମରସିଂହର ନାମ ପଡିଲେ ଲୋକେ ନାକ ଟେକୁଥିଲେ । କଥା ହେଲା, କୁମରସିଂହ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସାଧୁ ପ୍ରକୃତିର ଲୋକ ଥିଲା । ସେ କଲେ ବଲେ କଉଟିଲେ ଖାଲି ନିଜ ସମ୍ପଦ ବଢ଼ାଇ ଚାଲୁଥିଲା । କାହାରି ଦୁଃଖ ସୁଖରେ ସେ ଭାଗ ନେଉ ନଥିଲା, କାହାରି ପ୍ରତି ଦିନେ ବି ସେ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଉ ନଥିଲା । ସେ ଯେ ବେପାରରୁ ଆୟ କରୁଥିଲା, ତା’ର କାରଣ ତା’ ବେପାର ତା’ ନିଜ ସହର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁ ନଥିଲା । ସେ ଦୁରବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମ ଓ ସହରକୁ ନାନାଦି ପଦାର୍ଥ ପଠାଉଥାଏ । ଦୂର ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ଲୋକେ ତା’ ସୁସ୍ତକ କଥା ବା ବୁଝିବେ କିପରି ?

ଟଙ୍କା ଆୟ କରି କୁମରସିଂହ ବେଶ୍ ଖୁସି ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତା’ର ବୁଦ୍ଧ ବାପା ବୀରସିଂହ ପୁଅର ମତଗତରେ ମୋଟେ ଖୁସି ହୋଇ ପାରୁ ନଥାଏ । ସେ କେତେଥର ପୁଅକୁ କହିଲା, “ଦେଖ, ଅନ୍ୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଦେଇ ଯଦି ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ କରିବୁ, ତେବେ ସେଥିରେ ତୁ ସବୁଦିନ ସୁଖୀ ହୋଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । ସୁଖଶାନ୍ତି ବିନା ଖାଲି ଟଙ୍କା ଜମାଇ ଲଭ କ’ଣ ?”

କିନ୍ତୁ କୁମରସିଂହ ବାପା କଥାରେ କାନ ଦେଉ ନଥିଲା । ସେ କହୁଥାଏ, “ବୋଲା,

କମଳ ବୁଢ଼ା ଦେଲଣି । ଶାଳ ଯିବା ଦୂରନାମ
କରି ଶୋଇଥାଅ । ତମେ ଯେତେ ବୟସରେ
ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇବା ଦରକାର କ'ଣ ? ମୁଁ ଯାହା
କରୁଛି, ତାହା ବେପାର ବଣିଜ, ମହାଜନ
କାରବାର । ସେସବୁର ନିୟମ ମାନି କରୁଛି ।
ସେସବୁର ନିୟମ ସହ ତମ ନୀତି ନିୟମ,
ଧର୍ମକର୍ମର ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ।”

“ପୁଅ, ତୁ ଭୁଲ କହୁଛୁ । ଧର୍ମ ବା ନୀତି
ସହ ସମ୍ପର୍କ ନଥିବା କାମ ଜୀବନରେ କିଛି
ନାହିଁ ।” ବାରସିଂହ ଦୀର୍ଘନିଃଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି
କହେ । କୁମରସିଂହ ସେକଥା ଶୁଣି ନ
ଶୁଣିଲା ପରି ରହେ ।

ଦିନେ ବୁଢ଼ ବାରସିଂହ ଜଣେ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ
ବିଷୟ ଶୁଣିଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ବଣ ଭିତରେ

ବସୁଥିଲେ । ତା ଜ୍ୟୋତିର୍ବଳକ ନାମର
ସେ ମନ କଲେ ଅତ୍ୟୁତ ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟୁତୀକାର
ପାରିଥିଲେ । ବରସିଂହ ଯାଇ ତାଙ୍କ ପତେଇ
ପଦସ୍ଥଳେ ଓ ତାଙ୍କୁ ନିଜ ମନୋବେଦନା
ଜଣାଇଲେ ।

ମହାପୁରୁଷ କହିଲେ, “କୁମରସିଂହ ଯେ
କେବଳ ନିଜେ ଅନ୍ୟାୟ କରୁଛୁ; ତାହା
ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାୟ କରିବାକୁ
ଫିଶାଉଛୁ ମଧ୍ୟ । କାରଣ ସେ ଅନ୍ୟାୟ
ମାର୍ଗରେ ଧନ ଉପାର୍ଜନ କରିବାର ଯେତିକି
ଅନ୍ୟମାନେ ଘାବୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ବ ସେହିପରି
କଲେ ତଳେ । ଭଲ ଲୋକର ଉଦ୍‌ଘାଟରଣ
ଶୁଭ୍ କମ୍ ଲୋକେ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ
ଶରୀର ଲୋକଙ୍କ ଉଦ୍‌ଘାଟରଣରେ ବେଶି ଲୋକ

ପ୍ରସାବିତ ହୁଅନ୍ତି । ତୁ ଗୋଟିଏ କାମ କର !
ତୋ ପୁଅକୁ ମୋ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେ ।
ମୁଁ ତାକୁ ଭଲ ବାଟକୁ ଆଣିବା ନିମନ୍ତେ
ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।”

ବୀରସିଂହ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ
ଦେଇ ନିଜ ଘରକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲା ଓ
ପୁଅକୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ କହିଲା ।
ମହାପୁରୁଷ ଅନେକ ବିଭୂତ କରିପାରନ୍ତି ଜାଣି
କୁମରସିଂହ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ଖୁସିରେ
ଗଲା ହେଲା ।

କୁମରସିଂହକୁ ଦେଖି ମହାପୁରୁଷ ପଚାରିଲେ,
“କରେ ବାପା, ତୋର କିଛି ମାଗୁଣି
ଅଛି ?”

କୁମରସିଂହ ଚରତରରେ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା
ହଁ, ଅଛି । ଯଦି ଦେବେ, ତେବେ ଧନସମ୍ପତ୍ତି
ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ମହାପୁରୁଷ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ବେଲ୍
ଭର ଧନରେ ଯେଉଁ ପାହାଡ଼ ଦରୁଛି,
ତହିଁରେ ଅଛି ଗୋଟିଏ ଗୁମ୍ଫା । ସେ ଗୁମ୍ଫା
ଭିତରେ ପରଶ ପଥର ମିଳିବ । ତାକୁ ତୁ
ଯେ କୌଣସି ଧାତୁରେ ଲଗାଇ ଦେଲେ ସେ
ଧାତୁ ସୁନା ହୋଇଯିବ ।”

“ସତେ ? ମୁଁ ଯାଉଛି । ଆଣିବି । ତାକୁ
ଚିତ୍ତି କରି କିପରି ?” ଆଗ୍ରହରେ କୁମରସିଂହ
ପଚାରିଲା ।

“ତୁ ଏକା ଗଲେ କିଛି ଦେଖି ପାରିବୁ
ନାହିଁ । ଯଦି ସାଥରେ ଜଣେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧୁ,
ପରୋପକାରୀ ଲୋକକୁ ନେଇଯିବୁ, ତେବେ
ପରଶ ପଥର ତୋ ଆଖିକୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହେବ ।”

କୁମରସିଂହ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ ବିଦାୟ ନେଇ
ଘରକୁ ଆସିଲା । ସାଧୁ ଓ ପରୋପକାରୀ ଲୋକ
ହରିଦାସଠାରୁ ବା ବଳି କିଏ ଅଛି ? ସେ
ହରିଦାସକୁ କହିଲା, “ଭାଇ, ଗୋଟିଏ ଗୁମ୍ଫାରେ
ଠାକୁର ଅଛନ୍ତି । ସେଠାକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ
ପ୍ରଣାମ କରି ଆସିବାକୁ ମୋତେ ଜଣେ
ମହାପୁରୁଷ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏକା
ଯିବାକୁ ଡର ଲାଗୁଛି । ତମେ ଯିବ ?”

ସବଦା ପରୋପକାର ପାଇଁ ସ୍ତବ୍ଧ
ହରିଦାସ ମନା କରନ୍ତେ କିପରି ? ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ

ନିବିଡ଼ ବଣ ଭିତରେ ଥିବା ଗୁମା ମାଣରେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଗୁମା ଭିତରେ କଟମିଟ ଅନ୍ଧାର । ଦୁହେଁ ଯେମିତି ତହିଁ ଭିତରେ ପଶିଛନ୍ତି, ସେମିତି ଗୁମା ଦ୍ଵାର ଆପେ ଆପେ ଗୋଟିଏ ପଥର ଦ୍ଵାର ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ଗୁମା ଭିତରେ ଝୁଲୁଥିବା କେତୋଟି ପଥରରୁ ଆଲୁଅ ବାହାର ଗୁମାକୁ ଆଲୋକିତ କରି ରଖିଥାଏ । ସେହି ପଥର ସବୁ ପରଶ ପଥର ବୋଲି କୁମରସିଂହ ବୁଝିଲା । କିନ୍ତୁ ସେତକବେଳେ ଶୁଭିଳ ଭ୍ରାସଣ ଅଛନ୍ତାସ୍ୟ; ଦେଖାଦେଲା ଗୋଟିଏ ବିକଟ ମୁଣ୍ଡି ।

ଛୁନିଆରେ କୁମରସିଂହର ପାଟି ଖଣି ପଡ଼ିଗଲା । ବାରଦାସ ଭଦ୍ର ଭାବରେ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ ମହାଶୟ, ମୋ ବନ୍ଧୁ ଏଠାକୁ

ଠାକୁର ପୁଜିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ଆମର କିଏ ?”

ପୁଣି ଅଛନ୍ତାସ୍ୟ କରି ସେ ବିକଟ ମୁଣ୍ଡି କହିଲା, “ଏଠି ଠାକୁର କାହିଁ ? ମୁଁ ଅଛି । ଆଉ ଅଛି ପରଶ ପଥର । ଶତ୍ରୁ ଏ ପରଶ ପଥର ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦେଲେ ମୋର ମୁକ୍ତି ହେବ ।”

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁମରସିଂହର ପାଟି ପିଟିଗଲା । ସେ କହିଲା, “ତେବେ ମୋତେ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ଅଛନ୍ତାସ୍ୟ କରି ମୁଣ୍ଡି କହିଲା, “ତୁ ପୁଣି ଯୋଗ୍ୟ ? ତୁ ଜୀବନରେ କେତେ ପାପ କରିଛୁ ହସାବ ରଖିଛୁ ? ହେଉଚ ସେହିନ ଜଣେ ବୁଢ଼ୀର ଘର ଶତ୍ରୁକ ମାରି ନେଇଛୁ ! ମୁଁ ପରଶ ପଥର ହରିଦାସକୁ ଦେଇପାରେ ।”

“ହରିଦାସ କେଉଁ ଭଲ କାମ କରିଛୁ ?”
କୁମରସିଂହ ଇର୍ଷାକାନ୍ତର ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

“କାହିଁକି ? ସେ ଅନାଥମାନଙ୍କୁ ତ
ପ୍ରଥମେ ସିଏ ଆଶ୍ରା ଦେଲା !” ଶଙ୍କର ମୁଁ
କହିଲା ।

“ସେମିତି ଦେଖିଲେ ସେ ବୁଢ଼ୀକୁ ତ
ଜମିଦାର ଘର ଶ୍ରୀ ଏ ବି କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।
ଜମିଦାର ତେବେ ହରିଦାସଠାରୁ ମହତ୍ତ୍ୱ
ଲୋକ !” କୁମରସିଂହ କହିଲା ।

ହଠାତ୍ ହରିଦାସ କହିଲା, “ହଁ, ମହାଶୟ,
ମୋ ବରୁ ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି । ଜମିଦାର ବହୁତ
ମହତ୍ତ୍ୱ ଲୋକ । ମୁଁ ଯାହା କରିଥିଲି ତାହା
ସେ କୌଣସି ଲୋକ କରନ୍ତା !”

ଏଥର ମୁଁ ଆଉ କିଛି ହସ ନ ହସ
କହିଲା, “ଧନ୍ୟ ଦେଲି !”

ହରିଦାସ ଓ କୁମରସିଂହ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ
ତ ସେ ଭାଙ୍ଗିର ମୁଁ ଛାନରେ ଠିକ୍ ହୋଇଛି
ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ଗନ୍ଧବ । ସେ ହରିଦାସକୁ
ନମସ୍କାର କରି କହିଲା, “ନିଜ ସ୍ୱର୍ଥ ହାନି
ଦେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅନ୍ୟର ପ୍ରଶଂସା କେବା ଭଲ
ଜଣେ ମଣିଷର ବାକ୍ୟ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ମୋ
ଉପରେ ଥିବା ଅଭିଶାପ କଟିଗଲା । ମୁଁ ପୁଣି
ଗନ୍ଧବ ରୂପ ଫେରି ପାଇଲି । ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି
ମୁଁ ବିଶେଷ କୃତଜ୍ଞ ।”

ଏହାପରେ ଗନ୍ଧବ କୁମରସିଂହ ଆଡ଼କୁ
ଅନାଇ କହିଲା, “ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ମୁଁ
ରଖି !” ଏହା କହି ସେ କୁମରସିଂହ ହାତକୁ
ଶ୍ରୀ ଏ ପରଶ ପଥର ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ଓ
ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।

ଅନେକ ସମୟ ନୀରବରେ ଠିଆ ହୋଇ
ରହି କୁମରସିଂହ ହରିଦାସକୁ କହିଲା, “ଭାଇ,
ଏ ପଥର ତମର ପ୍ରାଣୀ । ନିଅ ।”

କିନ୍ତୁ ହରିଦାସ ତାହା ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ ।
ବେତାଳ ଟିକିଏ ଚୁପ୍ ରହି ହଠାତ୍ ଧମକ
ଦେଲାଭଳି ଭଙ୍ଗୀରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, “ରଜା !
ଗନ୍ଧବ ପରଶ ପଥର ହରିଦାସକୁ ନଦେଇ
କୁମରସିଂହକୁ ଦେଲା କେଉଁ ବୁଦ୍ଧିରେ ?
ଏହା ତା’ର ମହତ୍ତ୍ୱମୟ ଛଡ଼ା ଆଉ କ’ଣ
ହୋଇପାରେ ? ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର

ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ଥିବା ସନ୍ଦେହ
ଯଦି ନୀରବ ରହିବ, ତେବେ ତମ ଶୀର
ହେବ ସ୍ପନ୍ଦିତ ।”

ରାଜା ବିହମାଳ ଉତ୍ତର ଦେଲେ : “ଗନ୍ଧବ
ଯାହା କଲେ, ତା’ର ମର୍ମ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା
ବିଚାର କଲେ ଯାଇ ବୁଝିହେବ । ପୁଣି
ମହାପୁରୁଷ କାହିଁକି କୁମରସିଂହକୁ ସେଠାକୁ
ପଠାଇଥିଲେ, ସେକଥା ବି ମନେ ରଖିବାକୁ
ହେବ । କୁମରସିଂହର ଯେପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ
ହେବ, ସେଯେପରି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରୂପେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
ଅସାଧୁ ନ କରିବ, ଏହାହିଁ ଥିଲା ମହାପୁରୁଷଙ୍କ
ଲକ୍ଷ୍ୟ । ହରିଦାସର ମହତ୍ତ୍ଵ ଯୋଗୁଁ ଗନ୍ଧବ
ଅଭିଶାପରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲା, ଏ ଘଟଣା ଦେଖି
କୁମରସିଂହର ଆଖି ଖୋଲିଗଲା । ମହତ୍ତ୍ଵ
ଶୁଣି ଯଦି ଏତେ ଲଭ ହୋଇପାରେ, ମହତ୍ତ୍ଵର
ବିକାଶ ଦ୍ଵାରା ମଣିଷ କେତେ ଲଭବାନ ନ
ହେବ ! ସେତକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ତା’ ଭିତରେ
ହେଲା ବୋଲି ସେ ହରିଦାସକୁ ପରଶ ପଥର

ଯାଚୁଥିଲା । ତେବେ ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଭ
ଯେ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଉପରୁ ତା’ର ମେହ ଫଳରୁ
ଭୁଟିଯିବ, ସେକଥା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ହରିଦାସ
ପଥର ଦ୍ଵାରା ସେ ଯେତେ ମନ ସେତେ ଧନ
ପାଇବ । ଅନ୍ୟକୁ ଦିଶା ଦେଇ ଆଣିବା
ଦରକାର ହେବ ନାହିଁ । ସମାଜରେ ସେ
ଆଉ ଖରାପ ଉଦାହରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ନାହିଁ ।
ଗନ୍ଧବ ବୁଝୁଥିଲେ ଯେ ହରିଦାସ ମନରେ
ପରଶ ପଥର ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ନାହିଁ । ଗନ୍ଧବ
କୁମରସିଂହ ପ୍ରତି ରାଣୀ ଅନୁଭବ କରି ତା’
ରାଣୀ ଶୁଣି ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ହରିଦାସ ପ୍ରତି
ସେ ଥିଲେ କୃତଜ୍ଞ । କୃତଜ୍ଞତାର ପରିଶୋଧ
ବସ୍ତୁ ଦ୍ଵାରା ହୁଏ ନାହିଁ । ହୃଦୟର ନିର୍ମଳ
ସଦିକ୍ତା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାର୍ଥନା ଦ୍ଵାରା ହୁଏ ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୌନ ଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶୁଭ
ସହ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଦରୁ ଖସି ଯାଇ
ପୁନରାୟ ସେ ପ୍ରାଣୀନ ଦୁଃଖ ଡାଳରେ ଝୁଲି
ପଡ଼ିଲା ।
(କଳ୍ପିତ)

ମୁକ୍ତିକାର ଗୌରବ

ଜମିଦାର ଜୟସିଂହ ସେଦିନ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନରେ ବୁଲୁଥିଲେ । କେତେକ ପ୍ରଜା ସେମାନଙ୍କ ରୁହାରି ଶୁଣାଇବାକୁ ଆସିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମୁଖପାତ୍ର ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଜମିଦାରଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲି ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା କହିଲେ ।

ଜମିଦାର ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ଶ୍ଵେତ ଦେବା ପୁଅକୁ ନିଜେ ପିନ୍ଧିଥିବା ଗୋଟିଏ ମୁଦ ପ୍ରତି ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ପଶୁଥିଲେ, “ଏ ମୁଦ ମୋର ଶୋଭା ବଢ଼ାଇଛି । ନୁହେଁ ?”

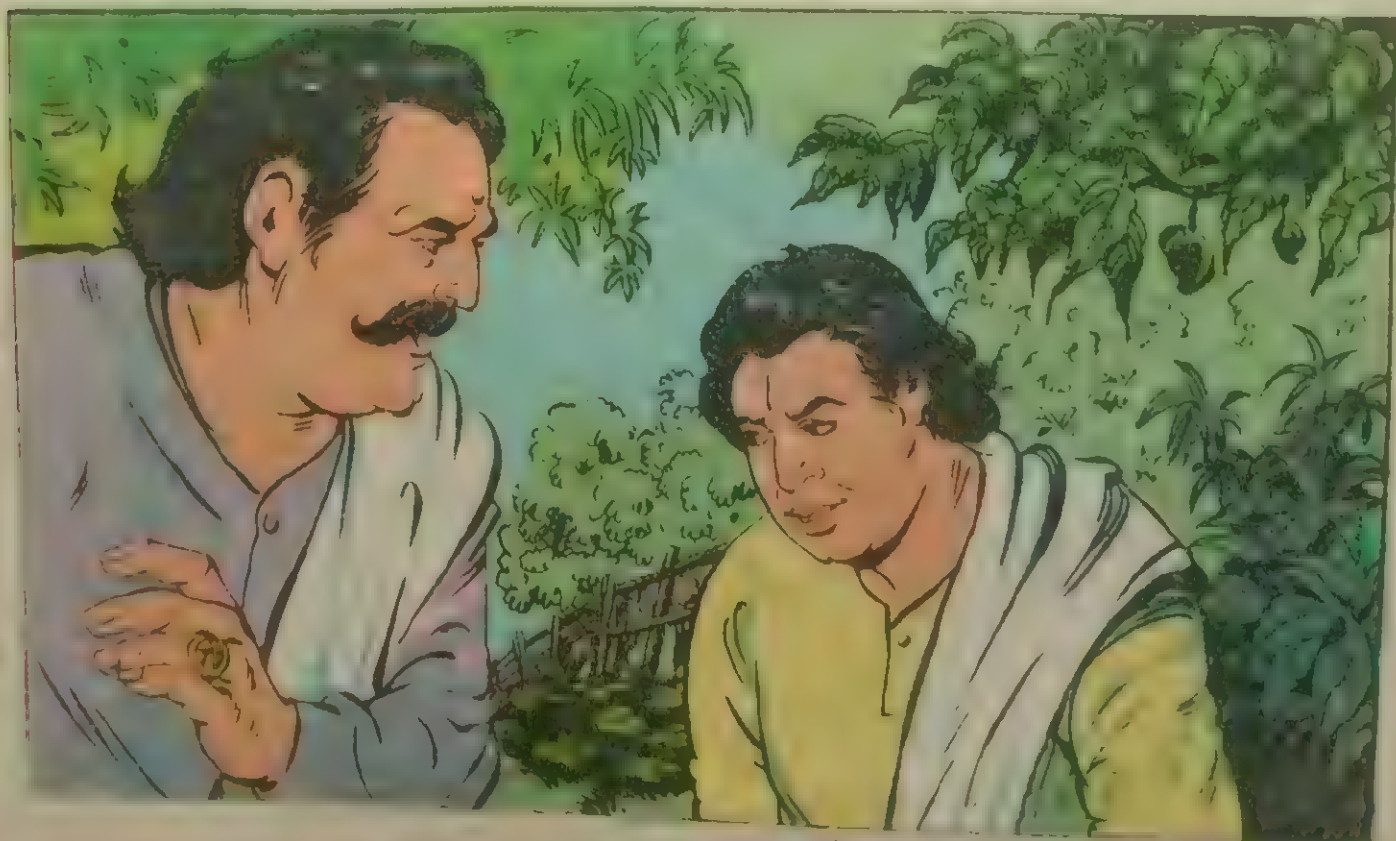
“ନା, ହଜୁର !” ଶ୍ଵେତଦେବେ କହିଦେଲେ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ।

ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଥିବା ପ୍ରଜାମାନେ ପ୍ରମାଦ ଗଣିଲେ । କୃପାରେ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଅସନ୍ନ କରୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

“ତମେ କହୁଛ କ’ଣ ? ଏ ମୁଦ ବହୁତ ମୂଲ୍ୟବାନ । ଏହା ବିଶେଷ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି !” ଜମିଦାର କହିଲେ । ତାଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ଵରରେ ବିରକ୍ତି ମିଶିଥିଲା ।

“ହଜୁର ! ମୁଦ ଆପଣଙ୍କ ଶୋଭା ବଢ଼ାଇ ନାହିଁ, ଆପଣ ମୁଦର ଶୋଭା ବଢ଼ାଇଛନ୍ତି । ମୁଦ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ରହି ଗୌରବାନ୍ବିତ !” ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର କହିଲେ ।

ଜମିଦାରଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟିଲା । ଏହା ପରେ ପ୍ରଜାଙ୍କ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିଦେବାକୁ ସେ ଅଧିକ ସମୟ ନେଇ ନଥିଲେ ।

[illegible]

ଆମ୍ଭେ କଥାଟକର ଉତ୍ତର ଦେଲେ
ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ବସିଥିଲେ ଭବତର
ଜଣେ ମହାନ ବୃକ୍ଷକୁ ମାଧୁରୀ ।
ସେ ଧ୍ୟାନରେ ଜାଣିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ
ଅଭୂତ ଘଟଣା ଘଟିବାକୁ ଯାଉଛି ।
ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ସେ ଅଦୂରରେ
ବୋଇତ ଦେଖିଲେ ।

ହଠାତ୍ ସମୁଦ୍ରରେ ଝଟି ଉଠିଲା ।
ମାଧୁରୀ ବୋଇତ ଦେଖିପାରୁଥାନ୍ତି,
କିନ୍ତୁ ନାବିକମାନେ କୂଳ ଦେଖିପାରୁ
ନଥାନ୍ତି । ବୋଇତ ବସନ୍ତ ହୋଇ
ପଡ଼ିଥାଏ । ବୋଇତର ମାଲକ ପ୍ରାଣର
ଆଶା ସ୍ତବ୍ଧଦେଲେ ।

ମାଧୁରୀ ତାଙ୍କ ଗୈରିକ ଚନ୍ଦ୍ର
ଉଡ଼ାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶୁଣି ବର୍ଷା
ଭିତର ଦେଇ ନାବିକମାନେ ସେହି
ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ବସ୍ତୁ ଦେଖିପାରୁଥାନ୍ତି ।
ବୋଇତକୁ ସେହି ଦିଗରେ ଆଣିବା
ଫଳରେ ତାହା ନିରାପଦରେ କୂଳରେ
ଲାଗିଲା ।

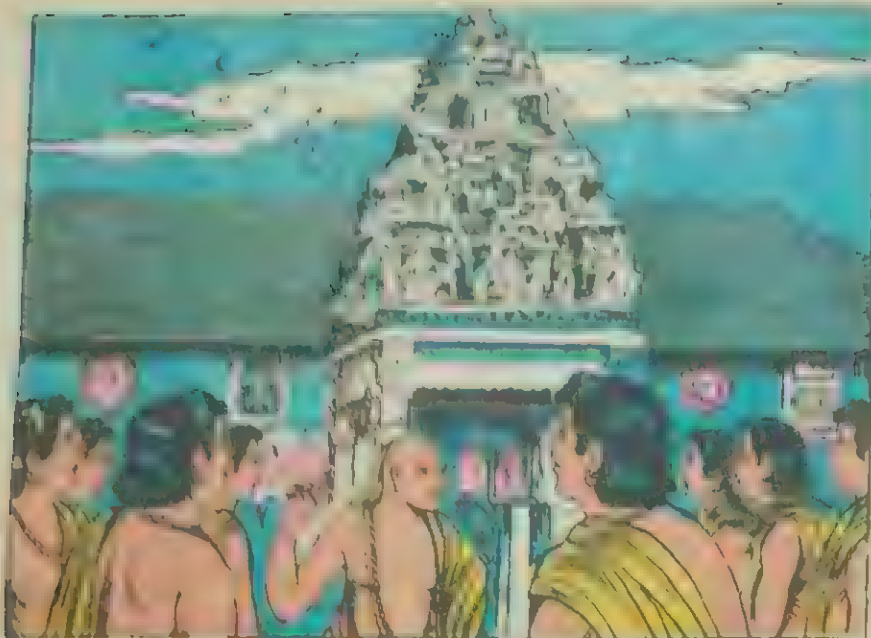
ମାଧ୍ମାଗୁରୁଙ୍କୁ ପ୍ରସାମ କଲେ ବୋଇତର ମାଲକ । “ଆପଣ ଆମମାନଙ୍କୁ ଓ ଆମ ବୋଇତରୁ ରକ୍ଷା କଲେ । ସାଗ ବୋଇତ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇଦେଲେ ।” କହୁଲେ ମାଲକ । ମାଧ୍ମ କହୁଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ତମ ବୋଇତ ଦେଖିବା ବୁଲ । କିନ୍ତୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ବସ୍ତୁ ହୁଏତ ମିଳିପିବ ।”

ମାଧ୍ମାଗୁରୁ ବୋଇତ ଭିତରକୁ ଯିବା ମାତ୍ରେ ମାଲକ ତାଙ୍କୁ କେତେ ଧନରୁ ଦେଖାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସେସବୁ ପ୍ରତି ଖାଇ ଅନାଇ ଦେଲେ, କିନ୍ତୁ ହୁଇଁଲେ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କ ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା ସେ ମାଟି ଭର୍ତ୍ତି ଥିଲା ଉପରେ । ସେ ତାକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲେ ।

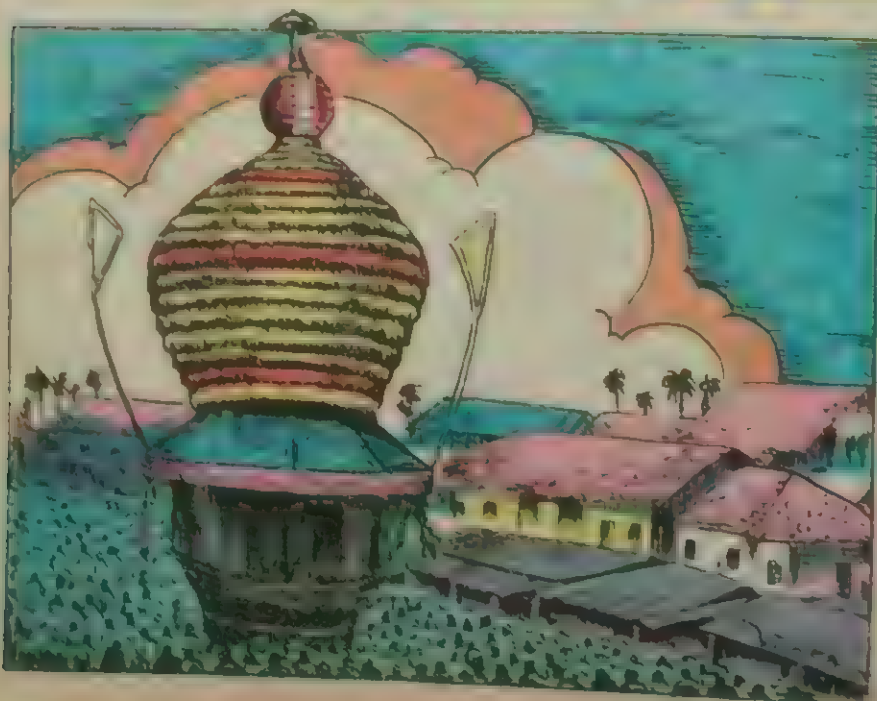
“ସେ ଭୃତ୍ତା ମାଟି ଆଜ୍ଞା ! ଆପଣ ତାକୁ ନେଇ କ’ଣ କରନ୍ତେ ? ଯେତେ ଭଜା ଧନରୁ ନେଇପା’ନ୍ତୁ ।” ମାଲକ କହୁଲେ । କିନ୍ତୁ ମାଧ୍ମାଗୁରୁ ସେ ମାଟି ଡିଙ୍ଗି ଦେଲେ । ତହିଁ ଭିତରୁ ବାହାରିଲା ଭଲକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ।

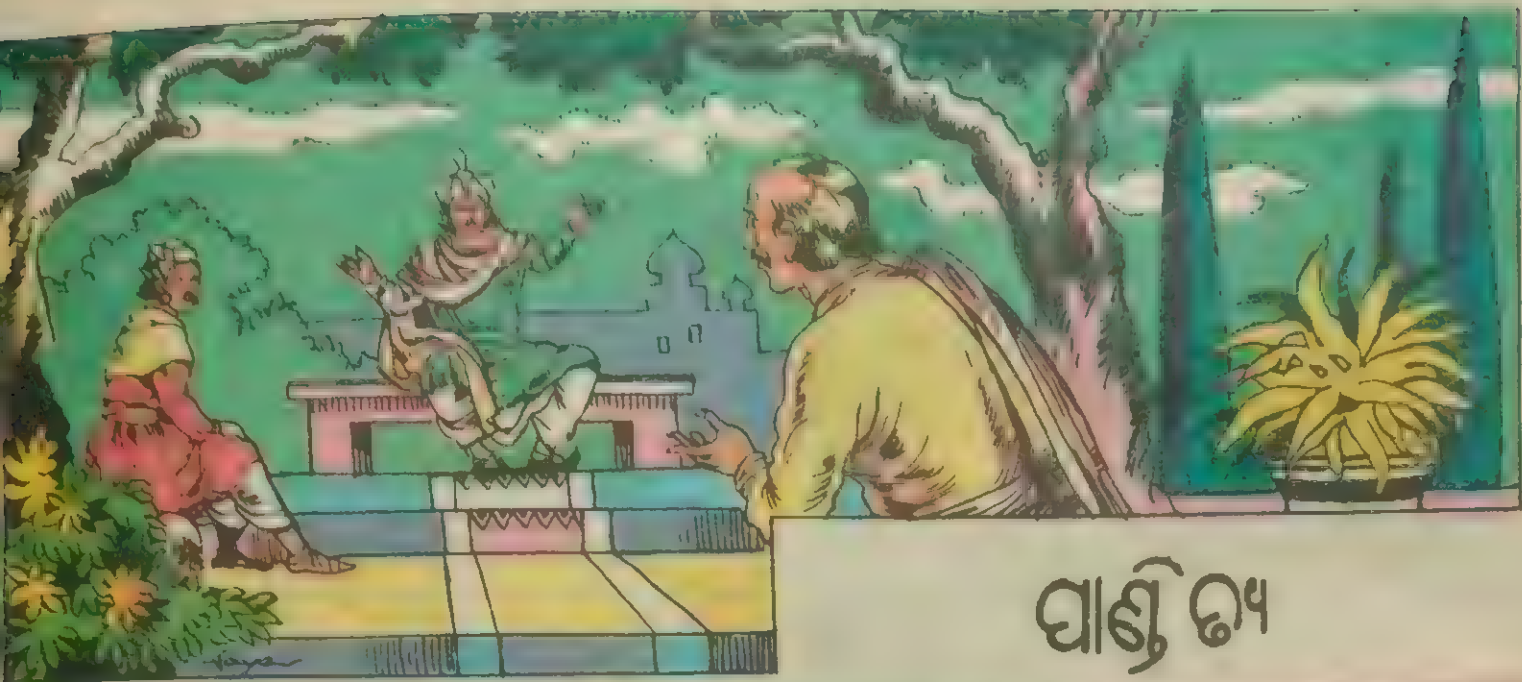

ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିର ତୋଳି ମୁଣ୍ଡିବୁ
ଅଭିଷିକ୍ତ କରାଇ । ମାଧୁଗୁଣୀ
ଆଠକଣ ଡରୁଣକୁ ଦାସୀ ଦେଲେ ।
ସେମାନେ କଅଁଳ ପୁଜା କରିବା ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ମାଧୁକ ଦର୍ଶରେ ବୁଝୁଛୁ
ଲଭ କଲେ ।

ସେହି ଦିନରୁ ପଥାବଧୁ ପୁଜା ତଳ
ଆସୁଛି । ମାଧୁଗୁଣୀ ଜାଳଥିବା
କେତୋଟି ଦାସ ମଧ୍ୟ ଏପାଏ ଅନବାଣ
ରହୁଛି ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଉତ୍ତର
କୁଳ ମନ୍ଦିର ଦଶ୍ୟାତ ଗର୍ଭ ସ୍ଥଳ ।

ସେ ଆଠ ଶିଖର ଆଠଟି ମଠ ।
ପ୍ରତି ମଠ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପାଇଁ ମନ୍ଦିର
ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି । ଜଣେ ମଠାଧୀଶ
ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ଦାୟିତ୍ବ ହସ୍ତାନ୍ତର
କରିବା ଉପଲକ୍ଷେ ପେଟି କେଶେ
ଉତ୍ସବ ଓ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ହୁଏ,
ତାହାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ

ଠେମାନଗଣର ସିଂହାସନରେ ନୂଆ ହୋଇ ଅଭିଷିକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ । ସେ ଯୁବକ ଲୋକ । ସିଂହାସନରେ ବସିବାର କଳ୍ପନା ସ୍ବପ୍ନରେ ବି ତାଙ୍କ ମନକୁ କେବେ ଆସି ନଥିଲା । ହଠାତ୍ ରାଜା ମରିଗଲେ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁଅ ରାଜାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ଅଲ୍ଲଦିନ ଆଗରୁ ଶିକାର କରିବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ହଠାତ୍ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ-ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଦୂର ସମ୍ପର୍କରେ ରାଜାଙ୍କ ପୁତୁରା ହେବେ ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ କପାଳରେ ଶିକା ଲୁହଲୁ । ସେ ଆସି ରାଜା ହେଲେ ।

ଯୁବରାଜ ରାଜା ହୋଇଥିଲେ ଭଲ କଥା ହୋଇଥାନ୍ତା । ଯୁବରାଜକୁ ଦରବାରର ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜଣା । କେଉଁ ଲୋକ ପ୍ରତି ସାବଧାନ ରହିବାକୁ ହେବ, କାହା ପ୍ରତି ଦୟା ପୋଷଣ କରିବାକୁ ହେବ, ଏସବୁ ଯୁବରାଜଙ୍କୁ ବଳେ

ବଳେ ଜଣାଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ ସେସବୁ ବୁଝୁ ନଥିଲେ । ସେ ଗାଢ଼ ପାଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣି ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଯିଏ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରୁଥାଏ, ଯିଏ ତାଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ଦେଉଥାନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦ୍ରଦେବଙ୍କ ହୃଦୈଷୀମାନେ, ଯଥା ମଲ୍ଲୀ, ସେନାପତି, ବୟସ୍ୟ ଏବଂ ସଭାସଭବର୍ଗ ଏଥିରେ ବିଚଳିତ ହେଲେ । ରାଜା ଏପରି ହାଲୁକା ଭାବରେ କାମ କଲେ କିପରି ଚଳିବ ? ସେମାନେ କିନ୍ତୁ କରିବେ ବା କ'ଣ ?

ଦିନେ ଯୁବକ ରାଜା ଉଦ୍ୟାନରେ ବସି ତାଙ୍କ ବୟସ୍ୟ ସହ ଗପସପ ହେଉଛନ୍ତି, ଜଣେ ପ୍ରହରୀ ଆସି କହିଲା, “ମହାରାଜ, ବନ୍ଧୁ ରାଜଦରବାରର ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ଆପଣଙ୍କୁ ଭେଟିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।”

“ବେଶ୍ । ଉଦ୍ବଳେକଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ବାଟ ଦେଖାଇ ଦିଅ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

କିଛି ସମୟ ଭିତରେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଓ ଅନର୍ଗଳ କଣ୍ଠରେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ଗାନ କଲେ । ରାଜା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ।

“ହେଲ, ହେଲ । ଦେଖ ଭଲ କବିତା ଲେଖିଛ । ତମଜୀବ ! ତମେ ଆମର ପୁଷ୍ପ-ପୋଷକତା ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ !” ରାଜା କହିଲେ । ଆଗନ୍ତୁକ ରାଜାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ନମସ୍କାର କଲେ ।

ବୟ ରାଜ୍ୟ ମୋନଗରୀ ତୁଳନାରେ ଛୋଟ ରାଜ୍ୟ । ରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ ତେଣୁ ଗର୍ବିତ ଭାବରେ ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ତମ ରାଜ୍ୟରେ ପଣ୍ଡିତ ଓ କବିଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ

ସମ୍ମାନ ମିଳେନି ? ଆମ ତେ ମେ ରାଜା ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ତବ୍ଧ ହସ୍ତରେ ଦାନ କରନ୍ତି ?”

ଆଗନ୍ତୁକ ଗର୍ବରୁ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଆପଣଙ୍କ ଦାନପଣ ସହ ଆଉ କାହାର ତୁଳନା କପରି ହେବ ? ଆପଣଙ୍କ ବିଦ୍ବନ୍ତ ସହ ଆଉ କେଉଁ ରାଜାଙ୍କର ତୁଳନା ହୋଇପାରେ ? ସୂର୍ଯ୍ୟ ସହ ଚନ୍ଦ୍ରର ତୁଳନା ଯେପରି, ପଦ୍ମ ସହ ଘାସ ପୁଲର ତୁଳନା ଯେପରି, ସମୁଦ୍ର ସହ ପୋଖରୀର ତୁଳନା ଯେପରି ଅସଙ୍ଗତ, ଆପଣଙ୍କ ସହ ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ରାଜାର ତୁଳନା ସେହିପରି ଅସଙ୍ଗତ ।”

ରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ ମୃଦୁ ହସ ହସି ବୟସ୍ୟ ଆଡ଼େ ଅନାଇଲେ ଓ ନିଜ ବେକରୁ ସୁନା ହାର ବାହାର କରି ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ ।

ବୟସ୍ୟ କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଉଠିପଡ଼ି ରାଜାଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ଅସରପା ଢେଙ୍କୁ ବୋଲି ଅସରପା ଘୋଡ଼ାଇବା ଆଳରେ ରାଜାଙ୍କ କାନରେ କହିଦେଲେ, “ସବୁର କରନ୍ତୁ !”

ରାଜା ହାର ନ କାଢ଼ି ଅଟକିଗଲେ ।

ବୟସ୍ୟ ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ଅନାଇ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ଦରବାରର ପଣ୍ଡିତ ରାମଶର୍ମା ମୋର ସଖା । ଅବଶ୍ୟ ଦଶଦର୍ଶ ହେଲ ମୋ ସହ ଦେଖା ହୋଇ ନାହିଁ । ଦଶଦର୍ଶ ତଳେ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ବୟ ରାଜ୍ୟକୁ

ଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସେ ଭଗବାନ
ଚରିତ୍ର ଅବଲମ୍ବନ କରି ଶୁଣି ଏ କାବ୍ୟ
ରଚନା କରୁଥିଲେ । ଶୁଣିଛି, ତାହା ସଥା
ସମୟରେ ଶେଷ କରି ସେ ବିଶେଷ ଜନପ୍ରିୟ
ହୋଇଛନ୍ତି । ଆପଣ ସେ କାବ୍ୟ ପଢ଼ିଛନ୍ତି ?
କପରି ହୋଇଛି ?”

“ପଢ଼ିଛି ମାନେ ? ମୁଁ ତାହା ତାଙ୍କ
ଅନୁରୋଧରେ ସଂଶୋଧନ କରି ଦେଇଛି ।
ବେଶ୍ ଭଲ ହୋଇଛି । ରାଜା ତାଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର
ଦେଇଛନ୍ତି ।” ଆଗନ୍ତୁକ କହିଲେ ।

“ବାଃ, ଶୁଣି ଶୁଣି ହେଲି । ଆପଣ ପଣ୍ଡିତ
ରମଣୀଙ୍କର ହିତୈଷୀ, ତାଙ୍କ କାବ୍ୟର
ସଂଶୋଧକ, ଏହା ବିଶେଷ ସମ୍ମାନ । ଆପଣ
ଆମର ସମ୍ମାନର ଯୋଗ୍ୟ । ଆପଣ ଆମ

ଅତିଥି ଭାବନରେ ଦୁଇ ଦିନ ଧରି ରହିବେ ତ ?”
ବୟସ୍ୟ ପଚାରିଲେ ।

ଆଗନ୍ତୁକ କହିଲେ, “ଆପଣ ଯଦି ଚାହୁଁବେ
ନ ରହିବ କାହିଁକି ? ମୋନଗର ରାଜାଙ୍କ
ଅତିଥି ହୋଇ ରହିବା କ’ଣ କମ୍ ସୌଭାଗ୍ୟର
କଥା ?”

ରାଜା ପ୍ରହରୀକୁ ଡାକି କହିଲେ, “ଏ
ମହାଶୟକୁ ନେଇଯାଇ ଅତିଥି ଭାବନରେ
ଛାଡ଼ । ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକକୁ କହିଦେବ, ଏହାଙ୍କ
ଚତୁ ନେବାରେ ଯେପରି କୌଣସି ଭୁଟ ନ
ହୁଏ । ଏହାଙ୍କର ଯେପରି ଚିତ୍ତ, ସେହିପରି
ଶାନ୍ତ୍ୟପ୍ରେୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।”

“ଯେ ଆଜ୍ଞା ମହାରାଜ !” ପ୍ରହରୀ କହିଲା ।
ଆଗନ୍ତୁକ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବା ବେଳକୁ

ବୟସ କହିଲେ, “ରାଜା, ପଣ୍ଡିତ
ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସହ ଆଉ ଜୀବନରେ ଦେଖା
ହେବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଶବର ପାଇଲି,
ସେ ଆଗାମୀ କାଲି ମୋର ଆଡ଼ିଆ ଗ୍ରହଣ
କରିବେ । ଏଇ ବାଟରେ ସେ ଗର୍ଭ
ଯାଉଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ସହ ଏଠି ଭେଟ ହେବ ।
ଦୁଇ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ମେଳ ହେବ । ଆମେ
ଦରବାରରେ ଉଭୟଙ୍କ ଆବୃତ୍ତି ଓ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର
ଶୁଣିବା ।”

“ବାଃ, ଭଲ ହେବ ।” ରାଜା କହିଲେ ।
ଆଗନ୍ତୁକ କିଛି ନକହି ପ୍ରହରୀ ସହ ଚାଲିଗଲେ ।
ରାଜା ବୟସଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “କହୋ, ଏଡ଼େ
ଗୁଣୀ ଲୋକକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବାରେ ବାଧା
ଦେଲ କିଆଁ ?”

“ମହାରାଜ ! ଏ ଲୋକ ଠକ । ବସ
ଦରବାରରେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲି କେହି ପଣ୍ଡିତ
ନାହାନ୍ତି କି ଭରତଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଉପରେ ସେ
କାବ୍ୟ ଲେଖିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଏ ଲୋକ

ଗୋଟାଏ ସଂସ୍କୃତ ପ୍ରଣୟ ଶିଳ୍ପଦେଇ ଆସିଥିଲେ
ମାତ୍ର !” ବୟସ କହିଲେ ।

“ସତେ ? ତେବେ ତ ତାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା
ଆବଶ୍ୟକ !” ରାଜା କହିଲେ ।

“ମହାରାଜ ! ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ଜରୁରୀ
ହେଲା ଆପଣ ନିଜେ ସତର୍କ ହେବା । ସେ
ବସ ଦରବାରର ପଣ୍ଡିତ ବୋଲାଇ ବସ
ରାଜାଙ୍କ ନିନ୍ଦା କଲା । ଆପଣଙ୍କ ଦରବାରର
କୌଣସି ପଣ୍ଡିତ ଯାଇ ବସ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ
ସେପରି କଲେ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ମାନ ରହନ୍ତା କି ?
ତେଣୁ ଏ ଲୋକ ସତରେ ବସ ଦରବାରର
ପଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିଲେ ବି ଏହାକୁ ପ୍ରହରୀ
ଦେବା ଅନୁଚିତ ।”

ରାଜା କହିଲେ, “ଠିକ୍ ।” ତା’ପରେ
ବୁଝିବା ବେଳକୁ ସେ ଲୋକ ଅତିଥିଭବନରୁ
ପଳାଇଛି । ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଆସୁଛନ୍ତି ଶୁଣି ଧରା
ପଡ଼ିବା ଭୟରେ ସେ ଏଠି କରୁଛି ବୋଲି
ବୁଝିବାକୁ ଅସୁବିଧା ହେଲା ନାହିଁ !

ଶିବଲୀଳା

ତଳୁଣି ସେହୁଠାରେହିଁ ରହୁଣିଲେ, ତାଙ୍କ ସହଚର ଆସିଥିବା ଶବରମାନେ ସେଠାରୁ ଫେରିଗଲେ । ସେ ଭାବିଲେ, “ଆହା, କେତେଦିନ ହେବ ମୋର ପ୍ରଭୁ ଉପବାସରେ ରହିଛନ୍ତି, ଯାଏଁ କିଛି ଖାଦ୍ୟର ଯୋଗାଡ଼ ତାଙ୍କ ପାଇଁ କରେ ।” ତଳୁଣି ନିଜର ଧନୁସବାଣ ଧରି ଜଙ୍ଗଲକୁ ଗଲେ । ଜଙ୍ଗଲରୁ ଜଳୁଟିଏ ଶିକାର କରି ତାକୁ ନିଆଁରେ ପିତ୍ତାଲ ନେଇ ଆସିଲେ ଓ ନଦୀରୁ କିଛି ପାଣି ମଧ୍ୟ ଆଣିଲେ । ସ୍ନାନ କରାଇବା ପରେ ସେହୁ ପିତ୍ତା ମାଂସକୁ ତଳୁଣି ଶିବଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରି କହିଲେ, “ଆପଣ ଭୋଜନ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ, ନଚେତ୍ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ନ ଖାଇ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କରିବି ।”

ତାଙ୍କର ସରଳ ଶକ୍ତିରେ ଶିବ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ସ୍ବୟଂ ଆବର୍ତ୍ତକ ହୋଇ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ଉଠ, ମୁଁ ତୋର ସମର୍ପିତ ଖାଦ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଖାଇବି ।”

ଜଣେ ଶିବଭକ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମଧ୍ୟ ସେହୁ ମନ୍ଦିରରେ ଲାବନ୍ତ ଶିବ ବିଗ୍ରହ ଅଛନ୍ତି ଜାଣି ସେଠାକୁ ଆସୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେ ଓ ତଳୁଣି କେହି କାହାକୁ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ନାମ ଶିବକୃପା । ସେ ଦେଖିଲେ କିଏ ଜଣେ ଏଠାକୁ ଆସି ମନ୍ଦିର ଅପବିତ୍ର କରୁଛି । ମାଂସଖଣ୍ଡ ଏଠି ସେଠି ପଡ଼ୁଛି । ପୂଜା ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ହେବାର କୌଣସି ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ । ସେ ଶିବଙ୍କୁ ସ୍ନାନ କରାଇ ମନ୍ଦିର ସଫା କରି ଅତି ଭକ୍ତିରେ ଶିବଙ୍କୁ ପୂଜା କଲେ । ସେ

ମଧ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିଲେ, “ପ୍ରଭୁ, ଏପରି କାମ କିଏ କରିଛି ମୁଁ ଜାଣି ପାରୁନାହିଁ । ଆପଣ ନ କହିଲେ ମୁଁ ଏଇଠି ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ମରିବି ।”

ଶିବ ଚତୁଷଶାତ୍ର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ ଶିବକୃପା, ଏଠାକୁ ଏକ ଜଙ୍ଗଲ ଧୁବକ ଆସେ । ସେ ମୋର ବଡ଼ ପ୍ରିୟ ଭକ୍ତ । ତା’ର ସରଳ ହୃଦୟର ଭକ୍ତି ମୋତେ ବଡ଼ ପ୍ରସନ୍ନ କରୁଛି । ତେଣୁ ସେ ଯାହା ଅର୍ପଣ କରେ ମୁଁ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରେ । ତୁ ଯଦି ତା’ର ଭକ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁ ତ ମୋର ବିଗ୍ରହ ପଛରେ ଲୁଚିରହି ଯେନା ।”

ଶିବକୃପା ଲୁଚି ରହିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ପରେ ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ତେଜ ତଳକୁ; ପାଟରେ ଜଳପାତ ନାହିଁ । ଡାହାଣେ ଭଣ୍ଡି କରି ଯେଉଁ ପାଣି ଆଣିଥିଲେ ସେଇଥିରେ ଶିବଙ୍କର ସ୍ନାନ ସମାପନ ହେଲା । ତା’ପରେ କିଛି ବେଳପତ ସହିତ ମାଧ୍ୟମିକ ସିଂହାସନ ଶିବଙ୍କ ପାଖରେ ସେ ଅର୍ପଣ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଶିବ କିଛି ମାଧ୍ୟମ ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ । ବରଂ ଦେଖିଲେ ଶିବଙ୍କ ଆଖିରୁ ପାଣି ଝରୁଛି । ସେ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଓ ବ୍ୟକୂଳ ହୃଦୟରେ ନାନା ଭାବରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । କିନ୍ତୁ କ୍ଷମେ ସେ ଦେଖିଲେ ଜଳ ବଦଳରେ ଶିବଙ୍କ ନେତ୍ରରୁ ଝରୁଛି ରକ୍ତ ।

ସେ କ’ଣ କରିବେ କିଛି ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଭାବିଲେ, “ଆଖିରେ ବ୍ୟଥା ହୋଇଛି ବୋଲି ବୋଧହୁଏ ଖାଦ୍ୟ ଦେଖିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।” ସେ ଭାବିଲେ ନିଜର ସରସ ସୁନ୍ଦର ଆଖିଟିଏ ଦେଲେ ଶିବ ଖୁସି ହେବେ । ଚତୁଷଶାତ୍ର ଶରମୁନରେ ଆଖିଟିଏ ତାଡ଼ିଦେଲେ ଭକ୍ତ ତଳକୁ ଓ ସେଇଟି ଶିବଙ୍କ ବିଗ୍ରହରେ ଲଗାଇ ଦେଲେ । ଶିବଙ୍କ ଆଖିଟି ଠିକ୍ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ଏ କ’ଣ ? ପରମହର୍ଷରେ ଅନ୍ୟ ଆଖିଟିରୁ ମଧ୍ୟ ଅନବରତ ରକ୍ତସ୍ରାବ ବୋଧହୁଏ ଲାଗିଛି ।

ତା’ପରେ ତଳକୁ କହିଲେ, “ହଁ, ମୁଁ ଏତେ କଷ୍ଟ ? ପ୍ରଭୁ ଶିବ ଏ ଅମୋଗ କଲେ ।”

ଏକକ କହି ମେ ନିଜର ଅନ୍ୟ ଆଶିଷକୁ ବାହାର କରିବାକୁ ଗଲବେଳେ ଶିବ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହେଲେ । ପ୍ରଥମେ ଶିବ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଶିବ-କୃପାକୁ କହିଲେ, “ଦେଖୁଛ, କେଡ଼େ ମରଳ ହୁଏ ଏ ପିଲର ? ମୁଁ ତା’ର ଜନିଷ ସବୁ ହେଣ ନ କରନ୍ତି କିପରି ?” ତା’ପରେ ସେ ଜଳଖକୁ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ଆଉ ତୋ’ର ଆଖି ବାହାର କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ତୁ କୃତକାରୀ ହୋଇଛ । ଏବେ ତୁମେ ଦୁହେଁ କି ବର ଚାହୁଁ ?”

“ଆପଣ ଯାହା ଉଚିତ୍ ଶୁଭକ୍ତି ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଦୁହେଁ ଏକ ସ୍ଵରରେ କହିଲେ । ତା’ପରେ ଶିବ ସେ ଦୁହେଁକୁ କୈଳାସ ନେଇଗଲେ ଓ ନିଜ ପାଖରେ ଶାଶକ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ଦେଲେ ।

ବାରମ୍ବାର ନାମରେ ଏକ ଶିବଭକ୍ତ ଯୁବକ ଥାଏ । ସେ ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ଉପାସନା କରେ । ପିଲାଦିନୁ ବାପ ମା’ ମରି ଯାଇଥାନ୍ତୁ । ତା’ର କାଜାହିଁ ତାକୁ ପାଳି ପୋଷି ମଣିଷ କରିଥିଲେ । ବାରମ୍ବାର ବବାହ ବୟସ ହେବାରୁ ତା’ର କାଜା ଚନ୍ଦ୍ରସିଂହ ଦିନେ କନ୍ୟା ଖୋଜି ଯାଇ ନିଜ ଶରୀର ଘର ଗ୍ରାମ ହରିପୁରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରେ ତାଙ୍କ ଖ୍ୟାଳକ ରବିଗୁପ୍ତଙ୍କ ସହୃଦ ଏ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କଲେ । ଶେଷକୁ ଚନ୍ଦ୍ରସିଂହ କହିଲେ, “ଆରେ ତୁମ ଝିଅ,

ମୋହିନୀଟି ତ ବଡ଼ ହୋଇଗଲାଣି, ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ଓ ଗୁଣର ପିଲାଟିଏ । ବାରମ୍ବାର ପାଇଁ ଏଇଟି ବଡ଼ ତମଜାର ବୋହୂ ହେବ ।”

ରବିଗୁପ୍ତ କହିଲେ, “ଭାଇ, ମୋର ଆପତ୍ତିର ପ୍ରଶ୍ନ କେଉଁଠି ଉଠୁଛି !”

ଇତିମଧ୍ୟରେ ଦିନେ ହରିପୁରର ରାଜା ସ୍ଵରାଜ୍ୟେବ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ଗସ୍ତରେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ମୋହିନୀକୁ କୋଠା ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଦେଖିଲେ । ସେ ତା’ର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ମଗ୍ଧ ହେଲେ ଓ ଫେରାରୀ ରାଜନବରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ସେ ତାଙ୍କର ବିଚକ୍ଷଣ ଓ କ୍ଷମା ମନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, “ସେହି ଯୁବତୀକୁ ମୁଁ ବବାହ କରିବାକୁ

ରୁହେଁ, ଆପଣମାନେ ଏ ବିଷୟରେ ଯଥା ଶୀଘ୍ର
କାର୍ଯ୍ୟପତ୍ତା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।”

ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ରବିଗୁପ୍ତଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ
ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମହାଶୟ, ଏ ରାଜ୍ୟରେ
ଆପଣଙ୍କୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଭାଗ୍ୟବାନ୍ । ସ୍ୱୟଂ
ରାଜା ଆପଣଙ୍କ ହିଅକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ
କରିଛନ୍ତି । ଶୁଭମୁହୂର୍ତ୍ତ ଠିକ୍ କରି କହନ୍ତୁ ।”

ରବିଗୁପ୍ତ ମହା ଅତୁଆରେ ପଡ଼ିଲେ ।
କହିଲେ, “ମୋ ହିଅ ଯଦି ଦେଶର ରାଣୀ
ହେବ ତେବେ ତା’ଠାରୁ ବଳି ସୌଭାଗ୍ୟର
କଥା ଆଉ କ’ଣ ଅଛି ? କିନ୍ତୁ ମୋର
ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଯେ ମୁଁ ଆଗରୁ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ କଥା
ଦେଇ ସାରିଛି । ସେ କାଗ୍ଦଣ୍ଡ ।”

ମନ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ସବୁ କଥା କହିବାକୁ
ରାଜା ତାଙ୍କର ମିତ୍ର ଓ ଭଗିନ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ଯୁକ୍ତିତର୍କ
ଡାକି କହିଲେ, “ମୋହନକୁ ବିବାହ ନ କଲେ
କିଛି ରହିବା ମୋ ପକ୍ଷେ କଷ୍ଟକର ହେବ ।”

ସେମାନେ ପୁଣି ଥରେ ରବିଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଆସି
ବୁଝାଇଲେ, “ମହାଶୟ, ରାଜ୍ୟ ଅନୁକୂଳ,
ଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବାରୁ
ଇଚ୍ଛା କରିବା ବେଳେ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ନାଚ
ଦେଇ ଚଢ଼ୁଛନ୍ତି ? ଏ କିପରି କଥା ?”

“ଆପଣମାନେ ନିରର୍ଥକ ଟେଣ୍ଡା କରୁଛନ୍ତି ।
ରାଜା ମୋର ଜାମାତା ହେବାଠାରୁ ଆଉ କି
ଭାଗ୍ୟ ଅଧିକ ଅଛି ? କିନ୍ତୁ ଲୋଭରେ ଡେଇ
ମୁଁ ମୋର ସତ୍ୟ ଭଙ୍ଗ କରିବା କ’ଣ ଆପଣ
ଗୁହାନ୍ତି ?” ରବିଗୁପ୍ତ କହିଲେ ।

ସେମାନେ ଅଗତ୍ୟା ରାଜପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରି
ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲେ, “ମହାରାଜା ଆପଣ
ମୋହନଙ୍କୁ ଭୁଲିଯା’ନ୍ତୁ । ରାଜ୍ୟରେ କ’ଣ
ସୁନ୍ଦର କନ୍ୟାର ଅଭାବ ଅଛି ? ରବିଗୁପ୍ତ
ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏପରି କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର
ଆଚରଣ ପ୍ରଶଂସନୀୟ ଅଟେ ।”

ରାଜା ସବୁ ଶୁଣି ତୁପ୍ ରହିଲେ । ସମସ୍ତେ
ଗୁଲିଯିବା ପରେ ରାଜା ସ୍ୱୟଂ ମୋହନଙ୍କ
ଘରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖି
ରବିଗୁପ୍ତ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବ୍ୟସ୍ତ ବିକ୍ରତ ହୋଇ
ପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୋହନ ବାପମା’ଙ୍କୁ ଯେଉଁ
ଧରିବାକୁ କହି ନିଜେ ରାଜାଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରି

ମୋହନା ଚାପ ରହିଲା । ମନ ଭେରେ ମୋହନା ଶିବକୁ ଧ୍ୟାନ କଲ ଓ ଗଜାକୁ କହିଲା, “ଯଦି ଭଗବାନ ଶଙ୍କରଙ୍କର ଲଜା ଥିବ ମୋ ମହିତ ଆପଣଙ୍କର ବିବାହ ହେବ ତେବେ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ଆମ ବଂଶରେ ଏପରି ନିୟମ ଅଛି ଯେ ବିବାହର ସାତଦିନ ପୂର୍ବରୁ ନିଆଁ ପୁଅଙ୍କ ଶିବଙ୍କର ଆରାଧନା କରିବାକୁ ହୁଏ । ମୁଁ ଆଜିଠାରୁ ହିଁ କୃତ ଆରମ୍ଭ କରିବି ।”

ଗଜା ମୋହନାର ଏପରି କଥା ଶୁଣି କିଛିଟା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଗଜନବରକୁ ଫେରିଗଲେ । ତା’ପରେ ରବିଗୁପ୍ତ ସବୁ କିଛି ଗୋଟିଏ ଚିଠିରେ ଲେଖି ଚନ୍ଦ୍ରସିଂହଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ । ବାରସିଂହ ବଡ଼ମାନଙ୍କ ଆଶିର୍ବାଦ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଶୁଭେଚ୍ଛା ସହ ହରିପୁର ଗ୍ରାମରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠାରେ ଗୁପ୍ତରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶଙ୍କର ବିବାହ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ସେ କନ୍ୟାକୁ ଧରି ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ନିଜ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରି ଆସିଲା ।

ଗୁପ୍ତଚରକଠାରୁ ଏକଥା ଶୁଣି ଗଜା ହୋଧା-ନ୍ଦିତ ହୋଇ ତାଙ୍କର କେତେକ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, “ଭୁରନ୍ତ ବାରସିଂହକୁ ବଧ କରି କନ୍ୟାକୁ ବଳପୂର୍ବକ ଘେନି ଆସ ।”

ବାରସିଂହ ଉପସ୍ଥିତ ବିପଦ ଦେଖି ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କୁ ଆରାଧନା କଲା । ଶିବ ନିଜେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇ ବୀରକୁ ଏକ ଭୟଙ୍କର ଆଘାତ ଦେଇ

କହିଲା, “ଭଉଣୀ ଉପରେ ଘରର ବହୁତ ଅନୁଗ୍ରହ, ତେଣୁ ସ୍ୱୟଂ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ଗଜା କହିଲେ, “ମୋହନା, ଏ କି କଥା ? ମୁଁ ତ ତୁମକୁ ମୋର ପତ୍ନୀ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଏଠାକୁ ଆସିଛି ।”

“ମହାଗଜ, ବାରସିଂହଙ୍କ ସହିତ ମୋର ଯେଉଁ ମହର୍ଷିରୁ ବିବାହ ଠିକ୍ ହୋଇଛି, ସେହିମୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମୋର ପତି ରୂପରେ ମାନି ନେଇଛି । ଆପଣ ସ୍ୱୟଂ କୁହନ୍ତୁ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ କ’ଣ ଦୁଇଜଣ ସ୍ୱାମୀ କରିପାରେ?”

“ତୁମକୁ ନ ପାଇ ଯିଏ ଅସହ୍ୟ କଷ୍ଟ ପାଉଛି ତାଙ୍କୁ ତମେ ଉପଦେଶ ଦେଉଛ ?” ଗଜା ପଚାରିଲେ ।

କହିଲେ, “ବର, ତେ ଏଇ ଅସୁଧ ଦ୍ଵାରା
ସେ ସୁଧାର କର ।” ଏକଥା କହି ଶିବ
ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବରସିଂହ ସମସ୍ତ
ସୈନିକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦାତ କରିଦେଲା । ଏସବୁ ଦୃଶ୍ୟ
ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ନିଜେ ରାଜା ଦେଖୁଥିଲେ,
ସେ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଠାଇ ଦେଇ ନିଷ୍ଠିନ୍ନ
ରହିପାରି ନଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ
କରିବାକୁ ଆସୁଥିଲେ । ଦୂରରୁ ଆସୁଥିବା ମଧ୍ୟ
ରାଜା ଦେଖିଲେ ଯେ ଜଣେ ବିଭୀକ୍ରକୁ
ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ବରସିଂହ ଯୁଦ୍ଧ ନ କରି
ପ୍ରଶାମ କଲା । ଏକଥା ଦେଖି ରାଜା ଏକ
ଶିବଭକ୍ତର ଜନ୍ମବେଶରେ ବରସିଂହ ପାଖକୁ
ଗଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବରସିଂହ ଅସ୍ତ୍ର ଡାଗ
କରି ପ୍ରଶାମ କରନ୍ତେ ରାଜା ସୁଯୋଗ ପାଇ
ତାକୁ ତରବାଣରେ କାଟି ଦେବାକୁ ବାହାରିଲେ ।
ଅଥଚ ତରବାଣ ଚଲାଇବା ମାତ୍ରେ ତାହା ଏକ
ପୁଲମାଲରେ ପରିଣତ ହୋଇ ବରସିଂହର

ଗଳରେ ଚୁକିଲା । ପରେ ପରେ ତାହା
ନିଜ ଲେକ ସବୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ ।

ଏ ଘଟଣା ପରେ ପରେ ଭଗବାନ ଶିବ
ସେଠାରେ ଅବିଭାବ ହେଇ କହିଲେ,
“ବରସିଂହ, ଏବେ କି ବର ମାଗୁଛୁ ମତ ।”

ବରସିଂହ କହିଲା, “ପ୍ରଭୁ ମୋତେ,
ମୋର ପତ୍ନୀକୁ, ଆମର ଘନିଷ୍ଠମାନଙ୍କୁ ଓ
ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶିବ ସାୟୁଜ୍ୟ
ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।”

“ତୁମର ଅପକାର କରିଥିବା ଏଇ ପାପାୟା
ରାଜାକୁ ମଧ୍ୟ କ’ଣ ତାହା ଦିଆଯିବ ?”
ଶିବ ପଚାରିଲେ ।

“ପ୍ରଭୁ, ଏହି ରାଜା ଶୈବ ଚିହ୍ନ ଦେହରେ
ଧାରଣ କରିଛୁ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦର୍ଶନ
ଲାଭ କରିଛୁ, ତା’ପରେ ଆଉ ସେ ପାପାୟା
ହୋଇ କିପରି ରହିଲା ?” ବରସିଂହ କହିଲା ।
ଭଗବାନ ଶିବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ସାଥରେ ଧରି କୈଳାଶକୁ ଗଲେ ।

ପ୍ରାର୍ଥୀ ମନୋନୟନ

ଦୁର୍ଗାପୁରର ଜମିଦାର ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କ ମାଳୀ ହେଲା ବୁଢ଼ା ହୋଇଯିବାରୁ କାମରୁ ଅବସର ନେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ଜମିଦାର ତା'ର ଦରମା ବ୍ୟତୀତ ଅଧିକ କିଛି ଧନ ଦେଇ ତାକୁ କାମରୁ ହଟି ଦେଲେ । ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଜମିଦାର ତାକୁ କହିଲେ, “ଦେଖ, ହେଲା, ତୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ତୋ ସ୍ଥାନରେ ତୋ ପରି ଜଣେ ଭଲ ମଣିଷକୁ ରଖାଇଦେଇ ଯିବୁ ।”

ହେଲର ସ୍ଥାନ ଖାଲି ହେଉଛି ଖୁଣି ଚିକିତ୍ସା ବଳିଷ୍ଠ ଲୋକ ସେହି ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଥା'ନ୍ତି । ହେଲା ଓ ଜମିଦାର ଫାଟକ ନିକଟରେ ଠିଆ ହୋଇ କଥା ହେଉଥା'ନ୍ତି; ଏହି ସମୟରେ ଚିକିତ୍ସାଯାକ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

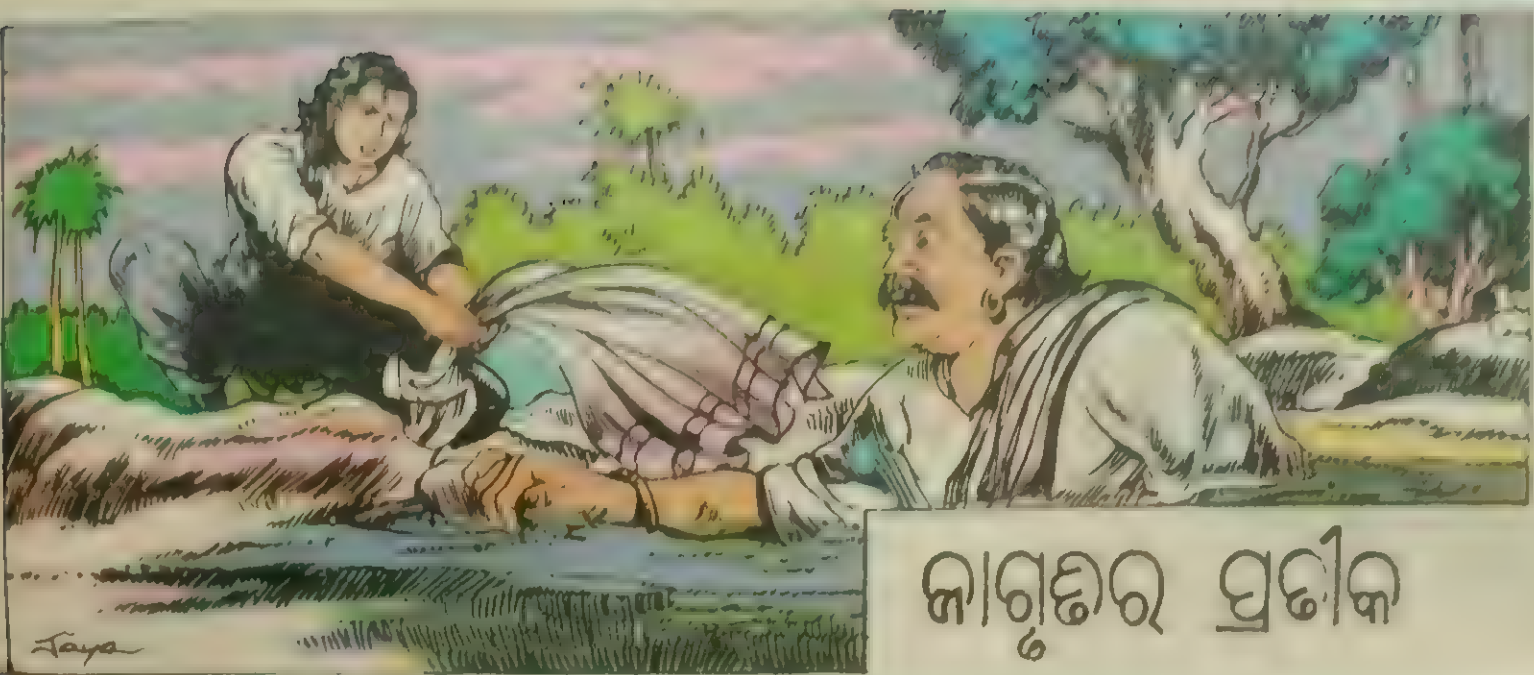
“ଶୁଣ, ତୁମ ଭିତରୁ ଜଣେ ପ୍ରଥମେ ଏହି ବଡ଼ ପଥରଟିକୁ ଏଠାରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ଯାଅ ।” ସେଠାରେ ପଡ଼ୁଥିବା ଏକ ବଡ଼ ପଥରକୁ ଦେଖାଇ ହେଲା କହିଲା ।

ସେଥିରୁ ଦୁଇଜଣ ପ୍ରାୟ ଏକ ସ୍ଵରରେ କହି ଉଠିଲେ, “ଭରେ ବାବା, ଏଡ଼େ ବଡ଼ ପଥର ପୁଣି କିଏ ଠେଲ ଉଠାଇବ ? ଆମେ ତ ବଗିଚା କାମ କରିବାକୁ ଆସିଛୁ । ଏ କାମ ଆମ ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ।” ଏକଥା କହି ଦୁଇଜଣ ଦୂରକୁ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲେ ।

ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା, “ଆପଣ ଶାବଳଟିଏ ଦିଅନ୍ତୁ ମୁଁ ଏଇଟି ଏଠାରୁ ବାହାର କରି ଦେବି । କିନ୍ତୁ ଏହା ଏଠାରୁ ଆସିଲା କିପରି ?” ଏକଥା କହି ସେ ପାଦ ଦେଇ ଠେଲ ଦେବା ମାତ୍ରେ ସେଇଟା ଗଡ଼ିଗଲା ।

ଶୁଣିଲା ପତ୍ରକୁ ଏକ ବଡ଼ ବସ୍ତାରେ ପୁରାଇ ଉପରେ ରଙ୍ଗ ଦେଇ ହେଲାହିଁ ଏକ ବଡ଼ ପଥରର ଭ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ହେଲା ତୃତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଶଙ୍କରକୁ ସୁପାରିଶ କରି ଜମିଦାରଙ୍କୁ କହିଲା, “ପରଶ୍ରମ କରି ଅର୍ଜନ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି ଭିତରେ ଅଛି । ଏହାକୁହି ଆପଣ ମାଳୀ ଭାବରେ ରଖନ୍ତୁ ।” ଜମିଦାର ଶଙ୍କରକୁ ମାଳୀ ରୂପରେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ ।

ଜାଗୂଟର ପ୍ରତୀକ

ଗଜପୁର ଗ୍ରାମରେ ଶଙ୍କରଦାସ ନାମକ ଜଣେ ଶାସ୍ୟମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଧନ ଯେତେ ଥିଲା ସେଇ ମଧ୍ୟ ସେତେକ ଥିଲା । ଦିନେ ସେ ସ୍ୱାଧୀନବେଳେ ପଡ଼ୋଶୀ ଗ୍ରାମରୁ ଫେରିବା ବେଳେ ବାଟରେ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଶରୀର ଗଲ । ସେ ଗୋଟାଏ ପଙ୍କ ଗଡ଼ିଆରେ ପଡ଼ି ପ୍ରାୟ ଛଅ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଙ୍କରେ ବୁଡ଼ିଗଲେ । ସେ ବାହାରିବାକୁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ସେତେ ଆହୁରି ଭିତରକୁ ବୁଡ଼ିଲେ । ତେଣୁ ତମ ଅଧିକ ଚେଷ୍ଟା ନ କରି ପୋଖରୀ ଦୁଡ଼ିଆକୁ ଧରି କୌଣସି ମତେ ଠିଆ ହୋଇଥା'ନ୍ତି ପଙ୍କ ଭିତରେ ।

ମାଗ ରାତି ଗଲା । ସକାଳୁ ଜଣେ ଯୁବକ ଦୁରରେ ଯାଉଥିବାର ଦେଖି ସେ ଚିତ୍କାର କରି ତାକୁ ଡାକିଲେ ଓ ସେଥିରୁ ଉଠାଇବାକୁ ଆନୁରୋଧ କଲେ । ଯୁବକଟି ବଡ଼ କଷ୍ଟ

ମନ୍ତ୍ରକାରେ ନିଜ ଦେହରୁ ଘାସ ଚିକିଚିକି ମଧ୍ୟ ପଙ୍କରୁ ଉଠାଇଲା । କାରଣ ସେ ଫୁଲେ ମୋଟା । କିନ୍ତୁ ଶଙ୍କରଦାସ ଉଠିବାକୁ ଉଠି ଆସିବା ବେଳକୁ ଯୁବକଟି ମଧ୍ୟ ଚିତ୍କାରି ଶରୀ ପଙ୍କରେ ଗଲି ପଡ଼ିଲା । ଶଙ୍କରଦାସ ଅକ୍ଳେଷରେ ତାକୁ ଧରି ଉଠାଇ ଆଣିଲେ ।

ଆଶପାଶରେ କେଉଁଠି ପଶି ନଥିଲା । ତେଣୁ ଦୁହେଁ କାଦୁଅ ଲମ୍ଫଟ ହୋଇ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରିଲେ । ବାଟରେ ବାହାଲପ କଷ୍ଟ କଷ୍ଟ ଯୁବକଟି କହିଲା କି ତା'ର ନାମ ଡେଡ଼େ । ସେ ବେଳପୁରରୁ ଆସୁଛି ଗଜପୁର ଯିବାକୁ ।

“ଭାଇ, ଗଜପୁରରେ ତୁମର କାମ କ'ଣ ?” ଶଙ୍କରଦାସ ପଚାରିଲେ ।

“ସେଠାରେ ଶଙ୍କରଦାସ ନାମକ ଜଣେ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଦେଶା କରବାକୁ ମୁଁ ଯାଉଛି ।” ଯୁବକଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ଉତ୍ତର ଶୁଣି ଶଙ୍କରଦାସ ମନେ ମନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଓ ହସିଲେ । କାରଣ ସେ ଏଇ ପ୍ରଥମଥରହିଁ ଯୁବକକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ପଚାରିଲେ, “ତାଙ୍କ ସହିତ କି କାମ ଅଛି ?”

“ସେକଥା ତ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହିପାରିବି ନାହିଁ । ତେବେ ଦୟାକରି ମୋତେ ଏଇ ପଙ୍କ ସବୁ ସଫା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ ଓ ଶଙ୍କରଦାସଙ୍କ ଘରଟା କେଉଁଠି ଦେଖାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଶେଖର କହିଲା ।

ଶଙ୍କରଦାସ କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଲେ ନାହିଁ । ଦୁହେଁ ପଙ୍କ ସାଲବାଲ ହୋଇ ଚାଲିଥା’ନ୍ତି । ରସ୍ତାରେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ବିଚିତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରେ

ଦେଖୁଥା’ନ୍ତି । ଯାଉ ଯାଉ ଶେଖର ଗାଁର ଗୁଲବଗୁଦ ନାମକ ଶେଠ ପଚାରିଲା, “ଭଲ, ତୁମର ଏ ଦଶା କିପରି ହେଲା ?”

ଶଙ୍କରଦାସ ଶେଖର ଆଡ଼କୁ ମନେକରି କହିଲେ, “ଏହି ଯୁବକଟି ବିଗୁର ପଙ୍କରେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପଙ୍କରୁ ଉଦ୍ଧାର କରୁ କରୁ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିଗଲି ।” କହି ହୋ ହୋ କରି ସେ ହସିଲେ । ଗୁଲବଗୁଦ ମଧ୍ୟ ହସି ହସି ନିଜ ରସ୍ତାରେ ଚାଲିଗଲା ।

କିଛିବାଟ ଯିବା ପରେ ଏକ ପରିଚିତ ବୁଢ଼ା ମଧ୍ୟ ଶଙ୍କରଦାସକୁ ସେହି ଏକହିଁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ଶଙ୍କରଦାସ କହିଲେ, “ମଉସା, ମୁଁ ପାଣ ଗ୍ରାମରୁ ଫେରୁଥିଲି । ବାଟରେ ଗୋଡ଼ ଖସି ପଙ୍କରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଏହି ଦୟାକୁ ଉଦ୍ଧବ୍ୟକ୍ତି ମୋତେ ଜାଣି ମରଣାନ୍ତରୁ ଉଦ୍ଧାର କଲେ ।”

ପୁଣି କିଛିବାଟ ଯିବା ଉତ୍ତରୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଶଙ୍କରଦାସକୁ ସେହି ପଙ୍କ ବିଷୟରେ ପଚାରିଲେ ଶଙ୍କରଦାସ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ ପାଣ ଗ୍ରାମରୁ ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲି; ଦେଖିଲି ଗୋଡ଼ଟିଏ ପଙ୍କ ଭିତରେ ଗଲି ପଡ଼ିଛି । ମୁଁ ଓ ଏହି ଯୁବକ ବହୁ କଷ୍ଟ କରି ଗୋଡ଼ ଓ ବଳଦକୁ ପଙ୍କରୁ ଉଦ୍ଧାର କଲୁ । ସେହି ଯୋଗୁ ଏହି ଦଶା ।”

ଶେଖର ସବୁ ଚୁପ୍‌ଚାପ ଶୁଣି ଯାଉଥାଏ ହେଲେ ଶଙ୍କରଦାସଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ ସେ ବହୁତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ସେ ପଚାରିଲା, “ମହାଶୟ, ଆପଣ ତନିଜଣଙ୍କୁ ତନି ତନିକରି

କଥା କାହିଁକି କହିଲେ ଆପଣ ନିଜେ
ଦୟାକରି କହିବେ କି ?”

“ତମେ ଯେବେ ଶଙ୍କରଦାସଙ୍କ ପାଖରେ
କି କାମ ଅଛି ନ କହିବ ତେବେ ମୁଁ କାହିଁକି
ଏକଥା ଭୁମକୁ କହିବି ?” ଶଙ୍କରଦାସ
କହିଲେ ।

“ପ୍ରଥମେ ଆପଣ ମୋ ମନର ସନ୍ଦେହ
ଦୂର କରନ୍ତୁ ମୁଁ ତା’ପରେ ନିଶ୍ଚୟ ମୋ କଥା
କହିବି ।” ଶେଖର କହିଲା ।

ଶଙ୍କରଦାସ ତା’ କଥାରେ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇ
କହିଲେ, “ଦେଖ ଶେଖର, ଗଜପୁର ଗ୍ରାମରେ
ଯେଉଁ କେତେଜଣଙ୍କର ଧନ, ଯଶ, ନାମ ସବୁ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଶ୍ ପ୍ରସବ ଅଛି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ
ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ମୁଁ ସାରା ରାତି ପକ୍ଷରେ

ପଡ଼ି ରହୁଥିବା କାହିଁକି ଯେମିତି ମୁଁ
ଯେତେ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇଲେ ମଧ୍ୟ ମନେ
ମନେ ହସିବେ । ତଦ୍ୱାରା ମୁଁ ଅପମାନ
ବୋଧ କରିବି ।”

“ଆପଣ ଏପରି କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ? ମଣିଷ
ଉପରେ ତ ଅଗୁନକ କେତେ ନା କେତେ
ବିପଦ ପଡ଼େ । ସେଥିରେ ଅପମାନତ ହେବାର
କ’ଣ ଅଛି ?” ଶେଖର କହିଲା ।

ଏକଥା ଶୁଣି ଶଙ୍କରଦାସ କୋର୍ରେ
ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଶୁଣ, ପ୍ରତେକ ଲୋକକୁ
ମୁଁ ତା’ର ସ୍ୱଭାବ ଅନୁସାରେ ଉତ୍ତର ଦେଇଛି ।
ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁ ଶେଠ ବୁଢ଼ା ଦେଖା ହେଲା,
ଗ୍ରାମରେ କିଏ ମଲେ ବା ବଞ୍ଚିଲେ ତା’ର
କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତେକ

ଘଟଣା ପଛରେ କିଛି ନା କିଛି ମତଲବ ଅଛି ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରେ । ତେଣୁ ତାକୁ ତୁମ ନାମ କହି ରକ୍ଷା ପାଇଲି । ସେହିପରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଧର ଦେଲି ।”

“ଆଜ୍ଞା ଆପଣ ଏଇ ଛୋଟ ଛୋଟ କଥାକୁ ମଧ୍ୟ ବୁଦ୍ଧି ଶକ୍ତି କରି ଚଳାଇ ନେଉଛନ୍ତି ? ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଏହି ଚତୁରପଣିଆ ଶିଖିବା ନିଶ୍ଚୟ ଉଚିତ୍ ।” ଶେଖର ପ୍ରଶଂସା କରି କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା ଏବେ କୁହ ତୁମର ଶଙ୍କରଦାସଙ୍କ ସହିତ କ’ଣ କାମ ଥିଲା ?” ଶଙ୍କରଦାସ ପଚାରିଲେ ।

“ମହାଶୟ, କଥା କ’ଣ କି ମୁଁ ସରଳ ଲୋକ । ଦେଖି ରୁହଁ ଛାନ, କାଳ, ପାତ୍ର ଅନୁସାରେ କୁଶଳଚାର ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରିବା ବା କଥା କହିବା ମୁଁ ଜାଣେନି । ସେଇସବୁ ଟିକିଏ ଶଙ୍କରଦାସଙ୍କଠାରୁ ଶିଖିବାକୁ ଆସିଥିଲି । ତେବେ ମୋର ତାଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପରିଚୟ ନାହିଁ ।” ଶେଖର କହିଲା

ଓ ଟିକିଏ ମୌନ ରହୁ କହିଲା, “ମହାଶୟ, ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି କି ଶଙ୍କରଦାସ ଦୁର୍ଘଟିତ ?”

“ନା, ତେବେ ସେ ମୋର ମିତ୍ର ।” ଶଙ୍କରଦାସ କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ଠିକ୍ ଅଛି, ତେବେ ମୁଁ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଆସିଥିଲି ସେ କଥା ସବୁ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଶିଖିଗଲି । ମୋର କାମ ହୋଇଗଲା । ଆପଣଙ୍କୁ ଶତ ଧନ୍ୟବାଦ । ଏବେ ମୁଁ ମୋ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରୁଛି ।” ଶେଖର କହିଲା ।

“ଆରେ, ଟିକିଏ ରୁହ, ସ୍ନାନ କରି ଶିଆପିଆ କରି ଯିବ ।” ଶଙ୍କରଦାସ କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା ନା, ବହୁତ ସହଜରେ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ବହୁତ ବଡ଼ ଜିନିଷ ଶିଖି ନେଇଛି । ଏହି ପଙ୍କ ତ ମୋର ବୁଦ୍ଧି ଜାଗ୍ରତ ହେବାର ପ୍ରତୀକ । ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ଆପଣ ମୋର ଶୁର୍ ସହାୟତା କରିଛନ୍ତି । ତେ ଧନ୍ୟବାଦ । ମୁଁ ଚାଲିଲି ।” କହିଲା ଶେଖର ଓ ନିଜ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରିବାର ରାସ୍ତା ଧରିଲା ।

ଈନୋଟି ରେଖା

ପ୍ରାଚୀନ କାଳର କଥା । ତାଙ୍କ ଦେଶରେ
ତ୍ୟାଜ୍ୟ ନାମରେ ଥିଲେ ଜଣେ ମହାଧୀର ।

ସୁଦୃଢ଼ ଓ ଅତ୍ୟଧିକ ଶକ୍ତିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ
ଓ ମନୁ ଶକ୍ତିକୁ ସହାୟତା କରିବାରେ ସେ
ଜାଣର ବଳ ଉପଯୋଗ କରୁଥାନ୍ତି ।

ଅରେ ବାର ଯୋଦ୍ଧା ତ୍ୟାଜ୍ୟ ରାଜଧାନୀ
ଅନ୍ତର୍ଗତ ସାହ୍ୟାନ୍ତ ଜଙ୍ଗଲରେ କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ।
ସେ ଦେବା ଦେବକୁ ସେ କାନ୍ଦୁ ଥିଲେ ଅନ୍ୟ
ସହାରେ ଯାଉଥାନ୍ତି । ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ

ବୃକ୍ଷ ଓ ତଳେ ଥିବା ଆସୁଥିବା ଆଲେକ
ରେଖା ଦେଖାଗଲା । ସେହି ଦିଗରେ ସେ
ଲେଖା ହିସାବ ଦେଲେ । ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଜକ ତ
ମନୁ ମିଳିବ । ସେ ଘୋଡ଼ାକୁ ଡିଆଁଲେ
ଦେଶରେ ଯେ ଯେ ଦିଗରେ ଯାଏ ଆଲେକରେ
ହୁଏତ ଏ ବଳି ଯୁଦ୍ଧ କାନ୍ଦୁଛି । ସେ ମନୁ
ଦେଖା ଶାସୁର ବଳି ଯୁଦ୍ଧ ବାନ୍ଧ ରହି ଯାଆନ୍ତି

ଓ ପଚାରିଲେ, “ତମେ କିଏ ? କୁଆଡ଼େ
ଆସିଛ ?”

“ମା, ମୁଁ ରାସ୍ତା ଭୁଲି ଏଠାକୁ ଆସିଛି ।
ମୋତେ ରାତିଟିଏ ଆଶ୍ରୟ ଦିଅ ଦିଅନ୍ତୁ
ତେବେ ବହୁତ ଉପକାର ହୁଅନ୍ତା ।”

“ପୁଅ ଏ ଘରେ କାହାକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା
ବା ନ ଦେବା ମୋ ହାତର କଥା ନୁହେଁ ।”

“ଏ ଘରେ କ’ଣ ତମେ ଏକା ରହୁଛ ?”
ତ୍ୟାଜ୍ୟ ପଚାରିଲେ ।

“ପୁଅ, ବହୁ ଦିନରୁ ମୋର ସ୍ବାମୀ ମରି
ଯାଇଛନ୍ତି । ମୋର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ପୁଅ
ବ୍ୟବସାୟ କରି ଦୂରରେ ରହେ ।” ବୁଢ଼ୀ
ଅତମତ ହୋଇ କହିଲେ ।

“ତୁମ ବୋହୂ କାହିଁ ?” ତ୍ୟାଜ୍ୟ ପଚାରିଲେ ।
ବୋହୂ ନାମ ଶୁଣିବୁଁ ବୁଢ଼ୀର ଦେହ
କମି ଉଠିଲା, “ପୁଅ, ତମେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ

କାହିଁକି ପଚାରିଲୁ ? ମୋ ବୋହୂ ତ ଭୁଲରେ ବୋଧହୁଏ ହିଅନ୍ତୁ ପାଇଛି । ସେ ତ ଜଣେ ପହଲବାନ୍ । ବଡ଼ ବଡ଼ ବାରପୁରୁଷ ମଧ୍ୟ ତା' ଆଗରେ ମଥା ନଚ କରି ଚାଲିଯା'ନ୍ତି । ସେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ମୋତେ ତା'ର କନିଷ୍ଠ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ଵାରା ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମାରି ଦେଇ ପାରିବ । ବିଲେଇର ପଂଝା ତଳେ ମୂଷା ରହୁଥିବା ପରି ମୁଁ ତା' ପାଖରେ ଥାଏ । ଟିକିଏ ଭୁଲ ହୋଇଗଲେ ସେ ମୋତେ ଶାଳିଗୁଲଜ କରେ ଓ ପିଟେ । ସେଥିପାଇଁ କହୁଛି, ଯୁଅ ! ତୁମକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେବାର ଅନୁକୂଳ ଏ ଦେଶେ ମୋର ନାହିଁ ।” ବୁଢ଼ୀ କହିଲା ।

ବୁଢ଼ୀର ଦୁଃଖ କାହାଣୀ ଶୁଣି ଟ୍ୟାଙ୍କର ବୁଢ଼ୀର ବୋହୂ ଉପରେ ରାଗ ଆସିଲା । ସେ କହିଲେ, “ମା’, ତୁମ ବୋହୂ କାହିଁ, ଯିଏ ବୁଢ଼ୀ ଶାଶୁ ଉପରେ ଏତେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଛି ? ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ମୁଁ ଆଣିବି କରିବି ।”

ତା’ପରେ ଟ୍ୟାଙ୍କ ଘୋଡ଼ାକୁ ଶେରରେ ବାନ୍ଧିଦେଇ ଦୁଆରବନ୍ଦ ଆଗରେ ବସିଲେ ।

“ସୁଅ, ତୁମେ ଏ ଗୋଳମାଳରେ ଆଦୌ ମୁଣ୍ଡ ପୁରାଅ ନାହିଁ । ପ୍ରତିଦିନ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ନିଜ ହାତରେ ବାଡ଼ିଶାଣିର ବି ସାହାଯ୍ୟ ନ ନେଇ ଜନ୍ତୁ ଜାନୁଆର ସବୁ ମାରି ଧରି ଚାଲି ଆସୁଛୁ । ସେଇଆକୁ ବିକି ଆମେ ଏଠାରେ ଚଳୁ । ବହୁତ ଦିନ ଅନ୍ତରରେ ଥରେ ଥରେ ଆସି କିଛି ପଇସାପତ୍ର ଦେଇ ପୁଣି ଚାଲିଯାଏ । ମୋତେ ତ ତା’ର ପାଖରେ ଚଳିବାକୁ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ତାକୁ କିଛି ନ କହି ସବୁ ସହିଯାଏ ।”

ବୁଢ଼ୀ ମୁହଁରୁ ସରୁକଥା ଶୁଣି, ଟ୍ୟାଙ୍କ କହିଲେ, “ମା’, ମୁଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବଦା ଦୁବଳକୁ ରକ୍ଷାକରି ଆସିଛି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତାକୁ ଟିକା ଦେବି ।”

କିଛି ସମୟ ପରେ ବୋହୂ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଘିଠିରେ ଗୋଟାଏ ଚୂଳ ବାଦ ବୋହି ଅତି ତଳେ କରୁଡ଼ି ଦେଇ କହିଲା, “ତୁମେ ଏତେ ତ ବାହାରକୁ ଆଣିବ !”

ବୁଢ଼ା ବଳଳରେ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ କରି ପଳି
 ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ଟ୍ୟାକ୍‌ଜର ହୋଧ ମଧ୍ୟ
 ଶୁଭ ବାନ୍ଧକୁ ଦେଖି ଟଙ୍କିଏ ଅଣ୍ଟା ପଡ଼ିଗଲା ।

“ଏ ଘୋଡ଼ା କୁଆଡ଼ୁ ଆସିଲା ?” ବୋହୂ
 ଟ୍ୟାକ୍‌ଜକୁ ନ ଦେଖି ପଚାରିଲା ।

ଟ୍ୟାକ୍‌ଜ ସଜ୍ଜୁଣକୁ ଆସି କହିଲେ, “ଏ
 ଘୋଡ଼ା ମୋର । ମୁଁ ରାଜଧାନୀ ଦିଗରେ
 ଯାଉ ଯାଉ ରାସ୍ତା ବୁଲି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।
 ରାଜ ହୋଇଗଲା । ଆଜ୍ଞା ଦେଖି ମୁଁ ଏଠାକୁ
 ଆସିଲି ରାଜକ ଆଶ୍ରୟ ପାଇଁ ।”

ବୋହୂ ଏକଥା ଶୁଣି ଶାଶୁକୁ ଅନାଇ
 କହିଲା, “ଆରେ, ଅତିଥି ଜଣେ ଘରକୁ
 ଆସିଛନ୍ତି, ତମେ ତାଙ୍କୁ ବାହାରେ ଠିଆ କରି
 ରଖାଇଛ ?” ଯୁକ୍ତି ଟ୍ୟାକ୍‌ଜକୁ କହିଲା, “ଭାଇ
 ଏ ବୁଢ଼ାର ଦେଖି କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ଏଇ
 ବାଘ ସହଚର ଲାଢ଼ି ତାକୁ ମାରିବାକୁ ଟଙ୍କିଏ
 ସମୟ ଲାଗିଲା, ତେଣୁ ଖୋରୁ ଖୋରୁ ହେଉ
 ହେଲା । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେ ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି
 ଆଦର ସଜ୍ଜାର ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ମେଥିପାଇଁ
 ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ।”

“ଆପଣ ଏପରି କହନ୍ତୁ ନାହିଁ । ମୋତେ
 ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି ସେଇ ଯଥେଷ୍ଟ ।” ଟ୍ୟାକ୍‌ଜ
 କହିଲା ଓ ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ଯେ ବୋହୂର
 ତ ବେଶ୍ ଶିକ୍ଷାଗୁରୁ ଜ୍ଞାନ ଅଛି ।

କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ବୋହୂ ବାଘ ମାଂସର
 ଚାଟିକା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଆଣି

ଟ୍ୟାକ୍‌ଜକୁ ଦେଲା । ଶାଦ୍ୟ ଦେଖି ଟ୍ୟାକ୍‌ଜ
 ବ୍ୟସ୍ତ । କେବେ ଭଦ୍ରତା ରକ୍ଷା କରି କିଛି
 ଖାଇଲେ । ତା'ପରେ ବୋହୂ ଦିନମଧ୍ୟ ପୁରରେ
 କହିଲା, “ଆମେ ଶରୀର ଲୋକ । ଆମ
 ଶାଦ୍ୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ନ ଲାଗିପାରେ । କିଛି
 ଭାବିବେ ନାହିଁ ।”

“ଆପଣ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ? ଶାଦ୍ୟ ତ
 ବେଶ୍ ବଡ଼ିଆ ଥିଲା ।” ଟ୍ୟାକ୍‌ଜ କହିଲେ ।

କିଛି ସମୟ ତୁରନ୍ତ ରହିବା ପରେ ଟ୍ୟାକ୍‌ଜ
 କହିଲେ, “ଭଉଣୀ, ତମେ ଏତେ ଚାହୁଁଛାନ୍ତି
 ଓ ଦୁର୍ଜନଙ୍କା ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର
 ଅବମାନନା ଦେଖି କରୁଛ ? ଏହା କ'ଣ
 କ'ଣ ?”

ମୁଁ ଶୁଣିବି ବେଶୁ ଶୁଣିଯାଇ କହୁଲୁ ।
 “କ’ଣ ହେଲା ? ଏ ବୁଢ଼ୀ ମୋ ବରୁଣରେ
 ତୁମକୁ ତାହେଲେ କିଛି କହୁଛି ।”

“ଭଉଣୀ ତୁମେ ଭୁଲ୍ ଭବ ନାହିଁ । ସେ
 ବୁଢ଼ୀ ମୋତେ କିଛି କହୁ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ
 ତୁମର ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବ୍ୟବହାରରୁ ମନେହୁଏ
 ତମର ବୁଦ୍ଧି ଓ ବଳ ଅନୁସାରେ ଶାଶୁଙ୍କ
 ପ୍ରତି ବ୍ୟବହାର ବେଶି ଭଲ ନୁହେଁ । ଏଇକଥା
 ଭବ ତମକୁ ମୁଁ ପଚାରିଲି ।” ଡାକ୍ତର କହିଲେ ।

ତା’ପରେ ବୋହୂ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଘାସ
 ଧରି ଅନ୍ୟ ହାତରେ ଯୋକା ବାର ଡାକ୍ତରଙ୍କର
 ପୋଷାକ ଧରି କିଛି ବାଟ ଘୋଷାର ଆଖି
 କହିଲା, “ଏଇଠି ଠିଆ ହୁଅ । ତୁମକୁ କିଛି
 କଥା କହିବାର ଅଛି ।”

ବୋହୂ ଚଟାଣ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ହାତ ରଖି
 ତା’ର ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ଗାର କାଟି କହିଲା,
 “ଦେଖ, ଦିନେ ଏପରି ହେଲା, ଅନ୍ୟ ଦିନ
 ଅନ୍ୟ ଏକ ଘଟଣା ହେଲା, ତୃତୀୟ ଦିନ ଏପରି

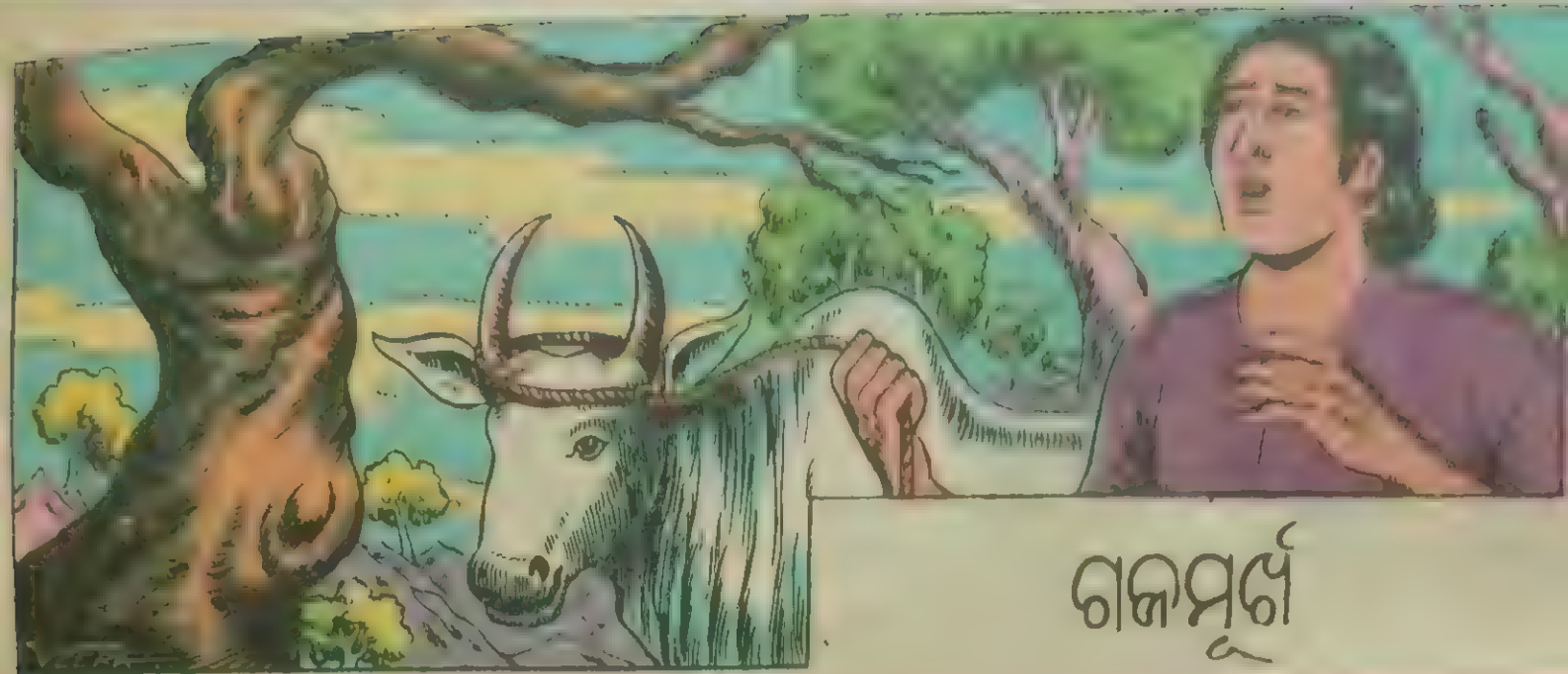
ହେଲା, ତା’ପରେ କୁହ ମୋର ଦୋଷ ନ
 ବୁଢ଼ୀର ଦୋଷ ?” ଇତିମଧ୍ୟରେ ଆଙ୍ଗୁଳି
 ବୁଲାଇବା ଦ୍ଵାରା ପଥର ଚଟାଣରେ ଚାଲି
 ରେଖା କାଟି ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ସେଇ ସବୁ ରେଖା ଦେଖି ଡାକ୍ତରଙ୍କ ମନ
 ଭୟରେ କମି ଉଠିଲା—ସେ ତରବର ହୋଇ
 କହିଲେ, “ଭଉଣୀ, ଏଥିରେ ମତଦେୟର
 ଅବକାଶ ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀରହିଁ ସବୁ ଭୁଲ ।”

“ବାସ୍ ଏତିକିହିଁ ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି ।”
 ବୋହୂ କହିଲା । ତା’ପରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କର ଶୋଇବା
 ପାଇଁ ସେ ସବୁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲା ।

ଏ ଘଟଣା ଦେଖିବା ପରେ ବାର ଡାକ୍ତରଙ୍କ
 ମନରେ ବୁଢ଼ୀକୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ଇଚ୍ଛା
 କୁଆଡ଼େ ଉଠେଇ ଗଲା । ସେ ଭଗବାନଙ୍କୁ
 ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଲେ ଯେ ନିଜେ କୌଣସି
 ମତେ ବଞ୍ଚି ଯାଇଛନ୍ତି । ଗତରେ କି ଆଉ
 ନିଦ ହୁଏ ? ଗତ ପାହୁବାର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ସେ
 ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ପଳେଇଥିଲେ ।

ଗଜମୂର୍ଖ

ଗୋଟିଏ ଗାମରେ ତନୋଟି ଗଛ ରହୁଥାନ୍ତି, ରାମ, ଶ୍ୟାମ ଓ ମୋହନ । ବାପା ମରିଯିବା ପରେ ବଡ଼ ଦୁଇଭାଇ ସମସ୍ତ ସବୁ ଭାଗ କରିଗଲେ । ମାନ ମୋହନ ଥିଲା ଗଜମୂର୍ଖ । ତାକୁ ଗୋଟିଏ ବଳଦ ଓ କାଠ ବାକ୍ସଟିଏ ଦେଇ ଠକି ଦେଲେ ।

ଦିନେ ମୋହନ ଦେଖିଲା ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ ହାଟକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ଓ ବ୍ୟବସାୟ କରି ପଇସା ସେକଗାର କରୁଛନ୍ତି । ସେ ଭାବିଲା, “ମୁଁ ମଧ୍ୟ ହାଟକୁ ଯିବି ।” ପରଦିନ ସକାଳୁ ଉଠି ବଳଦଟିକୁ ଧରି ହାଟକୁ ଚାଲିଲା ବନ୍ଦି କରିବା ପାଇଁ ।

ବାଟରେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗଛ ଦେଖିଲା । ପବନରେ ଶୁଣିଲା ଡାଳ ସବୁ ଘସି ହୋଇ କଟିମଟ ଶବ୍ଦ କରିବାରୁ ମୂର୍ଖ ମୋହନ ଗଛକୁ ପଚାରିଲା, “କ’ଣ, ତମେ ବଳଦଟି

କଣିକାକୁ ଚୁଡ଼ା ? ତା’ର ଦାମ ଦେଖାଉ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା । ଚୁଡ଼ି ତ କଣିକାଅ ।”

ଗଛଡାଳକୁ ମୂର୍ଖ କଟକଟ କରି ଦେଖାନ୍ତୁ ମୋହନ କହିଲା, “ଓ, ବଳଦର ମୂଲ୍ୟ ତମେ କାଲିକି ଦେବ ? ଆଜି ଡୁମ୍ ପାଖରେ ପଲମା ନାହିଁ ? ଠିକ୍ ଅଛି ।” ମୋହନ ବଳଦକୁ ଗଛରେ ବାନ୍ଧିଦେଇ ଘରକୁ ଫେରିଗଲା ।

“ଆଜିର ମୋହନ, ତୋ ବଳଦ କୁଆଡ଼େ ଗଲା କି ?” ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ ପଚାରିଲେ ।

“କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କାରେ ବିକିଦେଲି ।”

ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ତେବେ ଟଙ୍କା କାହିଁ ?”

“କାଲି ସେ ଦେବ ।” ପରଦିନ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ମୋହନ ଗଛ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ପବନ ଯୋଗୁ ଗଛରୁ କଟକଟ ଶବ୍ଦ ବାହାରିଲା । କିନ୍ତୁ ବଳଦଟି ଆଉ ସେଠାରେ ନଥିଲା ।

ମୋହନ ଗଛଟିକୁ କହିଲା, “ପୂର୍ବ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ମୋ ଟଙ୍କା ଦେଇଦିଅ ।”

ଗଛରୁ ପୁଣି କଟକଟ ଘେନି ଶୁଭିଲା । ମୋହନ କହିଲା, “ଓ ଆଜି ଦିନେ ମମୟ ନେବାକୁ ଚାହୁଁଛ ? ଠିକ୍ ଅଛି ।”

“କରେ ମୋହନ, ଟଙ୍କା ଆଣିଲ ?” ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ ତାକୁ ପଚାରିଲେ ।

“ନାହିଁ । ଆଜି ମିଳିଲା ନାହିଁ । କାଲି ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିଯିବ ।” ମୋହନ କହିଲା ।

“ଆଜି କହ ତ, ବଳଦ୍ୱାରା କାହାକୁ ବିକିଲ ?”

“କାହିଁକି ? ଗଛକୁ ବିକିଛି ।”

“ହୁଏ ବିକାରି ଗଛଟିକୁ ?” ଦୁଇଭାଇ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଦେଇ ଚାହିଁଲେ ।

ମୋହନ ଗଛଟିକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ କୁହୁକ ଧରି ଗଛ ପାଖକୁ ଯାଇଲା । ଗଛଟିକୁ ପଦସ୍ଥ ଗଛକୁ କହିଲା, “ଆଜି ତେଜ ଦିଅ ପଇସା ଦେଇଦିଅ ତ ! ମୋ ଭରମାନେ ସେଇଥିପାଇଁ ତୋତେ ବହୁତ ଗାନ ଦେଇଛା ।”

ପକନ ଯେଉଁ ଗଛରୁ ପୁଣି କାଟିବା ଯେ ବାହାରିଲା । ମୋହନ ବାଟ କର କହିଲା, “ଏବେ ଆଜି ତୋର ବହୁ କଥା ହୁଏ, ଯିବନାହିଁ ।”

ଏଥକେ ମଧ୍ୟ ଶୁଭିଲା ନାଳିଆ କଟକଟ ଘେନି ବାହାରିଲା । ମୋହନ ବାଟକାଳ ଗଛ ଉପରେ ଦେଲା ଏକ କୁହୁଡ଼ି ଲେଖ । ଗଛ ତ ଶୁଭିଲା ହୁଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘାଟି ପଡ଼ିଲା । ତା’ ଭିତର ହୁଲା ଘୋର ପଥା । କହୁ ତା’ ଭିତରେ ଅନେକ ଦିନରୁ ତାକୁମାନେ ବହୁ ସୁନା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧନରୁ ରକ୍ଷିତଲେ । ସେହିମୁଁ ମୋହନ ଦେଖି ପାରିଲା । ଶୁଭି ହୋଇ ଆଜି କିଛି ସୁନାମୋହର ନେଇ ଏକ ପୁଅ ବାନ୍ଧି ଘରକୁ ଫେରିଲା ।

“ଆରେ, ଏ ସୁନା ତୁ କେଉଁଠୁ ପାଇଲ ?” ଦୁଇଭାଇ ମୋହନକୁ ପଚାରିଲେ ।

“କୁହୁଡ଼ିରେ ଦେଲି ଲେଖେ ଯେ ଗେ ଲେଖରେ ଏ ସୁନାତକ ବାନ୍ଧି କରି ପକାଇଲା । ତା’ ଗେରେ ତ ସୁନା ଗେ ଗେ ଗେ ଗେ ଗେ ଗେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ।” ମୋହନ କହିଲା ।

ସମ ଓ ଶ୍ୟାମ ମୋହନକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଗଛ ପାଖକୁ ଗଲେ ଓ ସବୁତକ ସୁନା, ଧନରତ୍ନ ଦୁଇ ତନିଆ ଥଳୀରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଘରକୁ ଫେରିଲେ ।

ଫେରିବା ବାଟରେ ସେମାନେ ମୋହନକୁ କହିଲେ, “ଦେଖ ମୋହନ, ତୁ କାହାକୁ ଏକଥା କହିବୁ ନାହିଁ ।”

“ନା, ନା, ମୁଁ କାହିଁକି କାହାକୁ ଏ ବିଷୟରେ କହିବି ?” ମୋହନ କହିଲା ।

ପୁଣି ତନ୍ତୁହେଁ ବାଟ ଚାଲିଥାନ୍ତି । କିଛି ଦୂର ଯିବା ଉତ୍ତର ଗ୍ରାମର ପୁରୋହିତ ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ଆସୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ସେ ପଚାରିଲେ, “କିରେ, ତନିଆଇଯାକ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଛ ? ଆଉ ଏତେ ସବୁ କ’ଣ ଥଳୀରେ ପୁରାଇଛ ?”

“ତା’ ଭିତରେ ଛୋଟ ପଥର ସବୁ ଅଛି ।” ଦୁଇଭାଇ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୋହନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିଲା, “ଭାଇମାନେ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସିନା କହିବ ନାହିଁ, ପଣ୍ଡିତ ପୁରୋହିତଙ୍କୁ ମିଛକଥା କିପରି କହିବା ? ପଣ୍ଡିତ ମହାଶୟ, ଏଥିରେ ସୁନା ଅଛି ।” ମୋହନ ନିଜର ପୁଅଲି ଖୋଲି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲା । ଏକାବେଳେକେ ଏତେ ସୁନା ଦେଖି ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ବହୁତ ଲୋଭ ହେଲା । ସେ ଥଳୀରେ ହାତ ଚାରିକି ବଳପୁରକ ଦୁଇହାତରେ ଦୁଇ ମୁଠା ସୁନା ମୋହନର ଉଠାଇ ନେଲେ ।

ମୋହନ ରାଗିଯାଇ କହିଲା, “ଦୁଷ୍ଟ ପଣ୍ଡିତ, ଇଏ କ’ଣ ?” ଏତିକି କହି ଦେଲା କୁରଡ଼ୀ ଲୋଇ ପୁରୋହିତଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ । ପୁରୋହିତଙ୍କର ସେଇଠାରେହିଁ ପଡ଼ିଲାପାଣି ।

“ଆରେ ମୁଣ୍ଡ, ଇଏ ତୁ କ’ଣ କଲ ? ନିଜ ଜୀବନ ପାଇଁ ତ ବିପଦ ଡାକି ଆଣିଲୁ ପୁଣି ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବିପଦ !” ଏକଥା କହି ଦୁଇଭାଇ ପୁରୋହିତଙ୍କ ବେ ନେଇ ଦୂରରେ ଥିବା ଏକ ଖାଲରେ ପକାଇ ଦେଇ ଯେହା ଘରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ପୁଣି ଦୁଇଭାଇ ରାତରେ ବିଚାର କଲେ କି ମୁଣ୍ଡ ମୋହନ ଏ ରହସ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିଦେବ ତ ଜୀବନ ଉପରେ ବିପଦ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ଦୁହେଁ

ରାତିରେ ଯାଇ ପୁରୋହିତଙ୍କ ଘରକୁ ବାହାରିକରି
ନେଇ ନଈରେ ଭସାଇ ଦେଲେ । ଆଉ ସେଇ
ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ମଲ୍ଲ ଛେନକୁ ଯୋଡ଼ିଦେଲେ ।

ପରଦିନ ଗାମରେ ସମସ୍ତେ ପୁରୋହିତଙ୍କୁ
ଖୋଜିଲେ । କେଉଁଠି ମିଳୁ ନାହାନ୍ତି । ଧନେ
କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉ ହେଉ ମୋହନ କହିଲା,
“ଆରେ, ସମସ୍ତେ ପୁରୋହିତଙ୍କୁ କାହିଁକି
ଖୋଜୁଛ ? ମୁଁ ତ ତାଙ୍କୁ କେବେଠୁ ମାରି
ଯୋଡ଼ି ପକାଇଛି । ମୋ ସାଥରେ ଆସ ମୁଁ
ଦେଖାଇ ଦେବି ।”

ମୋହନ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକଙ୍କୁ
ସାଥରେ ନେଇ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ
ଗାଡ଼ ଖୋଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଗ୍ରାମବାସୀ-
ମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଅପେକ୍ଷା କରୁଥା’ନ୍ତି ।

“ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଦାଢ଼ୀ ଥିଲା
ନା ?” ମୋହନ ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ପଚାରିଲା ।

“ହଁ, ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ” ଲୋକେ କହିଲେ ।

“ଦୁଇଟା କାନ ଥିଲା ନା ?”

“ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ, ତା’ର ଦୁଇଟା କାନ”
ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ କହିଲେ ।

“ତା’ପରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଦୁଇଟା ନିଆଁ ଥିଲା
ନା ?” ମୋହନ ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ପଚାରିଲା ।

“ଏଁ, ଶିଫ୍ତ ପୁଣି କୁଆଡୁ ଆସିଲା ?”
ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

“ଆରେ, ଆପଣମାନେ ମୋ କଥାକୁ
ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ନାହାନ୍ତି ତ ନିଜେ ଆସି
ଦେଖନ୍ତୁ !” ଏକଥା କହି ସେ ଛେଲିର
ଅଧାପରୁ ଦେହକୁ ଟାଲିରୁ କାଢ଼ି ଦେଖାଇଲା ।

ଆରମ୍ଭରୁ ସେମାନେ ସବୁ ବିଶ୍ୱାସ
କରୁଥିଲେ । ଏବେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ
କହିଲେ, “ଏ ପାଗଳ, ଗଜମୂର୍ଖ କଥାରେ
ପଡ଼ି ଆମେ ଭୁଲ୍ଲରେ ଯାହା ସମୟ ନଷ୍ଟ
କଲୁ ।” ସେମାନେ ହସି ହସି ଗ୍ରାମକୁ
ଫେରିଗଲେ ।

ମୋହନ କିନ୍ତୁ ବୁଝିପାରିଲାନି ତା’ର ଭୁଲ୍
କେଉଁଠି ରହିଲା !

ସାପ କାମୁଡ଼ାରେ ମୃତ୍ୟୁ

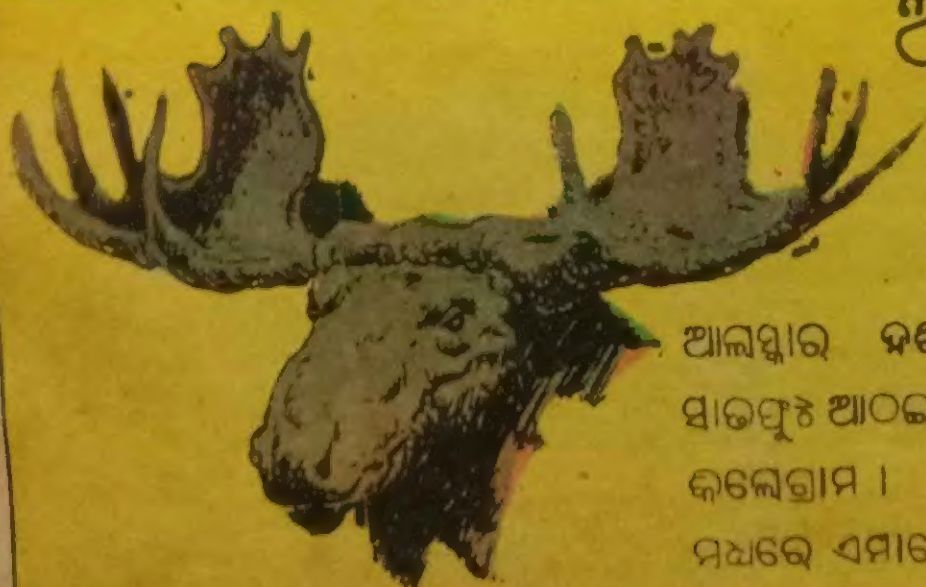
ସାପ କାମୁଡ଼ାରେ ସାଗ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ୪୦୦୦ ଲୋକ ମରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବର୍ମାରେ ଏ ପ୍ରକାର ମୃତ୍ୟୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ଅକ୍ଟୋପାଶ

ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ଅକ୍ଟୋପାଶର ଶରୀରରେ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ରକ୍ତଗୋଷ୍ଠିବା, ପାଇଁ ଅଙ୍ଗ ରହିଛି । ତାହା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୩୧୮ କିଲୋଗ୍ରାମର ବୋହୁ ବୋହୁବାର ଶକ୍ତି ଅଛି ।

ଆଲସ୍କାର ହରିଣ

ଆଲସ୍କାର ହରିଣମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚତା ପ୍ରାୟ ସାତଫୁଟ ଆଠଇଞ୍ଚ ଓ ଓଜନ ଆଠଟି ଶୋହଳ କିଲୋଗ୍ରାମ । ସାଗ ପୃଥିବୀର ହରିଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏମାନେ ବୃହତ୍ତମ । ଏମାନଙ୍କ ଶିଫର ଲମ୍ବା ହେଉଛି ୨୮.୫ ଇଞ୍ଚ ।

ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ପୁରସ୍କାର ପରିଚୟୋତ୍ତ ନଭେମ୍ବର ୧୯୮୭ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

Devidas Kasbekar

V. Rajamani

- ★ ଭାରତ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଧାଡ଼ରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ ★ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟୋତ୍ତ ପଢ଼ିବା ଦରକାର ।
- ★ ସଦାଧିକ ଭାରତୀୟ ବେତନିତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ ।
- ★ ପରିଚୟୋତ୍ତ ସହ ପ୍ରେସ୍‌କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ ବନ୍ଦାମାମା ପଠା ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଜୁଲାଇ ୮୭ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

- ପ୍ରଥମ ଚନ୍ଦ୍ର : “ସମନରେ କାଲ ଦେଖିଲି ମୁଁ ଭାଲ ତୁମେ ବଡ଼ ହୋଇ ପାରିଛ !
- ଦ୍ୱିତୀୟ ଚନ୍ଦ୍ର : ହାତରେ ତୁମର ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଦେଖିଲି ସୀମାକୁ ଜଗିଛ !!”
- ପୁରସ୍କାର ବଜୟିନୀ : କୁମାରୀ ସୁଶ୍ରୀ ବସା, ବଲ୍ଲଣୀ (କେନ୍ଦୁଝର)
- ବଜୟିନୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଜୟ ମାମୁଁ

କାଷିକ ଦେୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

ମନୋରଥର ପଠାଇବା ଠିକଣା :

ଡିଲ୍ ଟିଲ୍ ଏଜେନ୍ସିଜ୍, ଗୁଡାମାମା ବଲ୍ ଡିଜ୍, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭

ଅନ୍ୟ ଦେଶ ପାଇଁ ଦେୟ ବକ୍ତରଣୀ ପାଇଁ ନମ୍ବର ଠିକଣାରେ ଲେଖନ୍ତୁ :

ଗୁଡାମାମା ପବ୍ଲିକେଶନ୍ସ, ଗୁଡାମାମା ବଲ୍ ଡିଜ୍, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭

ଆଜ୍ଞା ଦେଉ ଶୁଭାସ ବାଉଦୋର
ଦେଖ ମେକ ସୁପର ରିନ ର!

